

Jaarverslag 2014

Inhoud

Kerncijfers	5
Voorwoord	7
Profiel	9
Organisatie	11
VERSLAG VAN HET BESTUUR	15
1. Bestuursstructuur	16
2. Code Pensioenfondsen	17
3. Communicatie	18
4. Algemene ontwikkelingen op pensioengebied	19
5. Ontwikkelingen met betrekking tot de pensioenregelingen	21
6. Beleggingen	22
7. Risicomanagement	29
8. Financiële kengetallen	33
8.1 Statistische gegevens	33
8.2 Uitvoeringskosten	35
8.3 Actuariële paragraaf	36
9. Ontwikkelingen na afloop verslagjaar	40
JAARREKENING	41
10. Balans per 31 december 2014	42
11. Staat van baten en lasten	43
12. Kasstroomoverzicht	44
13. Toelichting op de jaarrekening	45
OVERIGE GEGEVENS	77
14. Rapport van de Raad van Toezicht	78
15. Oordeel van het Verantwoordingsorgaan	79
16. Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	81
17. Gebeurtenissen na balansdatum	81
18. Actuariële verklaring	81
19. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	82
Begrippenlijst	85
Colofon	89

Kerncijfers

Kerncijfers

(bedragen x € 1.000.000)	2014	2013	2012
Aantallen (per eind van het jaar)			
Werkgevers	7.889	8.215	8.580
Deelnemers, actief en voortgezet	157.206	161.172	163.976
Gewezen deelnemers	382.206	377.490	361.973
Pensioengerechtigden ⁽¹⁾	89.509	84.713	78.638
Totaal aantal deelnemers	628.921	623.375	604.587

Pensioenen			
Premiebijdragen ⁽²⁾	722	802	911
Kostendeekkende premie	670	718	743
Pensioenuitvoeringskosten	19	20	21
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro's)	76	80	86
Uitkeringen	310	345	378

Vermogen en solvabiliteit			
Saldo van baten en lasten boekjaar	771	316	1.084
Aanwezig vrij beschikbaar eigen vermogen (excl. bestemmingsreserve)	1.978	1.207	890
Minimaal vereist eigen vermogen (art. 131 PW)	775	623	623
Minimaal vereist eigen vermogen in % van voorziening pensioenverplichtingen	4,6%	4,7%	4,6%
Vereist eigen vermogen (art. 132 PW)	2.072	1.911	1.679
Vereist eigen vermogen in % van voorziening pensioenverplichtingen	12,3%	14,3%	12,5%
Voorzieningen pensioenverplichtingen	16.849	13.360	13.441
Dekkingsgraad in %	111,7%	109,0%	106,6%
Beleidsdekkingsgraad in %	112,7%	n.v.t.	n.v.t.

Herstelplan			
Verwachte dekkingsgraad ultimo boekjaar	107,4%%	105,0%	102,7%

Rentetermijnstructuur (RTS) ⁽³⁾	2,05%	2,86%	2,55%
---	-------	-------	-------

Beleggingen			
Balanswaarde (incl. derivaten passiva)	18.970	14.731	14.458
Beleggingsresultaten	4.130	-245	1.795
Beleggingsrendement ⁽⁴⁾	27,6%	-1,6%	14,6%
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen ⁽⁵⁾	0,36%	0,45%	0,41%

¹⁾ Het aantal pensioengerechtigden is exclusief het aantal pensioengerechtigden dat hun pensioen nog niet heeft opgevraagd. Ultimo 2014 gaat het om 17.568 gevallen (ultimo 2013: 16.099).

²⁾ De premiebijdragen 2012 zijn inclusief VPL-premies, dus niet gecorrigeerd voor de VPL-stelselwijziging 2014.

³⁾ Gemiddelde interne rekenrente bij de door DNB gepubliceerde RTS.

⁴⁾ Beleggingsresultaten en beleggingsrendement inclusief afdekking rente- en valutarisico.

⁵⁾ Exclusief transactiekosten.

Voorwoord

Voorwoord

Het jaar 2014 is wederom een roerig jaar geweest voor de pensioenfondsen in Nederland. Enerzijds is er sprake geweest van een groot aantal wijzigingen op het gebied van wet- en regelgeving. De inperking van het fiscaal kader, de herziening van het financieel toetsingskader en het wetsvoorstel pensioencommunicatie zijn daarvoorbeelden van. Daarnaast wordt in het kader van de Nationale Pensioendialoog verder nagedacht over de inrichting van het pensioenstelsel en maatschappelijke houdbaarheid op langere termijn. Anderzijds hebben ontwikkelingen op de financiële markten voor de nodige beroering gezorgd.

De financiële positie van Pensioenfonds Vervoer is in het verslagjaar, evenals dat in 2013 het geval was, verder verbeterd. De dekkingsgraad is in 2014 toegenomen van 109,0% per 31 december 2013 naar 111,7% per 31 december 2014.

Voor de financiële markten was 2014 een bijzonder jaar waarbij de Centrale Banken wederom een belangrijke rol speelden. Zo daalden de rentes op staatsobligaties in zowel de kernlanden als de perifere landen van de eurozone tot niveaus die nooit eerder zijn vertoond. Dat heeft een positief effect gehad op de rendementen van de vastrentende waarden en de rentederivaten in de beleggingsportefeuille van Pensioenfonds Vervoer. Aan het totaalresultaat op de portefeuille hebben ook de beleggingen in zakelijke waarden in positieve zin bijgedragen. Het rendement dat Pensioenfonds Vervoer over 2014 heeft bereikt (27,6%) was daarmee het hoogste dat het fonds sinds haar bestaan heeft behaald.

De keerzijde van de sterke rentedaling zien we terug in de marktwaarde van de pensioenverplichtingen, die eveneens fors is toegenomen. Omdat bij de berekening van de marktwaarde gebruik mag worden gemaakt van rentemiddeling komt het werkelijke effect van de dalende rente nog niet volledig in de verplichtingen tot uiting.

Het historisch hoge beleggingsrendement heeft in combinatie met de eveneens sterk stijgende pensioenverplichtingen gezorgd voor een lichte toename van de dekkingsgraad met 2,7%-punt.

De dekkingsgraad van 111,7% ligt hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad ultimo 2014 (104,6 %). Er is dus geen sprake van een dekkingstekort.

Bovenop de minimaal vereiste dekkingsgraad dient het fonds extra buffers aan te houden die afhankelijk zijn van het beleggingsbeleid dat wordt gevoerd. Omdat Pensioenfonds Vervoer weinig risico neemt in haar beleggingsbeleid zijn de extra buffers relatief beperkt. Als de extra buffers worden meegerekend zou de dekkingsgraad per 31 december 2014 112,3% moeten zijn geweest. Omdat de feitelijke dekkingsgraad lager is uitgekomen, is sprake van een reservetekort.

Hoewel de financiële positie in 2014 verbeterd is, is een reële kans aanwezig dat de reserves bij een tegenslag snel uitgeput zouden kunnen raken. Bovendien zal het fonds door de nieuwe regels van het Financieel Toetsingskader die vanaf 1 januari 2015 gelden nog hogere buffers moeten aanhouden. Daarom heeft het bestuur besloten om, conform het daarvoor vastgestelde beleid, af te zien van toeslagverlening over 2014. Toeslagverlening blijft uiteraard wel het

streven van het fonds. Het met ingang van 1 januari 2015 gewijzigde fiscale kader voor de pensioenopbouw en het vanaf 1 januari 2015 van toepassing zijnde nieuwe financieel toetsingskader hebben ook geleid tot enige versoering van de pensioenregelingen van Pensioenfonds Vervoer.

Het jaar 2014 heeft ook in het teken gestaan van het 50-jarig bestaan van Pensioenfonds Vervoer. Om het jubileumjaar te markeren is een nieuwe website gelanceerd voorzien van een nieuwe vormgeving en navigatiestructuur. Nieuw element van de website is de 'mijn-omgeving' voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, waar via het pensioendashboard inzicht wordt gegeven in de individuele pensioensituatie, digitaal aanvragen kunnen worden gedaan en correspondentie met het fonds kan worden geraadpleegd. Daarnaast is een start gemaakt met de verdere digitalisering van de communicatie met alle deelnemers van het fonds.

In het kader van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen is de bestuursstructuur van Pensioenfonds Vervoer per 1 juli 2014 gewijzigd. Het bestuur heeft gekozen voor een paritair bestuursmodel met een bestuur bestaande uit acht leden. Drie daarvan vertegenwoordigen de werknemers, één heeft zitting namens de pensioengerechtigden en vier vertegenwoordigen de werkgevers. Sinds 2013 werkt het fonds met een onafhankelijk voorzitter. De verantwoordings- en medezeggenschapsfunctie is ondergebracht bij het Verantwoordingsorgaan. Het intern toezicht wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht.

Ook de commissiestructuur is aangepast. Alle bestaande commissies op het gebied van pensioenbeleid, pensioenuitvoering en vermogensbeheer zijn opgeheven. Er is voor gekozen de onderwerpen die in deze commissies aan de orde kwamen integraal en vanaf de eerste voorbereiding in het voltallige bestuur te bespreken. Dit doet meer recht aan de eindverantwoordelijkheid van het voltallige bestuur en komt het besluitvormingsproces en de slagvaardigheid van het bestuur ten goede. Gezien het specifieke belang van risicomanagement en communicatie als thema's die zowel nu als in de toekomst extra aandacht verdienen, heeft het bestuur twee nieuwe commissies ingesteld, een Risk & Audit Adviescommissie en een Communicatie Commissie.

De compliance functie van het fonds is in 2014 verder versterkt. Het compliance beleid is verder uitgewerkt, de compliance documenten zijn geactualiseerd en de verantwoordelijkheid voor compliance is verder verankerd binnen de organisatie.

Met ingang van 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen van kracht geworden. Pensioenfonds Vervoer onderschrijft het belang van de Code en streeft ernaar de normen uit de code toe te passen. In het jaarverslag over het boekjaar 2014 wordt over de toepassing van de normen voor de eerste keer verslag gedaan.

Den Haag, 4 juni 2015

Namens het bestuur,
Mw. R. Hidding en Mr. L.J.H. Ceelen,
voorzitter en plaatsvervangend voorzitter

Profiel

Profiel

Pensioenfonds Vervoer is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds dat in 1964 is opgericht. Pensioenfonds Vervoer voert de pensioenregelingen uit voor werknemers in de sectoren beroepsgoederen-, besloten bus- en taxivervoer, het binnenbeurtvaartbedrijf en het kraanverhuurbedrijf. Vanaf 1 januari 2015 worden ook de pensioenregelingen voor de werknemers uit de sector Orsima uitgevoerd. Deze sector is op vrijwillige basis aangesloten.

Alle voor de financiering benodigde middelen worden via premies door werkgevers en werknemers gezamenlijk opgebracht. De premieopbrengsten worden belegd conform het door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid. Afhankelijk van de financiële situatie van het fonds en de loonontwikkeling in de bedrijfstak, wordt per jaar door het bestuur een besluit genomen over de vraag of de opgebouwde rechten en al ingegane pensioenen worden geïndexeerd.

Missie

Pensioenfonds Vervoer wil voor huidige en voormalige werknemers (waaronder gepensioneerden) in het beroepsgoederenvervoer, het besloten bus- en taxivervoer, het binnenbeurtvaartbedrijf en het kraanverhuurbedrijf op betrouwbare, transparante, professionele en kostenefficiënte wijze een zo goed mogelijk pensioen verzorgen. Pensioenfonds Vervoer belegt en beheert de pensioenpremies tegen verantwoorde risico's en wil dit ook op een maatschappelijk verantwoorde wijze doen. Pensioenfonds Vervoer communiceert helder met alle belanghebbenden.

Visie

Pensioenfonds Vervoer wil het pensioenfonds zijn voor alle werknemers in de verschillende vervoerssectoren.

Organisatie

Organisatie

Het bestuur van Pensioenfonds Vervoer is paritair samengesteld en bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties. De samenstelling van het bestuur per 31 december 2014 is als volgt:

Bestuur	
leden werkgevers:	plaatsvervangend leden* werkgevers:
Mr. L.J.H. Ceelen (voorzitter) ⁽¹⁾	Mw. Drs. C.J. Blom ⁽¹⁾
Mw. drs. S. Kraaijenoord ⁽¹⁾	Mr. J.J. Stokman ⁽²⁾
Mr. P.W. Kievit (plv. secretaris) ⁽¹⁾	
Drs. M. van Ballegooijen ⁽²⁾	

leden werknemers en pensioengerechtigden:	plaatsvervangend leden* werknemers:
Mr. W. Kusters ⁽⁴⁾	vacature ⁽³⁾
Mw. drs. L.F.A.M. Jansen ⁽³⁾	vacature ⁽⁴⁾
Mw. R. Hidding (plv. voorzitter) ⁽³⁾	vacature ⁽⁵⁾
H. van den Dungen (secretaris) ⁽⁵⁾	

onafhankelijk voorzitter:
Drs. J.W.M. van der Knaap

Communicatie Commissie	
leden werkgevers:	leden werknemers:
Mw. drs. S. Kraaijenoord ⁽¹⁾	Mw. drs. L.F.A.M. Jansen ⁽³⁾
Mr. P.W. Kievit ⁽¹⁾	Mw. R. Hidding ⁽⁴⁾

onafhankelijk voorzitter:
Drs. J.W.M. van der Knaap

Risk & Audit Adviescommissie	
leden werkgevers:	leden werknemers:
Mr. L.J.H. Ceelen ⁽¹⁾	Mw. drs. L.F.A.M. Jansen ⁽³⁾
Drs. M. van Ballegooijen ⁽²⁾	Mr. W. Kusters ⁽⁴⁾

onafhankelijk voorzitter:
Drs. J.W.M. van der Knaap

* In 2015 is besloten om niet langer plaatsvervangende bestuursleden aan te houden.

Pensioencommissie Individuele Zaken	
Ieden werkgevers:	Ieden werknemers:
Mw. drs. S. Kraaijenoord ⁽¹⁾	Mw. drs. L.F.A.M. Jansen (voorzitter) ⁽³⁾

Klachtencommissie	
Ieden werkgevers:	Ieden werknemers:
Mr. P.W. Kievit ⁽¹⁾	W. Kusters (voorzitter) ⁽⁴⁾
Secretaris	Plv. Secretaris:
Mr. E. Witkamp (TKP Pensioen B.V.)	vacature

Geschillencommissie	
Ieden werkgevers:	Ieden werknemers:
Mr. P.W. Kievit ⁽¹⁾	W. Kusters (voorzitter) ⁽⁴⁾
Secretaris	Plv. Secretaris:
Mr. E. Witkamp (TKP Pensioen B.V.)	vacature

Verkiezingscommissie	
Ieden werkgevers:	Ieden werknemers:
Mw. drs. S. Kraaijenoord (voorzitter) ⁽¹⁾	Mw. drs. L.F.A.M. Jansen ⁽³⁾

Verantwoordingsorgaan	
Ieden werkgevers:	Ieden werknemers en pensioengerechtigden:
W.H. van Neuren (voorzitter) ⁽¹⁾	Mw. G.M. van Velzen ⁽⁴⁾
C. Busser ⁽¹⁾	G.N.M. Godding ⁽³⁾
	J.G. Th. Teunissen ⁽⁵⁾

Respectievelijk voorgedragen door:

1) Transport en Logistiek Nederland

2) Koninklijk Nederlands Vervoer

3) FNV Bondgenoten (ingaande 2015 is de naam 'FNV' geworden)

4) CNV Vakmensen

5) FNV Bondgenoten (2015: FNV), lid namens de pensioengerechtigden

Raad van Toezicht

Ieden:

Mw. Drs. N.J.M Beuken (voorzitter)

Drs. E. Capitain RA

Dr. W.C. Boeschoten

Bestuursbureau

Drs. W. Brugman AAG, algemeen directeur

Adviseurs vermogensbeheer

Drs. M.B.A Sanders

W.A.H. Baljet

Adviserend Actuaris

Mercer Nederland B.V.

Drs. S.I. Keijmel AAG

Conradstraat 18

3013 AP Rotterdam

Certificerend actuaris

Towers Watson

R. Kruijff AAG

Schumanpark 9E

7336 AM Apeldoorn

Accountant

KPMG Accountants N.V.

F.J.J. Glorie RA

Rijnzathe 14

3454 PV De Meern

Compliance officer

KPMG Advisory N.V.

M. van Rossum

Internal Audit, Risk and Compliance Services (IARCS)

Laan van Langerhuize 1

1186 DS Amstelveen

Administrateur

TKP Pensioen B.V.

Bezoekadres: Europaweg 27
9723 AS Groningen

Postadres: Postbus 501
9700 AM Groningen

Telefoonnummer: 0900-1964 (0 cent per minuut)

Website: www.pfvervoer.nl

Verslag van het bestuur

1. Bestuursstructuur

Het bestuur is als hoogste bestuurlijke orgaan eindverantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de pensioenregelingen van Pensioenfonds Vervoer.

In het kader van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfonds is de bestuursstructuur van Pensioenfonds Vervoer per 1 juli 2014 gewijzigd. Het bestuur heeft gekozen voor een paritair bestuursmodel met een bestuur bestaande uit acht leden. Drie daarvan vertegenwoordigen de werknemers, één heeft zitting namens de pensioengerechtigden en vier vertegenwoordigen de werkgevers. De verantwoordings- en medezeggenschapsfunctie is ondergebracht bij het Verantwoordingsorgaan, dat vijf leden telt. Het intern toezicht wordt uitgeoefend door een Raad van Toezicht, bestaande uit drie leden. De Deelnemersraad en de Visitatiecommissie zijn opgehouden te bestaan.

Ook de commissiestructuur is aangepast. Per 1 januari 2014 zijn de Adviescommissie Uitvoering Pensioenen, de Adviescommissie Uitvoering VUT- en prepensioenregeling Goederenvervoer en de Adviescommissie Uitvoering prepensioenregeling Personenvervoer opgeheven. Per 1 juli 2014 geldt dit eveneens voor de Beleggingscommissie en de Pensioencommissie.

In het kader van de nieuwe bestuursstructuur heeft het bestuur ervoor gekozen om de onderwerpen die in deze commissies aan de orde kwamen integraal en vanaf de eerste voorbereiding in het voltallige bestuur te bespreken. Dit doet meer recht aan de eindverantwoordelijkheid van het voltallige bestuur en komt het besluitvormingsproces en de slagvaardigheid van het bestuur ten goede.

In samenhang daarmee is ook de vergaderstructuur aangepast. Het bestuur vergadert in beginsel twee keer per maand. In de ene bestuursvergadering ligt de focus op pensioenbeheer, in de andere op vermogensbeheer. Tijdens de bestuursvergaderingen laat het bestuur zich adviseren door externe deskundigen op het gebied van pensioen- en vermogensbeheer.

Gezien het specifieke belang van risicomanagement en communicatie als thema's die zowel nu als in de toekomst extra aandacht verdienen, heeft het bestuur twee nieuwe commissies ingesteld, een Risk & Audit Adviescommissie en een Communicatie Commissie. Samen met de Pensioencommissie Individuele Zaken, de Klachtencommissie en de Geschillencommissie kent het fonds vanaf 1 juli 2014 vijf permanente commissies.

In verband met het feit dat per 1 juli 2015 een vacature in het bestuur ontstaat voor een vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden, heeft het bestuur in 2014 een Verkiezingscommissie benoemd bestaande uit twee bestuursleden. De Verkiezingscommissie heeft als opdracht de verkiezing te organiseren en het proces van voordracht, verkiezing en benoeming van een nieuwe vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden in het bestuur te coördineren. De Verkiezingscommissie heeft in 2014 twee keer vergaderd. Nadat de benoeming heeft plaatsgevonden zal de Verkiezingscommissie worden opgeven.

Sinds 2013 werkt Pensioenfonds Vervoer met een onafhankelijk voorzitter. Deze leidt de bestuursvergaderingen, de vergaderingen van

de Risk & Audit Adviescommissie en van de Communicatie Commissie. Hij zorgt ervoor dat er op een effectieve en efficiënte wijze en in een goede sfeer wordt vergaderd. De onafhankelijk voorzitter maakt geen deel uit van het bestuur of van de commissies.

Het bestuur wordt bij de uitvoering van haar werkzaamheden ondersteund door het Bestuursbureau. Het Bestuursbureau zorgt voor het plannen en coördineren van de activiteiten op bestuurlijk niveau en heeft een adviserende en beleidsvoorbereidende rol. Onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur draagt het Bestuursbureau zorg voor de controle op en de monitoring van de werkzaamheden die door of in opdracht van het fonds worden uitgevoerd.

Het bestuur heeft in de oude structuur (tot 1 juli 2014) vijf keer vergaderd, waarvan één keer met de Deelnemersraad en één keer met het Verantwoordingsorgaan. De Beleggingscommissie en de Pensioencommissie zijn tot die datum vier keer respectievelijk drie keer bijeen geweest.

In de nieuwe structuur (vanaf 1 juli 2014) heeft het bestuur acht keer vergaderd, waarvan vier keer met de focus op pensioenbeheer en vier keer met de focus op vermogensbeheer.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Raad van Toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Het Verantwoordingsorgaan wordt door het bestuur in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over specifiek benoemde onderwerpen. Per 1 januari 2015 zijn de adviesrechten van het Verantwoordingsorgaan uitgebreid met het geven van een advies over de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2014 zeven keer vergaderd en is in de nieuwe samenstelling voor het eerst bijeengekomen op 22 oktober 2014.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De Raad van Toezicht is belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en betreft bij zijn taak de naleving van de Code Pensioenfonds. De Raad van Toezicht staat het bestuur met raad ter zijde en stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.

De Raad van Toezicht heeft een goedkeuringsrecht voor een aantal specifiek benoemde onderwerpen en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan, aan de werkgever en in het jaarverslag.

De Raad van Toezicht heeft voor het lopend jaar een aantal thema's geformuleerd waaraan zij bij de uitvoering van haar taak specifiek aandacht zal geven. Deze thema's zijn: implementatie van het nieuwe FTK, risicomanagement, transparante communicatie gericht

op versterking van vertrouwen en het beleid ten aanzien van toekomstbestendigheid mede in het licht van de consolidatie in de pensioensector.

Daarnaast heeft de raad geconstateerd dat de aandachtspunten, zoals geformuleerd in het vijfde en laatste eindrapport van de Visitatiecommissie, waarvan een samenvatting was opgenomen in het jaarverslag 2013, inmiddels zijn afgehandeld.

Na een kick-off en kennismakingsbijeenkomst op 6 oktober 2014 heeft de Raad van Toezicht in 2014 twee keer vergaderd, waarvan één keer samen met een delegatie van het bestuur.

Risk & Audit Adviescommissie

De Risk & Audit Adviescommissie is een adviescommissie van het bestuur. Het advies van de commissie richt zich op de volgende twee aandachtsgebieden:

- a. Het bewaken en versterken van de kwaliteit van het systeem van interne (risico)beheersing van het fonds;
- b. Het bewaken en versterken van de kwaliteit van de in- en externe verslaglegging van het fonds.

Na een in november 2014 geplande vergadering die wegens omstandigheden niet door is gegaan, is de Risk & Audit Adviescommissie op 20 januari 2015 voor het eerst bijeen geweest.

Communicatie Commissie

De Communicatie Commissie fungeert als klankbord voor het bestuur op het gebied van communicatie. De commissie adviseert het bestuur over het communicatiebeleid, het meerjarig communicatiebeleidsplan en de jaarlijkse communicatieplannen en monitort en evalueert de uitvoering van het beleid en de plannen. De commissie toetst of de wet- en regelgeving op het gebied van pensioencommunicatie wordt gevolgd en beoordeelt de Service Level Agreement met de pensioenuitvoeringsorganisatie op het gebied van communicatie.

De Communicatie Commissie heeft in 2014 twee keer vergaderd.

Pensioencommissie Individuele Zaken

De Pensioencommissie Individuele Zaken adviseert het bestuur over individuele gevallen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden en signaleert relevante aandachtspunten voor het bestuur vanuit werknemers- en werkgeverszijde. De commissie heeft in het verslagjaar verzoeken betreffende premievrije deelneming, (tijdelijk) aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen, vrijwillige aansluiting, betalingsregelingen en faillissementsaanvragen behandeld.

De commissie is in 2014 zes keer bij elkaar geweest.

Klachtencommissie en Geschillencommissie

De Klachtencommissie en de Geschillencommissie adviseren het bestuur inzake klachten over de dienstverlening en geschillen over de interpretatie van statuten en pensioenreglementen. Klachten of geschillen worden door de commissies doorgaans schriftelijk afgehandeld.

In 2014 heeft de Geschillencommissie drie geschillen behandeld. Deze geschillen hadden betrekking op de hoogte van het

uiteindelijke ouderdomspensioen. In twee gevallen heeft de commissie het bestuur geadviseerd om, in lijn met de pensioenreglementen, de bezwaren van de deelnemers niet te honoreren. Bij het derde geschil is geadviseerd het bezwaar van de deelnemer gezien de specifieke situatie te honoreren. Het bestuur heeft de adviezen opgevolgd.

Er zijn in 2014 geen klachten geweest die aan de Klachtencommissie zijn voorgelegd.

2. Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, is per 1 januari 2014 van kracht geworden. De code vervangt de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur uit 2005. De Code Pensioenfondsen richt zich op de drie kernfuncties van goed pensioenfondsbestuur:

- besturen;
- toezicht houden;
- verantwoording afleggen over beleid en uitvoering en de wijze waarop daar invulling aan wordt gegeven.

Daarbij zijn vooral de scheiding van verantwoordelijkheden en het waarborgen van een goed systeem van 'checks and balances' tussen de kernfuncties van belang. De code bevat een groot aantal normen die bepalend zijn voor een goede uitvoering van de kernfuncties en daarmee voor goed pensioenfondsbestuur.

Pensioenfonds Vervoer onderschrijft het belang van de Code Pensioenfondsen en streeft ernaar de normen uit de code toe te passen. Indien van een norm wordt afgeweken zal daarvan – conform het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel - gemotiveerd melding worden gemaakt in het jaarverslag. In dit jaarverslag wordt over de toepassing van de normen voor de eerste keer verslag gedaan. Op een paar uitzonderingen na voldoet Pensioenfonds Vervoer aan de normen die in de code worden genoemd. De uitzonderingen betreffen de strategie van het fonds, de maximale zittingsduur van een bestuurslid, het diversiteitsbeleid ten aanzien van leeftijd en geslacht binnen het bestuur en de overige fondsorganen alsmede de uitvoering daarvan.

Pensioenfonds Vervoer kent een missie en een visie. Met het expliciteren van de strategie, de daarmee verbonden doelstellingen en strategische risico's is in 2015 een start gemaakt. Daarmee wordt het management control systeem van het fonds gecompleteerd en aangevuld met een risico control raamwerk.

Het bestuur hecht eraan om de in de afgelopen jaren opgebouwde kennis en ervaring zo goed mogelijk te borgen. Door een periodieke reflectie op het eigen functioneren - waarvan een beoordeling van het functioneren van het bestuur en de individuele bestuursleden deel uitmaakt - streeft het bestuur ernaar als een hecht team met een open teamgeest te opereren. Daarom is ervoor gekozen geen maximale zittingstermijn voor bestuursleden te hanteren.

Gestreefd wordt naar diversiteit in de fondsorganen. De samenstelling van het bestuur voldoet aan de daaraan gestelde normen. De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan voldoet niet aan de

norm dat één van de leden jonger is dan veertig jaar. Indien mogelijk wordt bij de vervulling van vacatures hiermee rekening gehouden. Het diversiteitsbeleid ten aanzien van leeftijd en geslacht binnen het bestuur en de overige fondsorganen zal verder uitgewerkt worden.

Geschied bestuur

Als vervolg op de Beleidsregel geschiktheid 2012, het in werking treden van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen en de hogere eisen die door de toezichthouder (DNB) aan de geschiktheid van het bestuur en het intern toezicht worden gesteld, heeft de Pensioenfederatie in 2014 de 'Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur' gepubliceerd. Deze handreiking is een servicedocument voor de pensioensector en verduidelijkt wat er onder geschiktheid van pensioenfondsbestuurders wordt verstaan. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in twee niveaus: niveau A (het minimum niveau voor elke bestuurder) en niveau B (het niveau van de ervaren bestuurder).

Gezien de omvang, aard en karakter van het fonds evenals de wijzigingen in de bestuursstructuur die zijn doorgevoerd, heeft het bestuur besloten dat individuele bestuursleden dienen te voldoen aan geschiktheidsniveau B. Van leden van de Raad van Toezicht wordt een vergelijkbaar niveau gevraagd. Voor de leden van het Verantwoordingsorgaan wordt gestreefd naar het op termijn bereiken van geschiktheidsniveau A.

De opleidingsplannen voor het bestuur en de leden van het Verantwoordingsorgaan zijn aangepast aan de nieuwe niveaus. Voor de bestuursleden is in het najaar van 2014 een opleidingstraject van start gegaan gericht op het bereiken van niveau B in 2015. Het opleidingstraject voor de leden van het Verantwoordingsorgaan gaat in het voorjaar van 2015 van start.

In 2014 heeft periodiek een reflectie plaats gevonden op het bestuurlijk functioneren. Onder andere is aandacht besteed aan de ervaringen van bestuurders met de nieuwe bestuursstructuur en de frequentie van vergaderen en het werken met een onafhankelijk voorzitter.

In dit kader is ook het reguliere overleg met toezichthouder (DNB) te noemen. In dit overleg zijn onder andere de conclusies en aanbevelingen van het DNB-onderzoek naar bestuurlijke effectiviteit bij pensioenfondsen besproken. Pensioenfonds Vervoer zal de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek gebruiken voor het verder versterken van de bestuurlijke effectiviteit.

Compliance

In 2014 is de compliance functie van het fonds verder versterkt. Het compliance beleid is verder uitgewerkt en de compliance documenten zijn geactualiseerd. De rol van KPMG als externe compliance officer is verbreed en binnen het Bestuursbureau is de verantwoordelijkheid voor compliance verankerd. Het bestuur wordt periodiek via de compliance (kwartaal)rapportage en het Risicodashboard niet-financiële risico's over ontwikkelingen bij het fonds betreffende compliance geïnformeerd.

De grondbeginselen van de vernieuwde compliance functie zijn vastgelegd in het 'compliance charter'. Daarnaast is ter beheersing van mogelijke integriteitsrisico's een integriteitsbeleid geformuleerd.

Om een beheerste en integere bedrijfsuitoefening te kunnen waarborgen en daarmee tevens te voldoen aan de Wet op het financieel toezicht (Wft) is een screeningsbeleid geformuleerd. De klokkenluidersregeling geeft alle verbonden personen van het fonds de gelegenheid om (het vermoeden van) een misstand, al dan niet anoniem, te melden.

De gedragscode, inclusief de regeling voor wetenschap en de insiderregeling, die door het stellen van gedragsregels gericht is op het waarborgen en handhaven van vertrouwen in het fonds, is geactualiseerd. In aanvulling op de gedragscode is een 'restricted list' opgesteld, waarop bedrijven zijn vermeld waarin het voor verbonden personen niet toegestaan is te beleggen.

Doel van deze lijst is het beperken van het risico dat verbonden personen door de voor hun werk noodzakelijke besluitvorming in een situatie van (de schijn van) voorwetenschap c.q. belangenverstrengeling zouden kunnen komen.

Onder andere via opleidings- en trainingssessies is geborgd dat bestuursleden, medewerkers van het Bestuursbureau en overige verbonden personen de nieuwe compliance regels kennen, zich bewust zijn van het belang ervan en ernaar handelen.

Aandacht voor compliance is, evenals voor de andere onderwerpen die in de Code Pensioenfondsen zijn benoemd, continu nodig. Het self-assessment belangenverstrengeling dat in de zomer van 2014 is uitgevoerd en de resultaten en 'good practices' die onlangs door DNB naar aanleiding van het onderzoek naar belangenverstrengeling zijn gepubliceerd, bieden input voor een verdere versterking van de compliance functie.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur zijn geen overtredingen bekend van wet- en regelgeving door het fonds. Een korte termijn herstelplan was in het boekjaar 2014 niet meer van toepassing. Het lange termijn herstelplan is tot en met 31 december 2014 van kracht geweest, omdat Pensioenfonds Vervoer nog steeds een reservetekort heeft.

In 2015 start het nieuwe Financiële Toetsingskader (nFTK). Dit betekent dat Pensioenfonds Vervoer moet voldoen aan de op sommige punten gewijzigde diverse wettelijke verplichtingen die hieruit voortvloeien. Dit betreft onder andere het herstelplan, alsmede vaststelling risicobereidheid en de nieuwe haalbaarheids-toets. In paragraaf 8.3 van dit jaarverslag kunt u meer over het herstelplan lezen.

3. Communicatie

50 jaar Pensioenfonds Vervoer

Pensioenfonds Vervoer bestond op 8 mei 2014 50 jaar. Om het jubileumjaar te markeren heeft het fonds alle communicatie-uitingen voorzien van een jubileumlogo. Daarnaast heeft het fonds een nieuwe website gelanceerd met een nieuwe vormgeving en navigatiestructuur. Nieuw element van de website is een 'mijn-omgeving', een deel van de website waar persoonlijke gegevens op staan en dat alleen toegankelijk is na het inloggen via een (DigiD-) code voor actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Op deze mijn-omgeving kunnen deelnemers inzicht krijgen in hun pensioensituatie door berekeningen te maken in hun pensioendashboard, hun

pensioen aanvragen, maar ook hun uniforme pensioenoverzichten en andere correspondentie met het fonds raadplegen.

Daarnaast heeft het fonds een start gemaakt met digitalisering van de communicatie met deelnemers. De website wordt de kern van de communicatie: hier is alle informatie in diverse lagen te vinden. De digitalisering van de communicatie met deelnemers heeft in 2014 onder meer geresulteerd in:

1. het verzamelen van de e-mailadressen van deelnemers en pensioengerechtigden;
2. de uitgifte van een digitale werkgeversnieuwsbrief;
3. het alleen nog digitaal verschijnen van het jaarverslag;
4. het alleen nog digitaal beschikbaar zijn van de meeste brochures (alleen de algemene brochure wordt nog gedrukt ten behoeve van de welkomstbrief van nieuwe deelnemers);
5. een inventarisatie van waar het fonds aan moet voldoen om als eerste pensioenfonds in Nederland gebruik te kunnen maken van de Berichtenbox van 'mijnoverheid.nl' met als doel deze Berichtenbox zo snel mogelijk te gebruiken voor het attenderen op de digitale verzending van alle wettelijk verplichte communicatie-uitingen van het fonds, mits aan alle informatiebeveiligingsvereisten kan worden voldaan.

Het verzamelen van de e-mailadressen van actieve deelnemers en pensioengerechtigden voor de verzending van communicatie die niet wettelijk verplicht is, zal de komende jaren worden voortgezet. Lang niet alle deelnemers en pensioengerechtigden hebben in 2014 hun e-mailadres voor dit doel beschikbaar gesteld. In 2015 zal een nieuwe campagne worden bedacht om de deelnemers te verleiden over te stappen op digitale interactie met het fonds. Pensioenfonds Vervoer zal de nieuwe website continu monitoren voor mogelijkheden tot verbetering van de website en de 'mijn-omgeving'.

Naar aanleiding van de introductie van de huisstijlkleur oranje op de nieuwe website en in het jubileumlogo, is besloten de kleur oranje ook terug te laten komen in het permanente logo dat sinds januari 2015 op de communicatie-uitingen van het fonds staat. De achterliggende gedachte van de introductie van de kleur oranje is dat deze kleur de uitstraling van het fonds warmer en menselijker maakt.

Benchmarkonderzoek Pensioenfondsen

Net als in 2013 nam Pensioenfonds Vervoer in 2014 deel aan het jaarlijkse Benchmarkonderzoek Pensioenfondsen (BOP) dat door TNS Nipo wordt uitgevoerd onder actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Het onderzoek meet onder andere de algemene tevredenheid over het fonds, het imago van het fonds, het draagvlak voor het pensioenstelsel in Nederland, de loyaliteit aan het pensioenfonds en de tevredenheid over de pensioenregeling en de communicatiemiddelen die het fonds inzet. In 2014 deden 22 pensioenfondsen mee aan het onderzoek en scoorde Pensioenfonds Vervoer op de meeste onderdelen boven het landelijk gemiddelde. Voor een aantal resultaten geldt dat verbetering op de score een grote impact heeft op de algemene tevredenheid van deelnemers over Pensioenfonds Vervoer. De verbeterpunten zijn in het communicatieplan 2015 vertaald in actiepunten op het gebied van communicatie.

Deelnemer- en werkgeverspanel

In oktober 2014 is het deelnemerspanel bijeen geweest en in december 2014 het werkgeverspanel. De belangrijkste punten op de agenda's van beide panels waren de website en het pensioendashboard in de 'mijn-omgeving' van de website van Pensioenfonds Vervoer. De verbetersuggesties voor de website en het pensioendashboard zijn gedeeltelijk opgepakt in 2014. De resterende verbeterpunten worden in 2015 doorgevoerd of onderzocht.

Pensioen3daagse en chauffeurscafédagen

Pensioenfonds Vervoer deed in het verslagjaar mee aan de Pensioen3daagse die jaarlijks door het Platform Wijzer in Geldzaken wordt georganiseerd. De activiteiten van Pensioenfonds Vervoer bestonden uit het te woord staan van deelnemers in chauffeurscafés gedurende drie avonden van 17.00 tot 21.00 uur. Deze sessies in de chauffeurscafés waren zo succesvol dat is besloten in 2015 een pilot uit te voeren die bestaat uit het één keer per maand aanwezig zijn van de pensioenconsulenten in een chauffeurscafé, telkens in een andere regio. Aan het einde van de pilot moet blijken of de chauffeurscafédagen een meer structureel karakter moeten krijgen.

Communicatie over wijzigingen pensioenregeling

Eind 2014 besloot het bestuur van Pensioenfonds Vervoer tot een aantal wijzigingen in de pensioenregeling. Een samenvatting daarvan is opgenomen in paragraaf 5. De relevante informatie over de wijzigingen in de pensioenregeling is aan het eind van het jaar naar werkgevers en actieve deelnemers gecommuniceerd. Daarnaast is de informatie over de wijzigingen op de website van het fonds geplaatst.

4. Algemene ontwikkelingen op pensioengebied

De pensioensector heeft te maken met een groot aantal wijzigingen op het gebied van wet- en regelgeving. In de volgende alinea's is een korte toelichting op een aantal belangrijke wijzigingen opgenomen.

Inperking fiscaal kader

Door de overheid is een aantal maatregelen getroffen waardoor deelnemers beperkt worden in de nieuwe opbouw van pensioenrechten. Per 1 januari 2015 geldt voor middelloonregelingen een maximaal percentage van 1,875% per jaar met een pensioenleeftijd van 67 jaar. Het blijft mogelijk een pensioenregeling aan te bieden met een lagere pensioeningangleeftijd, waarbij dan wel (nog) lagere opbouwpercentages moeten worden gehanteerd. Ook voor eindloonregelingen zijn de opbouwpercentages aangepast. Voor premieregelingen geldt hetzelfde voor de maximale premies. Daarnaast zijn de grenzen van het nabestaandenpensioen verlaagd. Alleen de grenzen voor wat betreft het arbeidsongeschiktheidspensioen blijven onveranderd, maar mogen niet uitgaan boven 'hetgeen naar maatschappelijke opvattingen redelijk is'.

Verder kan binnen het fiscaal kader alleen pensioen opgebouwd worden tot een salaris van maximaal € 100.000 (niveau 2015). Het is wel mogelijk voor het inkomen vanaf € 100.000 uit het nettoloon fiscaal vriendelijk pensioen te sparen via een vrijstelling in box III van de inkomstenbelasting (netto lijfrente). Een dergelijke vrijwillige

netto-regeling kan ook door pensioenfondsen wordt uitgevoerd en wordt dan netto pensioen genoemd.

In het verlengde van het nieuwe fiscale kader zijn zogenoemde premiewaarborgen ingevoerd. Zo moeten pensioenfondsen in hun jaarrekening aangeven hoe de hoogte van de premie tot stand is gekomen en heeft het Verantwoordingsorgaan een adviesrecht ten aanzien van de hoogte en samenstelling van de premie. DNB kan onder meer een toets uitvoeren om na te gaan of de belangen van de verschillende generaties evenwichtig zijn meegenomen in de bepaling van de hoogte van de premie.

De fiscale beperkingen kunnen ook gevolgen hebben voor individueel pensioensparen, omdat de fiscale ruimte om fiscaal vriendelijk 'bij te sparen' door de maatregelen is beperkt.

Het wetsvoorstel (de verlaging van de maximale percentages) is op 1 januari 2015 in werking getreden. Een aantal samenhangende onderwerpen – onder meer het netto pensioen en de premiewaarborgen – is in separate wetgeving vastgelegd.

Herziening financieel toetsingskader

Op 1 januari 2015 is de wet 'Aanpassing financieel toetsingskader' in werking getreden. Dit heeft geleid tot een aanpassing van hoofdstuk 6 van de Pensioenwet. Het nieuwe kader bevat in de eerste plaats hogere buffereisen. Het vereist eigen vermogen (VEV) wordt hoger als gevolg van een gewijzigde berekeningsmethode. In het toetsingskader dat gold tot 1 januari 2015 was de dekkingsgraad op basis van een 'UFR' (Ultimate Forward Rate) met 3-maands rentemiddeling leidend. Om de invloed van dagkoersen te beperken, moeten pensioenfondsen vanaf 1 januari 2015 hun beleidsmaatregelen baseren op de zogenoemde 'beleidsdekkingsgraad'. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend als het voortschrijdend gemiddelde van de gepubliceerde dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. Er is sprake van een reservetekort als de beleidsdekkingsgraad onder het niveau van het vereist eigen vermogen komt. Bij een tekort dienen pensioenfondsen voor 1 juli 2015 een (nieuw) herstelplan op te stellen. Herstelplannen die in het verleden zijn opgesteld, zijn per 1 januari 2015 komen te vervallen.

Daarnaast zijn er regels geïntroduceerd voor de toeslagverlening. Zo kan er alleen toeslag worden verleend vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%. De toeslag die verleend mag worden, is afhankelijk van hoever de dekkingsgraad boven 110% ligt. Zo mag er circa 0,5% toeslag verleend worden bij een dekkingsgraad van 115%, circa 1,0% toeslag bij een dekkingsgraad van 120%, etcetera. De toegestane toeslagen worden zodanig vastgesteld dat deze naar verwachting blijvend op hetzelfde niveau kunnen worden gegeven. Of daadwerkelijk sprake zal zijn van toeslagverlening zal te allen tijde door het bestuur beoordeeld en besloten moeten worden, waarbij naast de dekkingsgraadontwikkeling ook andere relevante facetten in acht genomen moeten worden. Evenwichtige belangenbehartiging zal daarbij altijd centraal staan.

De premie mag worden vastgesteld op basis van tienjaarsrentemiddeling of - onder voorwaarden - op basis van verwacht rendement.

De wet 'Aanpassing financieel toetsingskader' is op 1 januari 2015 in werking getreden. Pensioenfondsen hebben tot 1 juli 2015 de tijd om te voldoen aan de nieuwe eisen ten aanzien van de Abtn, het herstelplan en het toeslagenbeleid.

Wetsvoorstel pensioencommunicatie

Het wetsvoorstel leidt tot aanpassing van informatievoorschriften in de Pensioenwet. Doel is de huidige bezwaren (onvoldoende begrijpelijk, sluit niet aan bij perspectief deelnemer) te ondervangen door in de wetgeving onder meer ruimte te bieden voor maatwerk door pensioenuitvoerders en gelaagdheid in informatie. De mogelijkheden tot digitale informatieverstrekking worden uitgebreid en de communicatie over koopkracht en risico's wordt geüniformeerd. Ook zal het pensioenregister stapsgewijs worden uitgebreid met functionaliteiten, zodat het te verwachten pensioeninkomen in één oogopslag inzichtelijk wordt. De verwachte datum van inwerkingtreding is 1 juli 2015.

Algemeen pensioenfonds (APF)

Het wetsvoorstel Algemeen pensioenfonds (hierna: Wet APF) voorziet in de mogelijkheid tot vorming van een nieuw soort pensioenfonds, het APF. Uitvoering van pensioenregelingen door een APF staat open voor pensioenregelingen die nu zijn ondergebracht bij ondernemingspensioenfondsen, niet verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen, rechtstreeks verzekerde regelingen en verplichtgestelde beroepspensioenregelingen. Een APF staat niet open voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen. Onder het genoemde wetsvoorstel is het niet mogelijk om een verplicht gesteld pensioenfonds om te vormen tot een APF.

Het APF biedt volgens het voorstel de mogelijkheid om de schaalvoordelen van een groot pensioenfonds te combineren met behoud van zeggenschap van belanghebbenden over de eigen pensioenregeling. Dit wordt vormgegeven door te voorzien in zogenoemde ringfencing, waarbij voor elke collectiviteit (bijvoorbeeld onderneming of bedrijfstak) binnen het APF een afgescheiden vermogen bestaat en het financieel toetsingskader per collectiviteit wordt toegepast. Daarnaast geldt dat elke collectiviteit vertegenwoordigd is in het bestuursmodel. De per 1 juli 2014 ingevoerde bestuursmodellen zijn van toepassing op het APF. Daarbij geldt dat bij een paritair bestuursmodel elke collectiviteit vertegenwoordigd is in het bestuur.

Voorts geldt een verantwoordingsorgaan voor elke collectiviteit. Waarmee een APF meerdere verantwoordingsorganen zal kennen, indien er meerdere collectiviteiten zijn. Bij een onafhankelijk bestuur geldt dat er meerdere belanghebbendenorganen zijn, voor elke collectiviteit één.

Het wetsvoorstel is op 19 december 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2016.

Nationale Pensioendialoog

Mede door demografische, economische, arbeidsmarktgerelateerde en sociaal-culturele ontwikkelingen leven er fundamentele vragen over de inrichting van het pensioenstelsel en zijn maatschappelijke houdbaarheid op langere termijn. Het is volgens het kabinet van belang dat het gesprek hierover breed wordt gevoerd. Eventuele

fundamentele wijzigingen van het pensioenstelsel treffen iedereen. Parallel aan de regelgeving voor de korte en middellange termijn is het kabinet daarom gestart met een brede dialoog over de fundamentele van het pensioenstelsel: de Nationale Pensioendialoog. Wat in die dialoog wordt opgehaald, kan als basis dienen voor politieke besluitvorming.

De eerste twee fases van de Nationale Pensioendialoog, de oriëntatie en de dialoog, zijn inmiddels afgerond. In de oriëntatiefase heeft het kabinet knelpunten geïnventariseerd en een aantal onderzoeken en interviews georganiseerd.

Op 19 januari 2015 heeft staatssecretaris Klijnsma ter afronding van de dialoogfase een voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer aangeboden. Uit de Nationale Pensioendialoog heeft het kabinet vijf 'rode draden' gestedilleerd:

- 1) Pensioenen moeten transparanter en minder complex worden gemaakt.
- 2) De veranderende arbeidsmarkt is een belangrijke reden om het aanvullend pensioenstelsel te veranderen.
- 3) Er is een roep om meer aansluiting bij individuele behoeften.
- 4) Solidariteit wordt als positief ervaren, maar er is verschil van mening hoe deze moet worden vormgegeven.
- 5) Er is verschil van mening wie voor welk pensioenthema verantwoordelijk is: het individu, sociale partners of de overheid.

De Sociaal Economische Raad (SER) heeft in het kader van de Nationale Pensioendialoog advies uitgebracht over de toekomst van het pensioenstelsel. Vervolgens zal het kabinet in een hoofdlijnennotitie een aantal mogelijke beleidsvarianten schetsen om het aanvullende pensioenstelsel aan te passen. De hoofdlijnennotitie wordt naar verwachting in de loop van 2015 aan de Tweede Kamer aangeboden.

5. Ontwikkelingen met betrekking tot de pensioenregelingen

Wijziging pensioenregelingen per 1 januari 2015

De pensioenregelingen van Pensioenfonds Vervoer zijn met ingang van 1 januari 2015 aangepast en helaas verder versoberd. De voorbereidingen daarvoor, zowel op het niveau van het bestuur als van de cao-partijen in de sectoren goederenvervoer, besloten bus en taxi hebben vanaf september 2014 plaatsgevonden. Cao-partijen zijn via een aantal voorlichtingsbijeenkomsten geïnformeerd over de achtergronden van de benodigde wijzigingen en de mogelijkheden om de regelingen aan te passen.

De belangrijkste redenen voor de aanpassing van de pensioenregelingen zijn het met ingang van 1 januari 2015 gewijzigde fiscale kader voor de pensioenopbouw en het vanaf 1 januari 2015 van toepassing zijnde nieuwe financieel toetsingskader. Het nieuwe toetsingskader leidt er onder andere toe dat de buffers die pensioenfondsen aan moeten houden hoger zullen worden.

In het besluitvormingsproces over de wijzigingen in de pensioenregelingen is expliciet aandacht besteed aan een evenwichtige afweging van de belangen van alle partijen die betrokken zijn bij het tot stand komen van een zo goed mogelijke pensioenregeling.

Daarnaast is bij de besluitvorming rekening gehouden met de wens van het bestuur en de cao-partijen om op middellange termijn te komen tot één uniforme regeling voor alle sectoren waarvoor het fonds de pensioenregelingen uitvoert. In het verlengde daarvan zijn eveneens de mogelijkheden om te komen tot een nog efficiëntere uitvoering van de regeling besproken. In 2015 zal hiernaar een verder onderzoek plaatsvinden, waarvan de resultaten bij een volgende aanpassing van de pensioenregeling meegenomen kunnen worden.

Het opbouwpercentage in de basisregeling bedraagt vanaf 1 januari 2015 voor alle sectoren 1,77%. De premie bedraagt voor alle sectoren 30% van de pensioengrondslag. Daardoor is het premiepercentage voor de sector besloten busvervoer iets verhoogd van 29,3% naar 30%. Voor de sector taxivervoer is sprake van een lichte daling van het premiepercentage van 30,09% naar 30%.

De franchises voor de sectoren goederenvervoer en besloten busvervoer zijn op 1 januari 2015 vastgesteld op € 11.395,-. De franchise voor de sector taxivervoer (€ 12.206 per 1 januari 2015) is zodanig gekozen dat de totale jaarpremie (in euro's), ondanks het iets verlaagde premiepercentage, in eerste instantie niet wijzigt. De franchise voor de taxisector wordt bevroren tot het moment dat de franchises van de andere sectoren door jaarlijkse aanpassing hetzelfde niveau hebben bereikt. Vanaf dat moment volgt ook de taxisector de fiscaal minimale franchise.

Het maximaal pensioengevend salaris in de basisregeling voor alle sectoren bedraagt per 1 januari 2015 € 51.976,-. De definitie van het pensioengevend salaris wordt per sector bepaald.

De verdeling van de premies in de verschillende sectoren in een werkgevers- en werknemersdeel is weergegeven in de onderstaande tabel.

Premieverdeling

Sector	Premie	Werkgeversdeel	Werknemersdeel
Goederenvervoer	30%	19,84%	10,16%
Besloten busvervoer	30%	17,81%	12,19%
Taxivervoer	30%	17,75%	12,25%

Naast de vaststelling van het opbouwpercentage, de franchise en het premiepercentage zijn cao-partijen akkoord gegaan met de volgende onderdelen van de regeling:

1. Een verlaging van 5,5% van de VPL-aanspraken die na 30 juni 2015 ingaan. Deze verlaging geldt voor alle sectoren. Uit oogpunt van evenwichtige belangenafweging tussen jong en oud is deze verlaging in lijn met de verlaging van de toekomstige opbouw in de basisregelingen.
2. De gewijzigde methodiek voor de toevoeging aan de VPL-bestemmingsreserve en de financiering van de VPL-aanspraken. Dit betreft de toevoeging en financiering van het zogenaamde staartdeel op basis van de dekkingsgraadopslag, maar maximaal met het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Daarnaast betreft het de

toevoeging en financiering van het jaarlaagdeel op basis van de dekkingsgraadopslag met maximaal 50% van het VEV.

3. De introductie van de premiebestemmingsreserve voor de actieven waardoor het naar verwachting mogelijk is om eenzelfde premie voor meerdere jaren (2015 t/m 2020) kostendekkend te kunnen vaststellen.
4. Een gewijzigde methodiek voor het vaststellen van de kostendekkende premie gericht op een stabiele en betaalbare premie die met een grote mate van zekerheid voldoende is om tot en met 2020 de pensioenregelingen en de VPL-overgangsregelingen te financieren. Daartoe wordt de vijfjaars gemiddelde gepubliceerde rente per 30 september van enig jaar voor pensioen en VPL gewijzigd in een 120-maands gemiddeld door DNB gepubliceerde rente voor pensioen. Voor VPL wordt het vijfjaars gemiddelde gehandhaafd.

Naast de aanpassingen in de basisregelingen zijn ook de excedent pensioenregelingen aangepast die voorzien in een pensioenopbouw boven een salaris van € 51.976,- (niveau 2015). Voor deze aanvullende regeling wordt geen doorsneepremie maar een volledige kostendekkende premie in rekening gebracht. Gelet op het nieuwe fiscale kader zijn de opbouwpercentages voor de excedent regelingen verlaagd. Gekozen is voor een generiek opbouwpercentage van 1,77% voor alle sectoren. Werkgevers die al een excedent regeling hebben afgesloten met een lager opbouwpercentage van 1,75% kunnen deze regeling ongewijzigd voortzetten. Vanaf 1 januari 2015 kan alleen pensioen worden opgebouwd in de excedent pensioenregeling tot een salaris van maximaal € 100.000 (niveau 2015). Het bestuur heeft besloten geen netto-netto-regeling voor pensioenopbouw boven een salaris van € 100.000 aan te bieden, omdat de doelgroep waarvoor dit relevant zou kunnen zijn, relatief zeer klein is. Er zijn geen wijzigingen aangebracht in de WIA aanvullingsregeling, de Anw-hiaat regeling en de WIA excedentregeling.

Nieuwe regeling voor deelnemers van Pensioenfonds Orsima

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor Onderhoud en Reiniging in Scheepvaart, Industrie en Milieu en Aanverwante activiteiten (Pensioenfonds Orsima) heeft in 2014 besloten te liquideren. Cao-partijen verbonden aan Pensioenfonds Orsima hebben een voorkeur uitgesproken voor het met ingang van 1 januari 2015 onderbrengen van de pensioenregeling bij Pensioenfonds Vervoer. Het bestuur van Pensioenfonds Vervoer heeft dit verzoek gehonoreerd onder de voorwaarde dat de regeling past binnen de standaardregeling van Pensioenfonds Vervoer.

De basispensioenregeling voor de deelnemers van Pensioenfonds Orsima is identiek aan die voor de drie sectoren van Pensioenfonds Vervoer. Daarnaast is er een eigen Orsima VPL-regeling die loopt tot en met 2020 waarvoor aanvullend een premie wordt betaald. Verder kan gekozen worden voor een excedent- en een Anw-hiaat regeling.

De opgebouwde rechten en aanspraken van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenfonds Orsima zijn via een collectieve waardeoverdracht eveneens per 1 januari 2015 ondergebracht bij Pensioenfonds Vervoer.

Vereenvoudiging pensioenreglementen

Met de invoering van de nieuwe pensioenregelingen per 1 januari 2015 zijn de verschillen tussen de regelingen van de verschillende sectoren afgenomen. In het verlengde daarvan zijn de pensioenreglementen vereenvoudigd. De nieuwe reglementen bestaan nu uit drie delen:

1. Deel I, algemeen deel dat voor alle aangesloten sectoren gelijk is.
2. Deel II, dat de sectorspecifieke onderdelen (pensioengevend salaris, franchise) bevat.
3. Deel III, de overige wettelijke bepalingen die over alle sectoren gelijk zijn.
4. Deel IV, waarin de factoren en tarieven zijn opgenomen, die weer voor alle sectoren gelijk zijn.

Vereenvoudiging van de reglementen zal in combinatie met het vergroten van de leesbaarheid ervan ook de komende jaren een belangrijk aandachtspunt blijven.

Uitbestedingsovereenkomst met TKP

In 2014 hebben de onderhandelingen plaats gevonden tussen Pensioenfonds Vervoer en TKP Pensioen B.V. over een verlenging van de uitbestedingsovereenkomst. De overeenkomst is voor een periode van vijf jaar verlengd.

6. Beleggingen

Organisatie

Het beheer van het vermogen van het fonds is zodanig georganiseerd dat onafhankelijkheid en controle centraal staan. Externe vermogensbeheerders zorgen voor het portefeuillebeheer. Deze externe vermogensbeheerders worden geselecteerd en gemonitord door een integraal vermogensbeheerder, waarbij uitgangspunt is dat deze integraal vermogensbeheerder niet zelf het vermogensbeheer (anders dan de afdekking van het rente- en valutarisico) mag uitvoeren. De integraal vermogensbeheerder is ook verantwoordelijk voor het algehele beheer van en de advisering en de rapportage over de beleggingsportefeuille. De rapportage vereist een continue afstemming met de custodian. Het Bestuursbureau, dat als een verlengstuk van het bestuur fungeert, monitort en controleert de onafhankelijke integraal vermogensbeheerder. De afdeling risicomanagement van het Bestuursbureau monitort en controleert de invulling van het uit te voeren beleid. Een onafhankelijke custodian draagt zorg voor waardering en administratie van de beleggingstitels en vervult een controlefunctie ten aanzien van de beleggingen van de externe vermogensbeheerders. Ook de backoffice-activiteiten met betrekking tot de beleggingen worden gemonitord en getoetst door een onafhankelijke specialistische organisatie. Deze beheert onder meer de uitwisseling van onderpand tussen het fonds en tegenpartijen. Zowel de onafhankelijke custodian als de onafhankelijke administrator worden op hun beurt gecontroleerd door de afdeling Finance & Control van het Bestuursbureau.

Rendement

In de tabel bovenaan de volgende pagina treft u een overzicht aan van de in 2014 behaalde rendementen per beleggingscategorie, en de bijdrage die de rendementen hebben geleverd aan het totaalrendement.

Beleggingscategorie	Rendement in 2014	Individuele bijdrage aan totaal rendement
Vastrentende waarden	17,3%	11,2%
Aandelen	17,3%	5,1%
Vastgoed	3,6%	0,1%
Infrastructuur	-7,3%	-0,1%
Valuta-afdekking	*)	-5,4%
Rente-afdekking	*)	16,9%
Diversen (liquiditeiten, valutakoersverschillen etc)	*)	-0,2%
Totaal	27,6%	27,6%

*) Omdat de afdekking grotendeels plaatsvindt met behulp van financiële derivaten, waarbij de startpositie nihil is, is het niet mogelijk om hier een relevant rendementspercentage te noemen; wel kan worden aangegeven in hoeverre deze afdekkingsinstrumenten hebben bijgedragen aan het totaalrendement. Ook voor de 'diversen' kan geen relevant werkelijk rendementscijfer worden gegeven.

Zowel obligaties als aandelen leverden een bijdrage aan dit hoge rendement. Het vergaand afdekken van het renterisico pakte gelet op de forse daling van de rente in 2014 gunstig uit voor de hoogte van het rendement. De sterk dalende rente in met name de eurozone zorgde echter niet alleen voor stijgende obligatiekoersen, maar eveneens voor sterk stijgende pensioenverplichtingen.

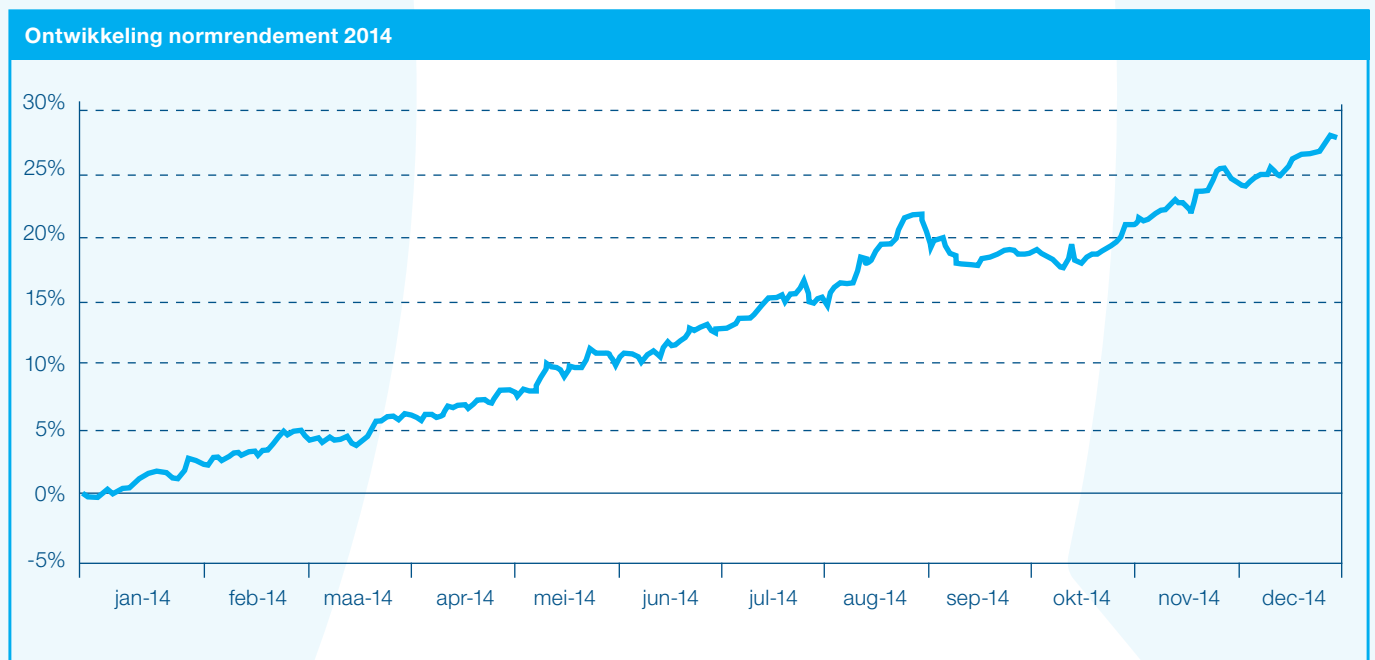
Binnen aandelen leverden alle regio's een bijdrage aan het positieve rendement, Amerika en Japan voorop. De thematische (factor) aandelenbeleggingen – waarde aandelen en aandelen met een lagere beweeglijkheid – behoorden tot de categorieën die een relatief hoog rendement hebben behaald.

Het afdekken van de belangrijkste vreemde valuta heeft in 2014 een negatieve bijdrage aan het rendement geleverd.

Ieder jaar stelt het bestuur een normportefeuille vast. Voor 2014 gebeurde dat na advisering door de toen nog in functie zijnde Beleggingscommissie. De normportefeuille beschrijft de middelenverdeling die in een bepaald jaar beleidsmatig wenselijk wordt geacht. Het rendement van deze portefeuille geldt als norm waartegen de feitelijk behaalde beleggingsprestaties worden afgezet.

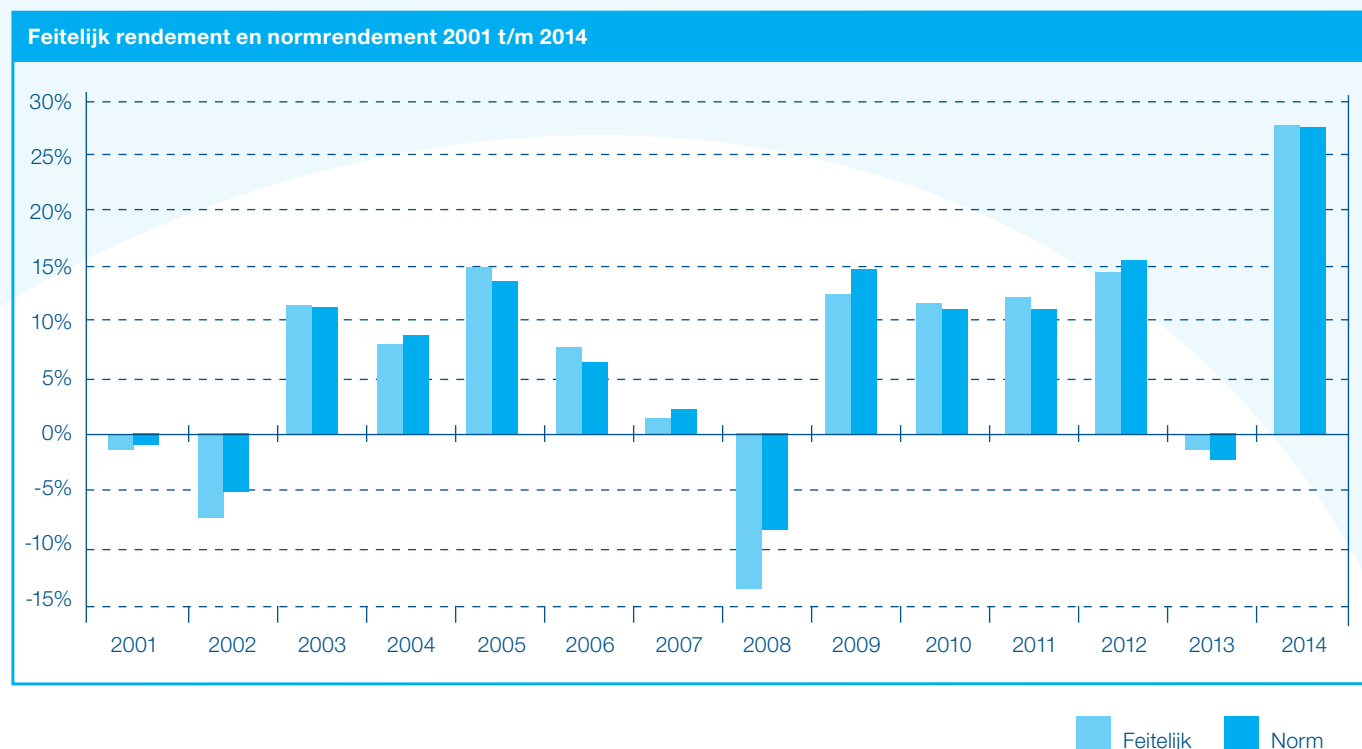
Het rendement van de normportefeuille kwam in 2014 uit op 27,5% (2013: -2,5%).

Onderstaande grafiek laat op dagbasis het verloop zien van het cumulatieve normrendement over 2014.

Het feitelijk rendement ligt in 2014 met 27,6% (in 2013: -1,6%) licht hoger dan het normrendement van 27,5%. Hierdoor is sprake van een licht positieve Z-score (2014: +0,03 tegenover 2013: +0,84). De performancetoets over de periode 2010-2014 bedraagt +0,58⁶. Een uitleg hiervan treft u aan bij de paragraaf over de Z-score.

Het volgende staafdiagram presenteert de rendementen van de normportefeuille en de feitelijke beleggingsportefeuille van het fonds over de afgelopen 14 jaar.

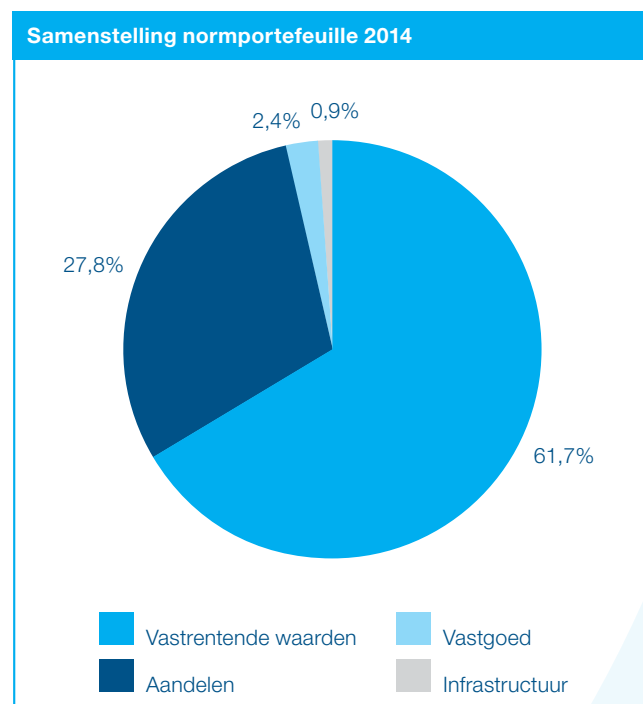

Beleggingsbeleid

De basis voor de normportefeuille wordt gevormd door de Asset Liability Management (ALM) studie. ALM is een belangrijk hulpmiddel bij het afstemmen van de beleggingen op de verplichtingen. Hierbij wordt een koppeling gemaakt tussen premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid. Binnen het beleggingsbeleid wordt voornamelijk gestuurd op renterisico, alsmede het percentage zakelijke waarden in de portefeuille en het afdekkingsbeleid voor buitenlandse valuta.

Voor het beleggingsbeleid 2014 heeft het bestuur onder meer besloten extra in aandelen te beleggen, hoogrentende obligaties en obligaties in opkomende markten te verkopen en de rente-afdekking zeer beperkt te verlagen. De afdekking van vreemde valuta is verhoogd.

De grafiek hiernaast geeft de samenstelling van de normportefeuille gedurende 2014 weer.

6) Na toepassing van de zogenaamde presentatiecorrectie van 1,28 waardoor getoetst wordt of de uitkomst van de performancetoets groter is dan nul.

Het bestuur evalueert jaarlijks de wijze waarop het vermogensbeheer van het fonds is ingericht en wordt uitgevoerd. Cruciale aspecten binnen deze evaluatie zijn de uitbestedingsrelatie met de integraal vermogensbeheerder en de criteria die het pensioenfonds ten aanzien van haar beheerder stelt. Per 1 januari 2012 is Robeco aangesteld als integraal vermogensbeheerder.

Gelet op het belang van transparantie geeft Pensioenfonds Vervoer op haar website uitleg over het beleggingsbeleid en de invulling daarvan.

Markontwikkelingen 2014

Het is een bijzonder jaar geweest op diverse financiële markten waarbij Centrale Banken wederom een hele belangrijke rol speelden. Zo daalden de rentes op staatsobligaties in zowel de kernlanden als de perifere landen van de eurozone tot niveaus die nooit eerder zijn vertoond. Dat resulteerde in veel landen in een negatieve rente op staatsobligaties met korte looptijden. De meeste verklaringen gaan uit van bezorgdheid over deflatie, haperende economische groei in de meeste eurolanden en de verwachting dat de Europese Centrale Bank een opkoopprogramma zal starten.

Deze redenen zijn ook van belang als verklaring voor de daling van de euro ten opzichte van de andere valuta. Echter, tegelijkertijd liep Amerika voorop met een relatief sterke economische groei. De relatieve economische kracht van Amerika leidde vooral ook tot een sterke dollar ten opzichte van de belangrijkste andere valuta.

De geopolitieke spanningen tussen Rusland en het westen en de Griekse verkiezingen leidden periodiek eveneens tot een vlucht naar veilige beleggingen – lees staatsobligaties – waardoor de daling van de rentes versterkt werd.

Mede door de matige economische groei in de eurozone en de afnemende groei in China daalden de prijzen op de grondstoffenmarkten. Verrassend was de sterke daling van de olieprijs. Consumenten profiteerden, maar beleggingen in de energiesector lieten sterke waardedalingen zien. Dit gold ook voor Amerikaanse bedrijven in de olie- en gassector die veelal gefinancierd zijn met Amerikaanse hoogrentende leningen.

Vastrentende waarden

De portefeuille vastrentende waarden is gespreid over staatsobligaties van landen uit de eurozone (33,3%, zowel kort- als langlopend), hoogwaardige bedrijfsobligaties (27,3%), hypotheekleningen (11,2%), hoogrentende leningen van bedrijven (18,2%) en (staats)obligaties van opkomende landen (9,7%). Circa 0,3% van de portefeuille vastrentende waarden is gealloceerd aan 'impact investing'.

Alle onderdelen van de portefeuille vastrentende waarden leverden een positieve bijdrage aan het totale vastrentende rendement over 2014. Het rendement over 2014 is uitgekomen op 17,3% (2013: -3,9%).

De bijdrage aan het totaalrendement over 2014 van de portefeuille met rentederivaten, die wordt aangehouden ten behoeve van het afdekken van de rentegevoeligheid van de verplichtingen, bedroeg 16,9% (2013: -4,6%).

Aandelen

De aandelenportefeuille behaalde in 2014 een rendement van 17,3% (2013: 13,3%). Alle aandelenbeleggingen hebben hier een positieve bijdrage aan geleverd.

Deze beleggingen bestaan voor 11,5% uit Europese aandelen, voor 28,6% uit Amerikaanse aandelen, voor 12,6% uit Japanse aandelen, voor 7,4% uit Aziatische aandelen (exclusief Japan) en voor 12,5% uit aandelen van opkomende markten. De wereldwijde beleggingen in lage beweeglijkheid vormen 13,8% van de aandelenportefeuille, de wereldwijde beleggingen in waarde aandelen vormen eveneens 13,8% van de aandelenportefeuille.

De hoogste rendementen kwamen tot stand in de portefeuilles met Amerikaanse aandelen, aandelen met een lage beweeglijkheid en Aziatische aandelen (exclusief Japan).

Aandelen van opkomende markten bleven net als in vorige jaren, relatief wat achter bij de rendementen van de meeste ontwikkelde landen, mede door zwakkere valuta.

Vastgoed en infrastructuur

De illiquide beleggingen bestaan uit niet-beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur; deze maken respectievelijk circa 2,0% en 0,7% uit van de totale beleggingsportefeuille van Pensioenfonds Vervoer. In 2014 bedroeg het rendement op vastgoed 3,6% (2013: -0,3%). Het rendement van infrastructuur was in 2014 -7,3% (2013: 0,3%);

Z-score

De Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf) biedt ondernemingen binnen de bedrijfstak op grond van het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 mogelijkheden voor vrijstelling van verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds. Eén van de vrijstellingsgronden heeft betrekking op de beleggingsresultaten, gemeten op basis van de zogeheten z-score.

De z-score geeft de afwijking aan van het door het pensioenfonds behaalde rendement ten opzichte van dat van de vooraf bepaalde normportefeuille. Als de performancetoets – die is gebaseerd op vijf opeenvolgende z-scores – onder de minus 1,28 uitkomt, staat het bedrijven vrij om een alternatief te zoeken voor de uitvoering van de verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsregeling.

Bij de keuze van een andere uitvoerder dient de regeling voor de deelnemers minimaal tot dezelfde aanspraken te leiden als bij de verplicht gestelde regeling, en zal een gelijkwaardigheidstoets worden verlangd.

De z-scores van en de toetswaarde over de jaren 2010 tot en met 2014 luiden als volgt:

Jaar	z-score	som z-scores	toetswaarde = som / wortel (5)
2010	0,46		
2011	0,93		
2012	-0,96		
2013	0,84		
2014	0,03		
2010 - 2014		1,30	0,58

De z-score voor het jaar 2014 is 0,03. Pensioenfonds Vervoer behaalde over de periode 2010 - 2014 een toetswaarde van 0,58 (toets groter dan nul) voor de uitvoering van de beleggingen en is daarmee geslaagd voor de performancetoets. Overigens wordt veelal een 'presentatiecorrectie' gehanteerd, waarbij 1,28 bij de uitkomst en de norm van de performancetoets wordt opgeteld, zodat de vereiste ondergrens van de performancetoets precies op nul uitkomt. Op die wijze gemeten bedraagt de z-score van Pensioenfonds Vervoer over 2014: 1,31 en is de uitkomst van de performancetoets over 2010-2014: 1,86.

Verantwoord beleggen

Pensioenfonds Vervoer hecht grote waarde aan verantwoord beleggen. Het fonds stimuleert én draagt zelf bij aan maatschappelijke en duurzame veranderingen binnen haar verantwoordelijkheid, invloedsfeer en reikwijdte.

In 2008 heeft Pensioenfonds Vervoer het beleid verantwoord beleggen vastgesteld en in hetzelfde jaar de wereldwijd breed geaccepteerde Principles for Responsible Investment ondertekend. Sinds 2008 is het beleid verder ontwikkeld. In 2014 is het beleid opnieuw door het bestuur geëvalueerd en zijn onder andere stappen gezet in het aangaan van de dialoog met bedrijven. Het beleid is integraal onderdeel van het beleggingsbeleid en is van toepassing op de gehele beleggingsportefeuille.

Het pensioenfonds gaat in haar beleid uit van de wettelijke kaders en maatschappelijke gedragscodes, waaronder de Code Pensioenfonds, en legt accenten die passend zijn bij de identiteit van het pensioenfonds en de deelnemers. Pensioenfonds Vervoer onthoudt zich van beleggingen die indruisen tegen maatschappelijk breed gedragen gedragscodes.

Het beleid is ingericht op basis van vijf 'beleidspijlers':

1. Doelinvesterings (ook bekend als "impact investing");
2. a) Dialoog ('engagement');
b) Stemmen;
3. ESG-integratie;
4. Massaschadeclaims;
5. Uitsluiten.

Doelinvesterings

Doelinvesterings beogen een positieve bijdrage te leveren aan de oplossing van sociale - en milieuproblemen, in combinatie met het behalen van financieel rendement tegen een aanvaardbaar risico. Maatschappelijke doelinvesterings zijn investeringen die aannemelijk positief bijdragen aan het verwezenlijken van de UN Millennium Development Goals, maar kunnen ook tot doel hebben een positieve bijdrage te leveren voor de ontwikkeling van de Nederlandse economie.

De invulling van de doelinvesterings vindt plaats door een kleine investering in microfinanciering. Pensioenfonds Vervoer belegt via het Actiam Institutional Microfinance Fund II. Dit fonds verstrekt leningen aan microfinancieringsinstellingen in landen in Afrika, Zuid-Amerika, Azië en Oost-Europa.

Dialoog met het management van ondernemings (engagement)

Als (wereldwijde) belegger heeft Pensioenfonds Vervoer belang bij de kwaliteit en continuïteit van de kapitaalmarkt, de economie als geheel en van de specifieke beleggingen van het fonds in het bijzonder. De dialoog met bedrijven voeren en stemmen op aandeelhoudersvergaderings betekenen dat het fonds zijn invloed als belegger gebruikt om op een positieve, constructieve manier bij te dragen aan duurzame verandering bij bedrijven waar het fonds in belegt. Vele andere institutionele beleggers hebben vergelijkbare belangen en delen in dezelfde bijbehorende, gezamenlijke verantwoordelijkheid. Door met hen samen te werken kan Pensioenfonds Vervoer de eigen middelen effectiever inzetten en de gezamenlijke invloed vergroten.

Als inhoudelijke leidraad voor het aangaan van de dialoog hanteert Pensioenfonds Vervoer de principes van de UN Global Compact voor mens en milieu, inclusief de vier onderliggende codes, en de principes van ICGN voor goed ondernemingsbestuur, waarbinnen ruimte is voor lokale codes zoals de Nederlandse Corporate Governance Code.

Daarnaast kan het fonds in de dialoog specifieke accenten en thema's aanbrengen die passen bij de identiteit of bij de beleggingen van het fonds. Het doel van de constructieve dialoog is bedrijven te bewegen tot duurzame verbeteringen. Pensioenfonds Vervoer voert actief met andere professionele beleggers dialoog met Nederlandse bedrijven. Indien opportuun zal Pensioenfonds Vervoer zich bij gezamenlijke initiatieven van andere PRI-ondertekenaars aansluiten.

Naar aanleiding van de evaluatie van het verantwoord beleggen beleid heeft het Bestuur besloten een contract aan te gaan met Hermes Equity Ownership Services (EOS). Met deze samenwerking geeft het fonds invulling aan haar ambitie om wereldwijd deze dialoog te kunnen voeren.

Een uitgebreide rapportage over de bedrijven en het type onderwerpen waarover Hermes mede namens Pensioenfonds Vervoer de dialoog is aangegaan, kunt u vinden op de website van Pensioenfonds Vervoer. De eerste rapportage zal in 2015 worden gepubliceerd.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderings

Pensioenfonds Vervoer stemt sinds 1 januari 2009 op de aandelen

in haar beleggingsportefeuille. Het recht om te stemmen in aandeelhoudersvergaderingen is een belangrijk recht van een aandeelhouder. Het is een cruciaal middel om een goede corporate governance te bewerkstelligen, te pleiten voor een zorgvuldige afweging van verschillende belangen binnen een onderneming en de verantwoordingsplicht van ondernemingen jegens hun aandeelhouders te stimuleren. Een hoge opkomst op aandeelhoudersvergaderingen brengt stabiliteit in de besluitvorming en voorkomt dat kleine groepen aandeelhouders de vergadering naar hun hand kunnen zetten door afwezigheid van de overige aandeelhouders.

Pensioenfonds Vervoer wenst daarom in beginsel te stemmen op iedere aandeelhoudersvergadering (gestreefd wordt naar minimaal 90%) en op alle agendapunten met betrekking tot iedere onderneming waarin het fonds belegt.

Het inhoudelijke stembeleid is gebaseerd op de ICGN Global Corporate Governance Principles⁷. Deze principes laten ruimte voor het toepassen van de nationale corporate governance codes, zoals de Nederlandse Corporate Governance Code. Dit kan betekenen dat het beleid per land verschillend uitwerkt, vanwege verschillen in van toepassing zijnde nationale codes en regelgeving. Daarnaast heeft Pensioenfonds Vervoer op specifieke punten een eigen invulling gekozen die past bij de identiteit van het fonds en de Nederlandse context.

Inhoudelijk stemt Pensioenfonds Vervoer volgens principes die in een apart stembeleid zijn vastgelegd. Pensioenfonds Vervoer weegt bij het stemmen op bedrijven de onderstaande overwegingen tegen elkaar af:

- de directe kosten die gepaard gaan met stemmen of dialoog voeren;
- de indirecte kosten, zoals de gemiste opbrengsten van uitleenactiviteiten;

- de praktische consequenties, zoals de mogelijkheid dat aandelen voor een korte periode niet verkocht kunnen worden.

Uitgebrachte stemmen in 2014

In 2014 heeft Pensioenfonds Vervoer op 99% van de aandeelhoudersvergaderingen, waarbij dit mogelijk was, gestemd. In enkele landen wordt niet gestemd vanwege de hoge kosten voortvloeiend uit lokale wet- en regelgeving. 99% van de voorstellen is ingebracht door het management en 1% door de aandeelhouders.

Pensioenfonds Vervoer heeft op 84% van de voorstellen van het management vóór gestemd, op 15% tegen en in 1% van de gevallen is niet gestemd of heeft het fonds zich onthouden van stemming. Het fonds heeft vóór 37% van de aandeelhouders voorstellen gestemd, in 61% van de aandeelhoudersvoorstellen tegen gestemd en in 2% van de gevallen zich van stemming onthouden of niet gestemd. De belangrijkste onderwerpen waar het fonds tegen voorstellen van het management heeft gestemd, waren beloning, benoeming van bestuurders en wijzigingen in de statuten van de onderneming.

Van de aandeelhoudersvoorstellen viel 67% in de categorie goed bestuur (bijvoorbeeld beloningsbeleid, voorstel benoeming directielid), 18% in de categorie sociaal (bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden, diversiteit van management) en 12% in de categorie milieu (bijvoorbeeld rapporteren over CO₂-uitstoot). In de categorie goed bestuur werd slechts in ruim een kwart (28%) van de gevallen voor het voorstel gestemd. Bij de categorieën sociaal en milieu stemde het fonds met percentages van respectievelijk 75% en 41% vaker in met het aandeelhoudersvoorstel.

In onderstaande tabellen zijn de geaggregeerde gegevens over het stemgedrag van Pensioenfonds Vervoer weergegeven.

Aandeelhoudersvergaderingen	Aantal	Stembiljetten	Gestemd	Niet gestemd
	2.149	2.329	2.319	10

	Aantal	Voor	Tegen	Onthouden	Niet gestemd
Voorstellen management	22.398	18.785	3.442	166	100
Voorstellen aandeelhouders	361	135	221	3	5
Totaal	22.759	18.920	3.563	169	105

Onderstaand is het stemgedrag van Pensioenfonds Vervoer per onderwerp weergegeven.

Categorie	Voorstellen management	Voor	Tegen / Onthouden	Niet gestemd
Aandeelhouderautorisaties	5.057	4.467	537	53
Management & Bestuur	15.633	13.044	2.549	40
Beloning	602	182	413	7
Strategie	143	134	9	0

⁷ Zie www.icgn.org voor meer details over ICGN en de ICGN Global Corporate Governance Principles.

Categorie	Voorstellen management	Voor	Tegen / Onthouden	Niet gestemd
Goed Bestuur	251	68	181	2
Sociaal	65	49	16	0
Milieu	45	18	27	0

Beoordelen van vermogensbeheerders op ESG-integratie

Pensioenfonds Vervoer is voorstander van ESG-integratie, waarbij duurzaamheidsinformatie in beleggingsanalyses structureel meeweegt. Pensioenfonds Vervoer ziet dat ESG-integratie nog in ontwikkeling is en wil deze beweging bij vermogensbeheerders stimuleren, zonder dit te willen of kunnen verplichten.

Het fonds voert periodiek een onderzoek uit naar de voortgang van ESG-integratie onder zijn vermogensbeheerders en bij de dienstverlener die het fonds bij de selectie van vermogensbeheerders ondersteunt. Deze ESG Survey vraagt vermogensbeheerders onder andere naar hun onderzoeksinspanningen ten behoeve van ESG-integratie, naar de uitkomsten en naar de wijze waarop en mate waarin ESG-integratie invloed heeft op de beleggingsanalyse en beslissingen. Het doel van de ESG Survey is het bewustzijn en de stimulans tot ESG-integratie bij vermogensbeheerders te verhogen.

Massaschadeclaims

Pensioenfonds Vervoer int toegekende massaschadeclaims en ziet dergelijke claims als een belangrijk instrument om een deel van eventueel geleden schade terug te kunnen vorderen. De inning van massaschadeclaims wordt uitgevoerd door een hierin gespecialiseerd Amerikaans bedrijf. Daarnaast is Pensioenfonds Vervoer via derden actief betrokken bij diverse massaschadeclaims. Als het fonds optreedt als dagende partij zal het fonds zich ervoor inzetten dat een financiële schadeclaim vergezeld gaat van een claim voor positieve veranderingen, zoals bepaalde aanpassingen aan de corporate governance van een bedrijf.

Uitsluiting

Pensioenfonds Vervoer verzet zich tegen vormen van beleggingsdwang en –beperkingen en beoordeelt beleggingen op grond van risico- en rendementsoverwegingen. Pensioenfonds Vervoer onthoudt zich van beleggingen als daardoor strafbare of moreel verwerpelijke gedragingen worden bevorderd die op grond van het nationale of internationale recht zijn verboden of niet passen in door Nederland ondertekende breed gedragen internationale verdragen.

Het doel van uitsluiten is beleggingen in specifieke, maatschappelijk controversiële bedrijven of landen te weren als belegging. Het uitsluiten van bedrijven vereist specifieke kennis. Pensioenfonds Vervoer baseert zich bij het beoordelen van uit te sluiten overheden en bedrijven op externe onderzoeksbureaus. Het fonds hanteert eigen, afgewogen criteria voor interpretatie met betrekking tot schending van de UN Global Compact waar dit noodzakelijk is om

tot een objectief oordeel te komen en te concluderen welke bedrijven het fonds uitsluit.

Naar aanleiding van de evaluatie van het verantwoord beleggen beleid heeft het bestuur besloten het Verdrag chemische wapens, het verdrag biologische wapens en het non-proliferatieverdrag ten aanzien van kernwapens toe te voegen als criteria voor uitsluiting.

In de implementatie van het beleid toetst het fonds het belegbare universum en de portefeuille aan de hand van Nederlandse wetgeving, nationale en internationale richtlijnen en verdragen die door Nederland ondertekend zijn. Belanghebbenden van het fonds kunnen activiteiten die hiermee in strijd zijn als maatschappelijk onaanvaardbaar beschouwen.

Het fonds houdt de volgende maatschappelijke richtlijnen aan:

- VN Global Compact beginselen;
- Internationale Corporate Governance Network (ICGN) principes;
- Nederlandse Corporate Governance Code;
- Global Reporting Initiative (GRI);
- Conventies op het gebied van clusterwapens en antipersoonsmijnen.

Het fonds heeft de volgende principes en initiatieven ondertekend:

- PRI (Principles for Responsible Investment);
- ICGN (International Corporate Governance Network);
- CDP (Carbon Disclosure Project);
- WDP (Water Disclosure Project);
- IIGCC (Global Investor Statement on Climate Change);
- PIIF (Principles for Investors in Inclusive Finance);
- Global Investor Statement on the Arms Trade;
- Sustainable Fisheries Initiative.

Periodiek rapporteert Pensioenfonds Vervoer op de website over het uitsluitingenbeleid. In deze rapportage treft u de namen aan van uitgesloten bedrijven uit de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille. Tevens treft u de lijst met uitgesloten landen aan.

Vastgoed

Voor de vermogensbeheerder die namens Pensioenfonds Vervoer in vastgoed belegt, Syntus Achmea Real Estate en Finance B.V., is duurzaamheid een belangrijke factor. Alle natuurlijke renovatiemomenten worden aangepakt om bestaande panden te verduurzamen en nieuwe panden te laten voldoen aan de hoogste duurzaamheidseisen. De vastgoedportefeuille is onderdeel van de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB), een index die de vergelijkbaarheid van individuele vastgoedobjecten op het gebied van duurzaamheid vergroot. In 2014 is de duurzaamheidsscore van de discretionaire portefeuille wederom significant gestegen en bedraagt inmiddels 57% van de maximaal haalbare duurzaamheidsscore. Deze duurzaamheidsscore is daarmee hoger dan het gemiddelde van de GRESB.

7. Risicomanagement

Het risicomanagement van Pensioenfonds Vervoer gaat uit van de indeling in risicocategorieën zoals deze door DNB in FIRM⁸ is geïntroduceerd. De in 2012 door DNB geïntroduceerde vernieuwde

toezichtaanpak 'Focus' kent een vergelijkbare risicoclassificatie.

De volgende paragrafen van dit hoofdstuk gaan nader in op de ontwikkelingen op het gebied van risicomanagement, de risico's die het fonds geïdentificeerd heeft en de maatregelen die het fonds heeft getroffen om deze risico's te beheersen.

Ontwikkelingen risicomanagement 2014

Het beheersingskader niet-financiële risico's is in 2014 verder uitgewerkt. De volgende maatregelen zijn getroffen:

- De interne organisatie (administratieve organisatie en interne beheersing) is verder vormgegeven.
- De compliance functie van het pensioenfonds is uitgebreid: compliance procedures zijn aangescherpt en er is een klokkenluidersregeling geïntroduceerd.
- Met de introductie van het risicodashboard 'niet financiële risico's' in 2014 heeft het bestuur, in samenhang met het al langer bestaande risicodashboard 'financiële risico's', de beschikking over een volledig onafhankelijke risicorapportage die het risico-universum van het fonds afdekt.
- Het incidentenbeheer is verder ingebed in de organisatie en in de afstemming met uitbestedingspartijen.

Het risicodashboard geeft inzicht in de ontwikkeling van alle relevante financiële- en niet financiële-risicofactoren en komt tot stand na een onafhankelijke controle door de afdeling Risicomanagement. Het dashboard is een vast agendapunt op de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. Dit draagt bij aan risicobewustwording, risicomonitoring en risicosturing binnen het fonds. Het risicodashboard wordt frequent besproken in andere gremia van het fonds.

Door middel van bewustwordingssessies is in de organisatie invulling gegeven aan het risicothema 'gedrag en cultuur'.

Focus 2015

In 2015 zal verder worden gewerkt aan het uitbouwen van het beheersingskader niet-financiële risico's, waaronder IT- en informatiebeveiliging. Verdere aandachtspunten zijn de processen rond het beheren van de illiquide beleggingen en het verder versterken van de risicobewustwording, door middel van het organiseren van diverse educatiesessies voor betrokkenen bij het fonds.

Ontwikkelingen per risicocategorie

Hierna volgt een kort overzicht van de belangrijkste risico's voor Pensioenfonds Vervoer, de getroffen beheersmaatregelen en de ontwikkelingen in 2014.

Balansrisico

Het balansrisico van Pensioenfonds Vervoer heeft betrekking op de beweeglijkheid van de dekkingsgraad. Het strategische balansrisico wordt vastgesteld in de ALM-studie en jaarlijks herijkt bij de vaststelling van het beleggingsplan. Hierbij vormt het Vereist Eigen Vermogen een belangrijke randvoorwaarde.

Het beleggingsplan 2014 kenmerkte zich door een verwachting van beperkte economische groei, en een dominante rol van de Centrale Banken. Geen van de beleggingscategorieën werd gezien als aantrekkelijk geprijsd ten opzichte van de marktverwachtingen. Wél zijn binnen de portefeuille accentveranderingen aangebracht. Zo is

8) FIRM staat voor Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode

de allocatie naar aandelen verhoogd en de allocatie naar Amerikaanse staatsobligaties verlaagd. Verder is het niveau van de renteafdekking iets teruggebracht. De afdekking van de valutarisico's is verhoogd.

Renterisico

Het renterisico is het risico op een daling van de dekkingsgraad als gevolg van een daling van de rente. Zonder afdekking van dit risico daalt de dekkingsgraad van het fonds bij een rentedaling, doordat de marktwaarde van de pensioenverplichtingen harder stijgt dan de marktwaarde van de beleggingen. Dat komt doordat de pensioenverplichtingen een veel langere gemiddelde looptijd hebben dan de beleggingen in portefeuille. Doorgaans geldt zowel voor de beleggingen als voor de verplichtingen: hoe langer de looptijd, hoe rentegevoeliger.

In 2013 is het beleid voor het afdekken van het renterisico veranderd als gevolg van de toenmalige introductie van een nieuwe verplichte berekeningsmethodiek (UFR-rentecurve) voor de pensioenverplichtingen. In aansluiting hierop is er in 2014 voor gekozen het renteafdeckingspercentage te baseren op deze nieuwe rentecurve en voor 2014 vast te stellen op 85% (2013: 90%). Ultimo 2014 bedraagt het percentage renteafdekking 83,7%. Dat is iets onder de normafdekking van 85,0% op UFR-basis. Als niet de UFR zou worden genomen maar de marktrente, bedraagt het afdeckingspercentage per 31 december 2014 60,0%.

Het renterisico wordt op twee niveaus beheerst, te weten:

- Strategisch:

Het risico van de totale balans: de beleggingsportefeuille ten opzichte van de pensioenverplichtingen. Jaarlijks stelt het bestuur via het beleggingsplan vast welke mate van renteafdekking gewenst is. Deze beslissing wordt ondersteund door een ALM-studie en scenarioanalyse. Op basis van de kasstroomprofielen van de beleggingsportefeuille en de pensioenverplichtingen wordt de benchmark voor het rente-afdeckingsmandaat vastgesteld.

- Tactisch:

De wijze waarop het strategische beleid wordt ingevuld. Anders gezegd: de wijze waarop het renteafdeckingsmandaat is vormgegeven. De vermogensbeheerder van het mandaat heeft richtlijnen meegekregen over onder meer de toegestane instrumenten en de maximale afwijking ten opzichte van de benchmark. De bewaking vindt plaats op totaalniveau en per looptijdsegment.

Op beide niveaus zijn door het fonds limieten gedefinieerd en is geborgd dat deze door ten minste twee partijen onafhankelijk worden gemonitord.

De tactische invulling van de renteafdekking heeft in 2014 vooral plaatsgevonden door middel van renteswaps. Andere gebruikte afdeckingsinstrumenten zijn: de staats- en bedrijfsleningenportefeuille en swaptions (welke per ultimo 2014 niet langer in de renteafdeckingsportefeuille aanwezig zijn).

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van de beleggingen in aandelen en onroerend goed (zakelijke waarden) verandert door veranderingen in marktprijzen. Bij vastrentende waarden wordt de waarde bepaald door renteontwikkelingen en door hoe de markten het kredietrisico van de uitgevende partij beoordelen. Het

marktrisico wordt vooral beheerst door de relatieve weging van de zakelijke waarden in de portefeuille versus de vastrentende waarden en de spreiding binnen deze beleggingen. De aanwezigheid van de in 2013 geïntroduceerde aandelen met een lage beweeglijkheid levert een iets lager marktrisico op.

Een belangrijk onderdeel van de beheersing van het marktrisico is het uitvoeren van scenarioanalyses. Hiermee wordt geanalyseerd wat de impact is van verschillende economische (stress)scenario's op de beleggingsportefeuille en dekkingsgraad. In 2014 is de allocatie naar aandelen met 4% verhoogd.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valutakoersen. Valutarisico's worden afgedekt met valutaderivaten, voornamelijk valutatermijncontracten.

In 2014 is het afdeckingsbeleid van de belangrijkste niet-euro valuta aangepast. Zo worden de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen niet langer voor 60% afgedekt (2013), maar is het afdeckingspercentage verhoogd tot 100%. De reden hiervoor was de risico-/rendementafweging tussen enerzijds valuta en anderzijds aandelen.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt. Verplichtingen zijn onder andere verstrekte kredieten, leningen, vorderingen en ontvangen garanties. Dit risico heeft zowel betrekking op de beleggingen in schuldpapieren als op transacties met tegenpartijen; het wordt voornamelijk beheerst door te zorgen voor een goede spreiding over individuele kredietrisico's evenals een prudente onderpandstelling waar dat mogelijk is. In gevallen waar dit niet mogelijk is, neemt het fonds geen dusdanig grote posities in individuele bedrijven en/of landen in waardoor de continuïteit van het fonds in gevaar zou kunnen komen.

In 2014 is het kredietrisico in de portefeuille verhoogd door een uitbreiding van Amerikaanse bedrijfsleningen (+2,5%) ten koste van overheidsleningen.

In de staatsobligatieportefeuille zijn kleine aanpassingen gedaan vanuit het voldoen aan eisen van kernliquiditeit en mogelijke onderpandstelling.

Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico betreft het risico dat tegenpartijen hun verplichting aan het fonds niet kunnen nakomen, bijvoorbeeld door een faillissement. Het tegenpartijrisico wordt beheerst door selectie van solide tegenpartijen en hantering van tegenpartijlimieten zodat spreiding noodzakelijk is, daar waar mogelijk in combinatie met het stellen van onderpand als additionele zekerheid. Op de uitstaande posities op rente- en valutaderivaten wordt dagelijks onderpand uitgewisseld om het tegenpartijrisico verder te beperken. Dit onderpand moet aan scherpe kwaliteitseisen voldoen. De stabiliteit van de tegenpartijen wordt dagelijks gemonitord. Als de situatie daar aanleiding toe geeft, kan besloten worden om (al dan niet tijdelijk) geen transacties meer aan te gaan met een bepaalde partij.

In 2014 is vanuit risicobeheersingsoptiek een additionele tegenpartij

9) De veel minder snel op marktontwikkelingen reagerende waarderingen van beleggingen in vastgoed en infrastructuur worden met een lagere frequentie gemonitord.

toegevoegd binnen de rente- en valuta-afdekkingsmandaten; hiermee heeft en houdt het fonds afdoende ruimte om het tegenpartijrisico te spreiden.

Verzekeringstechnisch risico

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekerings-technische risico's, waarvan het langlevensrisico de belangrijkste is. Andere verzekeringstechnische risico's zijn het kortlevensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Om bovengenoemde risico's zoveel mogelijk te mitigeren hanteert het pensioenfonds prudente veronderstellingen ten aanzien van sterfte en arbeidsongeschiktheid.

Relatieve marktrisico

Dit is het risico dat de vermogensbeheerders bij de uitvoering van het actieve beleggingsbeleid afwijken van posities in de benchmark. Hiertoe zijn strategische marges gedefinieerd die gedurende het verslagjaar zijn gemonitord door de integraal vermogensbeheerder en het Bestuursbureau. Daarnaast wordt het risico gemitigeerd door spreiding over meerdere externe vermogensbeheerders, waarbij er voor die externe vermogensbeheerders beleggingsrichtlijnen zijn opgesteld die dagelijks⁹ door de custodian en integraal vermogensbeheerder worden gemonitord ('Compliance Monitoring'). Tot slot vinden er periodiek evaluatiegesprekken plaats met de externe vermogensbeheerders om de performance en het risicoprofiel van de mandaten te bespreken. Over de performancemeting en de Z-score leest u meer in hoofdstuk 6 (Beleggingen).

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico op verlies voortvloeiend uit inadequate of falende interne processen, mensen en systemen of van externe gebeurtenissen. Operationele risico's kunnen een negatieve impact hebben op een goede uitvoering van de pensioenregeling en het beleggingsbeleid. De operationele uitvoering van de pensioenregeling geschiedde in het verslagjaar door TKP Pensioen B.V. (TKP). Robeco Institutional Asset Management B.V. (Robeco) is in 2014 verantwoordelijk geweest voor de uitvoering van het beleggingsbeleid. De rol van custodian (depotbank) en beleggingsadministrateur wordt vervuld door Northern Trust. Daarnaast is Institutional Trust Services (ITS) aangesteld als controlerende backoffice, onderpand-manager en grootboekadministrateur beleggingen.

De International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) heeft een standaard rapportage opgesteld (ISAE 3402) voor het rapporteren over de interne beheersing bij serviceorganisaties. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een type I rapport, waarin de beheersmaatregelen zijn beschreven en het bestaan hiervan wordt getest, en een type II rapport, waarbij ook is beoordeeld of een effectieve werking van de beschreven beheersmaatregelen over de aangegeven periode kan worden vastgesteld.

TKP, Robeco en ITS beschikken voor het jaar 2014 over een ISAE 3402 type II rapport. Northern Trust beschikt over een daarmee vergelijkbare SOC1 rapportage. Door het overleggen van de ISAE 3402 of daarmee vergelijkbare rapportage, waarin begrepen een Assurance-rapport van een externe accountant, kan een serviceorganisatie laten zien welke maatregelen zij heeft genomen om de

risico's te beheersen alsmede of de werking van die beheersmaatregelen gedurende een bepaalde periode kon worden vastgesteld.

Het kunnen beschikken over een ISAE 3402 verklaring of een daarmee vergelijkbare rapportage van de serviceorganisaties komt tevens tegemoet aan de beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen'. Hierin stelt DNB dat een pensioenfonds voor de juistheid van alle uitbestede werkzaamheden verantwoordelijk is en blijft. Het bestuur heeft de ISAE 3402 en SOC1 rapportages geanalyseerd. Over relevante bevindingen wordt met de serviceorganisaties in overleg getreden.

Overigens hebben de bovengenoemde serviceorganisaties op hun beurt ook weer activiteiten uitbesteed aan derden. Voorbeelden daarvan zijn:

- TKP heeft met betrekking tot de te ontvangen pensioenpremies voor Pensioenfonds Vervoer de facturering, de incasso en het debiteurenbeheer uitbesteed.
- TKP heeft het 'bruto-netto'-traject van de pensioenuitkeringen uitbesteed.
- Northern Trust laat zich door een Nederlandse organisatie adviseren met betrekking tot ontwikkelingen in de formele toezichtrapportages.

Het uitbesteden van bepaalde activiteiten aan specialisten verhoogt zowel de kwaliteit als de efficiency, en draagt zo bij aan het verder reduceren van het operationeel risico.

In dat kader is het fonds continu in dialoog met al haar uitbestedingspartijen om (op basis van de ISAE 3402 en SOC1 rapportages) de operationele processen bij de uitbestedingspartijen te beoordelen en daar waar noodzakelijk of mogelijk verder te versterken.

IT-risico

Het IT-risico is het risico van reputatie- en mogelijk financiële schade als gevolg van tekortkomingen in geautomatiseerde processen of systemen. Tot dit risico worden ook onderwerpen op gebied van data-integriteit en informatiebeveiliging gerekend. Het fonds heeft het merendeel van haar primaire bedrijfsprocessen uitbesteed aan uitbestedingspartijen, waaronder ook de daarbij behorende ondersteunende IT-beheersingsprocessen. Deze ondersteunende IT-beheersingsprocessen zijn onderdeel van de ISAE 3402 rapportage. Daarnaast heeft het fonds een ICT- en informatiebeveiligingsbeleid ontwikkeld op basis waarvan de ICT- beheersingsprocessen en informatiebeveiliging bij het Bestuursbureau zijn ingericht en toezicht wordt gehouden op naleving.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds op korte termijn onvoldoende liquide middelen heeft om betalingen, waaronder de pensioenuitkeringen, te verrichten. Voor het fonds geldt dat het liquiditeitsrisico vooralsnog zeer beperkt is. Bij het fonds is op dit moment sprake van een jaarlijkse grote netto-instroom. In de toekomst zal gebruik gemaakt gaan worden van 'central clearing', het via enkele specifiek bevoegde partijen afhandelen van derivatenposities. Dan zal meer liquide onderpand aangehouden moeten (kunnen) worden, waardoor het liquiditeitsrisico zal toenemen.

Het risico wordt verder beperkt door de invulling van het

cashmanagement en het feit dat bij derivatentransacties onderpand mag worden gestort in de vorm van effecten. Het fonds zal door deze keuze niet worden geconfronteerd met een onverwachte vraag naar liquide middelen door een extreme beweging in de rente. Het liquiditeitsrisico vanuit valutaderivaten is eveneens beperkt doordat daar gekozen is voor een 'dakpan'-structuur. Maandelijks loopt een derde deel van de valuta-afdekking af waardoor de waardeontwikkeling van aflopende contracten gespreid afgerekend kan worden. Vanuit derivaten (rente- en valuta-afdekking) is de mogelijke liquiditeitsvraag dus beperkt.

Het fonds heeft slechts beperkte posities in niet-liquide beleggingen. Dit betreft de beleggingen in vastgoed, hypotheek en infrastructuur. Het grootste deel van de beleggingsportefeuille van het fonds bestaat uit beursgenoteerde beleggingen die goed verhandelbaar zijn, zij het tegen transactiekosten die variëren in omvang.

Het Bestuursbureau ziet toe op een juiste afstemming van de inkomende en uitgaande geldstromen van het fonds en het fonds werkt met scenarioanalyses om de potentiële liquiditeitsvraag in stress-scenario's in te schatten.

Risico's met betrekking tot derivaten

Het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) is toegestaan, onder de voorwaarden dat het gebruik van derivaten past bij de aard van het mandaat en er niet toe leidt dat de beleggingsportefeuille materieel gezien een samenstelling krijgt die buiten de door het bestuur van het fonds vastgestelde bandbreedtes en overige beleggingsrichtlijnen ligt.

Derivaten worden in belangrijke mate gebruikt ter afdekking en beheersing van uit de verplichtingen en/of beleggingen voortvloeiende rente- en valutarisico's. Als geen gebruik gemaakt zou mogen worden van derivaten, dan zou bijvoorbeeld het afdekken van het renterisico een veel te groot beslag leggen op de totaal voor beleggingen beschikbare middelen. In bepaalde situaties kunnen derivaten ook een alternatief zijn voor directe beleggingen. Kosten en/of liquiditeitsoverwegingen kunnen daar aanleiding toe geven.

Het Bestuursbureau en de externe partijen waaraan Pensioenfonds Vervoer haar werkzaamheden uitbesteedt, hebben duidelijke afspraken gemaakt over de kaders waarbinnen derivaten gebruikt mogen worden, de wijze waarop de posities worden bewaakt, de wijze waarop het collateral management (het regelen van het voor derivatenposities vereiste onderpand) wordt uitgevoerd en de manier waarop over de posities wordt gerapporteerd.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico dat niet adequaat gereageerd wordt op van buiten het fonds komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden bij het fonds, reputatie, ondernemingsklimaat en aantal deelnemers. Door oog te hebben voor maatschappelijke ontwikkelingen, alert te reageren op gebeurtenissen en goed te communiceren kan dit risico in zekere mate worden beheerst.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert,

waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar, anders dan ervoor te zorgen dat de portefeuille te allen tijde zo goed mogelijk is gespreid en te bewerkstelligen dat er op korte termijn geen acute liquiditeitsproblemen kunnen optreden. De mogelijke impact van systeemrisico's wordt geanalyseerd met behulp van scenarioanalyses (stress-tests). Over de uitkomsten daarvan wordt aan het bestuur gerapporteerd.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico kan worden omschreven als het gevaar voor aantasting van de reputatie of van het vermogen van het fonds als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij wet is voorgeschreven. Het fonds heeft voor de beheersing van de integriteitsrisico's een gedragscode, beleid en richtlijnen ontwikkeld. Een onafhankelijke toezichthouder (Compliance Officer) houdt toezicht op de naleving van deze voorschriften door de medewerkers en andere (relevante) direct betrokkenen van het fonds. In 2014 is de compliance functie van het fonds geëvalueerd en verder versterkt. Ook zijn in dit kader diverse bewustwordingssessies georganiseerd voor de bij het fonds betrokken personen.

Juridisch risico

Bij het juridisch risico kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het risico dat het fonds zich onbedoeld niet zou houden aan bepaalde wet- en regelgeving, wat op enig moment zou kunnen leiden tot boetes en/of claims. Ook kunnen partijen waaraan het fonds taken uitbesteedt juridische zaken bewust of onbewust slecht regelen, waardoor voor het fonds schade zou kunnen ontstaan. Om deze risico's beter te kunnen beheersen heeft het Bestuursbureau een juridisch medewerker in dienst. Voor specifieke juridische trajecten wordt een beroep gedaan op externe specialisten.

8. Financiële kengetallen

8.1 Statistische gegevens

Aantal werkgevers verplicht tot premiebetaling en aantal deelnemers	31-12-2014	31-12-2013
Werkgevers verplicht tot premiebetaling	7.700	8.024
Werkgevers vrijwillig aangesloten	189	191
Totaal aantal aangesloten werkgevers	7.889	8.215
Deelnemers, actief en voortgezet	157.206	161.172
Gewezen deelnemers	382.206	377.490
Pensioengerechtigden	89.509	84.713

Werkgevers verplicht tot premiebetaling

In 2014 is het aantal werkgevers verplicht tot premiebetaling gedaald met 326 (in 2013: gedaald met 365). Naast de reguliere beëindigingen spelen ook faillissementen hier een rol.

Aantal vrijgestelde ondernemingen en werknemers

Op 31 december 2014 waren de volgende vrijstellingen verleend:

- vrijstelling voor het hele personeel: 18 ondernemingen (2013: 18 ondernemingen);
- vrijstelling voor een groep van het personeel of afwikkelings-/ individuele vrijstelling voor één of meer werknemers: 10 ondernemingen (2013: 11 ondernemingen).

Faillissementen

Het aantal werkgevers (vallende onder de verplichtstelling van het fonds) dat in staat van faillissement werd verklaard, is ten opzichte van 2013 gedaald met 52. Hiernaast een overzicht van het aantal faillissementen per jaar (vastgesteld per ultimo 2014).

Jaar	Aantal
2010	265
2011	283
2012	430
2013	357
2014	305

Aantal vrijwillige individuele voortzettingen

In 2014 zijn 7 aanvragen (2013: 2) voor vrijwillige voortzetting na afloop van de verplichte deelneming toegekend.

FVP-bijdrage

Uit hoofde van de FVP-regeling heeft het fonds in 2014 voor 2.053 deelnemers bijdragen ontvangen voor een bedrag van € 5,8 miljoen (2013: € 4,7 miljoen). Omdat de FVP-regeling in 2014 is afgelopen, zijn er per 31 december 2014 geen deelnemers meer voor wie de regeling op basis van FVP-bijdragen vrijwillig is voortgezet tegen 1.856 deelnemers per 31 december 2013.

Aantallen werkgevers, deelnemers en gewezen deelnemers in de afgelopen 5 jaar				
Jaar	Werkgevers	Deelnemers	FVP en vrijwillige voortgezette deelneming	Gewezen deelnemers met rechten
2010	8.464	164.995	3.627	347.260
2011	8.872	166.719	3.045	353.106
2012	8.580	163.976	2.239	361.973
2013	8.215	161.172	1.856	377.490
2014	7.899	157.206	0	382.095

Premie-inning

Ultimo 2014 was aan premiedebiteuren nog te ontvangen een bedrag van € 168 miljoen (na aftrek van de voorziening dubieuze debiteuren). Hiervan was ultimo 2014 voor een bedrag van € 146,6

miljoen de vervalltermijn nog niet verstreken (ultimo 2013: € 168 miljoen, waarvan € 146 miljoen nog niet vervallen).

De ten gunste van het boekjaar vastgestelde premie kan als volgt worden gespecificeerd:

	2014	2013
Pensioenregeling		
- Verplichte bijdrage	881	931
- Voortgezette bijdrage	1	2
- Aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering	16	17
- Claim UWV	0	1
- Overig	1	1
Prepensioenregeling	0	3
Totalen	899	955

Premieontvangsten en premie ten laste van het fonds voor arbeidsongeschikte deelnemers in de afgelopen 5 jaar				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Jaar	Ten gunste van het boekjaar vastgestelde premie (excl. aip'ers, Anw, prepensioen en VUT)	Ten laste van het fonds gekomen premie voor arbeidsongeschikte deelnemers	Totaal premie van (2) + (3)	(3) in procenten van (4)
2010	650	14	664	2,1
2011	834	16	850	1,9
2012	840	17	857	2,0
2013	730	17	747	2,3
2014	640	16	656	2,4

Pensioen en andere uitkeringen

Over 2014 is aan pensioenen een bedrag van € 310 miljoen uitbetaald tegen een bedrag van € 345 miljoen in het jaar daarvoor.

Deze bedragen zijn inclusief eenmalige uitkeringen. De totale jaarbedragen waren als volgt:

	Totaal jaarbedrag	
	2014	2013
Ouderdomspensioen	166	144
Partnerpensioen	46	43
Wezenpensioen	2	2
Aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering	27	20
Prepensioenuitkeringen	54	114
VUT-uitkeringen	1	6
Afkopen	14	16
Totalen	310	345

8.2 Uitvoeringskosten

In november 2011 heeft de Pensioenfederatie de 'Aanbevelingen uitvoeringskosten' gepubliceerd, waarna zij in maart 2012 en oktober 2013 met een nadere uitwerking daarvan is gekomen. Pensioenfonds Vervoer neemt de kosten van pensioen- en vermogensbeheer zoveel mogelijk op in het jaarverslag conform deze aanbevelingen. Samengevat komen de aanbevelingen van de Pensioenfederatie op het volgende neer:

- rapporteer de kosten van pensioenbeheer in euro's per deelnemer. Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden;
- rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen;
- rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

Hieronder lichten wij de situatie ten aanzien van deze onderdelen bij Pensioenfonds Vervoer toe.

Kosten pensioenbeheer

De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling bestaan uit de kosten van de werkzaamheden van TKP aan wie de uitvoering van de regeling is uitbesteed, de kosten van het bestuur, een pro rata deel van de kosten van het Bestuursbureau en de kosten van het toezicht. De totale kosten over 2014 bedragen iets minder dan € 19 miljoen (2013: € 20 miljoen). De kostendaling is te danken aan het feit dat minder gebruik is gemaakt van externe adviseurs, en de kosten voor de totstandkoming van het jaarwerk zijn gedaald.

Omdat het aantal deelnemers en pensioengerechtigden in belangrijke mate bepalend is voor de hoogte van de kosten en om pensioenfondsen onderling te kunnen vergelijken, worden de pensioenuitvoeringskosten ook weergegeven als een bedrag per deelnemer (inclusief pensioengerechtigden, maar exclusief de gewezen deelnemers met 'slapende' rechten). De kosten per deelnemer zijn in 2014 € 76 (2013: € 80). De pensioenbeheerkosten zijn in 2014 ten opzichte van het voorgaande jaar dus zowel in absolute als in relatieve zin gedaald.

Pensioenfonds Vervoer neemt voor wat betreft de toetsing van het niveau van de kosten van het pensioenbeheer sinds 2011 deel aan het jaarlijkse onderzoek van het Canadese bedrijf Cost Effectiveness Measurement Inc. (CEM) naar het (gemiddeld) niveau van deze kosten bij pensioenfondsen (de benchmark). De resultaten uit deze onderzoeken worden onder meer gebruikt bij de beoordeling van het niveau van deze kosten bij Pensioenfonds Vervoer in relatie tot het niveau van soortgelijke kosten bij andere, vergelijkbare pensioenfondsen. Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat de resultaten van het onderzoek door CEM altijd betrekking hebben op het jaar voorafgaande aan het verslagjaar en daarmee achterlopen bij het jaarverslag.

Over 2013 zijn de pensioenuitvoeringskosten van Pensioenfonds Vervoer zoals berekend door CEM € 80 (2012: € 86) per actieve deelnemer en pensioengerechtigde; dat is conform het gerapporteerde in het jaarverslag 2013 van Pensioenfonds Vervoer. CEM onderscheidt twee groepen van pensioenfondsen waarmee het resultaat van ons fonds kan worden vergeleken:

- **De Nederlandse mediaan:**

Dat is het getal waar de helft van de Nederlandse pensioenfondsen die met het CEM-onderzoek hebben meegedaan (in 2013: 24 en in

2012: 31 pensioenfondsen) boven ligt, en de andere helft dus onder ligt. Deze mediaan komt in 2013 uit op € 145 (2012: € 155) per actieve deelnemer en pensioengerechtigde.

- **De peergroep mediaan:**

CEM heeft in 2013 8 (in 2012: 9) pensioenfondsen die zij qua aard en samenstelling (denk daarbij vooral aan aantallen deelnemers) enigermate vergelijkbaar acht met Pensioenfonds Vervoer als afzonderlijke groep ('peergroep') gedefinieerd. De mediaan van de pensioenuitvoeringskosten van die peergroep bedraagt in 2013 € 82. In 2012 was dat € 101 voor de negen pensioenfondsen die toen de peergroep vormden, steeds uitgedrukt per actieve deelnemer en pensioengerechtigde.

De pensioenuitvoeringskosten van Pensioenfonds Vervoer zijn zowel in 2013 als in 2012 met respectievelijk € 80 en € 86 per actieve deelnemer en pensioengerechtigde lager dan zowel de Nederlandse CEM-mediaan als de CEM-'peergroep' mediaan.

Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten

Bij het bepalen van de kosten van het vermogensbeheer streeft Pensioenfonds Vervoer ernaar om een zo groot mogelijke transparantie te realiseren. Dit betekent dat niet alleen de directe kosten, maar dat ook de kosten die indirect via het beleggingsrendement in rekening zijn gebracht, in de berekening worden meegenomen. De kosten van vermogensbeheer bestaan voorts uit een pro rata deel van de kosten van het Bestuursbureau, de integraal vermogensbeheerder en de inhuur van externe adviseurs. De totale kosten van het vermogensbeheer komen daarmee in 2014 uit op ruim € 60 miljoen (2013: € 66 miljoen). De daling van de vermogensbeheerkosten is te danken aan lagere kosten voor externe adviseurs. Verder speelt een rol dat in de vermogensbeheerkosten van boekjaar 2013 een bedrag was opgenomen aan nog te betalen BTW op afgenomen vermogensbeheerdiensten betrekking hebbend op oudere jaren.

Conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie worden de kosten van het vermogensbeheer niet alleen als totaalbedrag vermeld, maar ook uitgedrukt als een percentage van het gemiddeld belegd vermogen. Voor het jaar 2014 komt dit neer op 0,36% (2013: 0,45%). Net als de pensioenbeheerkosten zijn ook de vermogensbeheerkosten in 2014 ten opzichte van het voorgaande jaar zowel in absolute als in relatieve zin gedaald.

De benchmarking van de vermogensbeheerkosten heeft plaatsgevonden door CEM. Net als bij de pensioenuitvoeringskosten geldt dat de in dit bestuursverslag vermelde resultaten van het onderzoek betrekking hebben op het jaar voorafgaande aan het verslagjaar en daarmee achterlopen bij het jaarverslag. De uitkomsten van de kostenbenchmarking over 2014 (dan uitgevoerd door IBI) zullen pas in het najaar van 2015 bekend worden.

De vermogensbeheerkosten van Pensioenfonds Vervoer als percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen volgens de berekeningswijze van CEM in 2013 0,41% (2012: 0,39%). Dat wijkt licht af van wat was gerapporteerd in het jaarverslag 2012 van Pensioenfonds Vervoer. Het verschil wordt onder meer veroorzaakt doordat het gemiddeld belegd vermogen in het jaarverslag anders is bepaald dan in de CEM-enquête.

Ook ten aanzien van de vermogensbeheerkosten onderscheidt CEM twee groepen van pensioenfondsen waarmee het resultaat van ons fonds kan worden vergeleken:

- *Het Nederlandse universum:*

De mediaan van de vermogensbeheerkosten van de 31 deelnemende Nederlandse pensioenfondsen bedraagt volgens CEM in 2013 0,41% (in 2012: 0,40%) van het gemiddeld belegd vermogen.

- *De peergroep mediaan:*

Er zijn 13 Nederlandse pensioenfondsen die CEM althans wat de omvang van het vermogen betreft redelijk vergelijkbaar acht met Pensioenfonds Vervoer. Van deze peergroep is de mediaan van de vermogensbeheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in 2013 0,39% (2012: 0,42%).

De vermogensbeheerkosten van Pensioenfonds Vervoer liggen in 2013 procentueel dus ongeveer gelijk aan de mediaan van alle deelnemende Nederlands pensioenfondsen, maar wel iets boven de peergroep mediaan. Bij het vergelijken van vermogensbeheerkosten moet onder meer het gevoerde beleid mede in acht worden genomen. Pensioenfonds Vervoer heeft in de afgelopen vijf jaar een hoger gemiddeld netto jaarrendement (dus een hoger rendement ná aftrek van kosten) behaald (namelijk 9,6%) dan zowel alle aan het onderzoek deelnemende Nederlandse pensioenfondsen als de peergroep (beide categorieën: 9,5%).

Transactiekosten vermogensbeheer

De bovengenoemde cijfers met betrekking tot de kosten van het vermogensbeheer zijn exclusief de kosten van transacties. Een deel van die transactiekosten kan lastig precies zichtbaar worden gemaakt omdat deze kosten, met name bij de vastrentende waarden en financiële derivaten, versleuteld zitten in de transactiekoersen.

In 2014 heeft onderzoek plaatsgevonden naar het explicieter zichtbaar maken van alle transactiekosten. De vermogensbeheerders van Pensioenfonds Vervoer hebben aangegeven wat de omzet en de daarmee gepaard gaande kosten zijn geweest. Voor zover de

transactiekosten niet precies of aannemelijk bepaald konden worden, is gebruik gemaakt van een schattingsmethode die in lijn ligt met de eerder genoemde aanbevelingen van de Pensioenfederatie. De (deels geraamde) transactiekosten komen daarmee uit op 0,18% van het gemiddeld belegd vermogen. Het aangegeven percentage heeft dus niet alleen betrekking op de zichtbare kosten, maar ook op de kosten die een niet zichtbaar deel uitmaken van transactiekoersen en waarderingen. Ook zijn inbegrepen de zichtbare en niet zichtbare transactiekosten die voortvloeien uit transitie, voortvloeiend uit het gefaseerd omzetten van de portefeuille op grond van het door het bestuur bepaalde beleggingsbeleid voor 2014, het switchen van vermogensbeheerder indien de uitvoering van het beleid daartoe aanleiding geeft, en het stroomlijnen van de rekeningenstructuur met betrekking tot de diverse beleggingen. Daarnaast zijn in het transactiekostenpercentage de kosten inbegrepen van zogenaamde 'restrikes'. Dit betreft het veranderen van derivatenposities die worden aangehouden voor het afdekken van het renterisico, om binnen vooraf afgesproken bandbreedtes te blijven.

Al met al zijn veel transactiekosten gemaakt om risico's te mitigeren. In 2014 is een aantal oude onderpandcontracten ('CSA's') omgezet naar nieuwe contracten, waardoor de gemiddelde kwaliteit van het onderpand is verbeterd. De daarmee gepaard gaande kosten zijn niet verwerkt in genoemd transactiekostenpercentage, maar ze maken uiteraard wel deel uit van de totale beleggingsresultaten.

8.3. Actuariële paragraaf

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen worden veronderstellingen gehanteerd ten aanzien van bijvoorbeeld sterftekansen, rendementen en kosten. Gedurende het boekjaar wijken de werkelijke ontwikkelingen onvermijdelijk af van deze veronderstellingen, waardoor er ten opzichte van de veronderstellingen winst of verlies wordt gerealiseerd. In onderstaand overzicht van de actuariële analyse wordt het saldo van de baten en lasten uitgesplitst naar de diverse bronnen.

(bedragen x € 1.000.000)	2014		2013	
Resultaat op premie				
Toegerekende feitelijke premie	656		753	
Benodigd voor kosten	-17		-18	
Benodigd voor pensioenopbouw	-569		-639	
Overige mutaties	2		36	
		72		132
Resultaat op beleggingen en verplichtingen				
Resultaat op beleggingen	3.836		-199	
Benodigd voor rekenrente	-52		-49	
Wijziging rekenrente	-3.157		522	
		627		274

vervolg zie volgende pagina

(bedragen x € 1.000.000)	2014		2013	
Resultaat op sterfte				
Langleven – werkelijke vrijval	90		83	
Langleven – verwachte vrijval	-78		-78	
Overlijden – beschikbare risicopremie	56		53	
Overlijden – werkelijke vrijval	20		16	
Overlijden – benodigd voor overlijden	-63		-68	
		25		6
Resultaat op arbeidsongeschiktheid				
Resultaat op aanvullende verzekering	-24		-4	
Resultaat op premievrijstelling	-6		17	
Resultaat op SUAG aanlevering	35		-35	
		5		-22
Resultaat op kosten				
Beschikbaar uit premie	17		18	
Beschikbaar uit voorziening	5		5	
Benodigd voor werkelijke kosten	-18		-19	
		4		4
Overige resultaten				
Anw-hiaat en wezenpensioenen	3		1	
Verval van rechten	5		6	
Voorziening financiering overgangsregeling prepensioenen	0		0	
Voorziening onvoorwaardelijke toeslagen	1		0	
Overige	26		-35	
		35		-28
Omrekening grondslagen	3		-50	
		3		-50
Totaal resultaat		771		316

Financiële positie van het fonds

De dekkingsgraad geeft de verhouding tussen het vermogen en de verplichtingen weer. In het boekjaar is de dekkingsgraad toegenomen van 109,0% per 31 december 2013 naar 111,7% per 31 december 2014.

Door de driemaands middeling van de rente waarmee de waarde van de technische voorzieningen tot en met eind 2014 bepaald moest worden, reageert die waarde van de pensioenverplichtingen met vertraging op renteveranderingen. In 2014 is de rente per saldo gedaald. Door de rentemiddeling leidt dit tot een vertraagde stijging van de technische voorzieningen. De dekkingsgraad zonder

rentemiddeling bedraagt eind december 106,3%. Dit laat zien dat bij gelijkblijvende omstandigheden (waaronder: een na 31 december 2014 ongewijzigde rente) de officiële dekkingsgraad (los van nieuwe regelgeving) in de loop van 2015 5,4%-punten lager zou worden.

Met ingang van december 2014 moeten pensioenfondsen ook de zogenaamde ‘beleidsdekkingsgraad’ publiceren. Dit is het gemiddelde van de in de afgelopen twaalf maanden gepubliceerde dekkingsgraden. Pensioenfondsen mogen overigens in het eerste jaar voor de bepaling van de beleidsdekkingsgraad ook het gemiddelde van de laatste vier kwartaaldekkingsgraden nemen, maar Pensioenfonds Vervoer vindt het gemiddelde van de laatste

twalf gepubliceerde dekkingsgraden meer voor de hand liggend. De beleidsdekkingsgraad komt per 31 december 2014 uit op 112,7%.

Onder het FTK (Financieel Toetsingskader) worden twee toetsingsgrenzen gedefinieerd:

Het **“minimaal vereist vermogen”** is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met een opslag (“minimaal vereist eigen vermogen”) voor algemene risico's. De uitkomst van deze exercitie bedraagt per 31 december 2014 104,6% (per 31 december 2013: 104,7%). Gelet op de per 31 december 2014 aanwezige dekkingsgraad van 111,7% is er onder het FTK per die datum geen sprake van een **“dekkingstekort”**. Ook per 31 december 2013 was er geen dekkingstekort.

Het **“vereist vermogen”** is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met een zodanige opslag (“vereist eigen vermogen”), dat de kans maximaal 2,5% is dat de aanwezige dekkingsgraad van het pensioenfonds in een periode van één jaar lager wordt dan 100%. Voor de vaststelling van deze opslag is door DNB een standaardtoets ontwikkeld. Met name het renterisico en het zakelijke waarden risico zijn bepalend voor de uitkomst van deze toets bij Pensioenfonds Vervoer. Het vereist vermogen bedraagt per 31 december 2014 112,3% (per eind 2013: 114,3%). Gelet op de aanwezige dekkingsgraad van 111,7% is eind 2014 (net als eind 2013) onder het tot en met eind 2014 van kracht zijnde Financieel Toetsingskader sprake van een **“reservetekort”**. De certificerend actuaire van het fonds stelt in zijn oordeel over boekjaar 2014 dan ook vast: “De vermogenspositie van Stichting

Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort”.

In het nieuwe, vanaf 1 januari 2015 van toepassing zijnde Financieel Toetsingskader (nFTK) is de methodiek voor het bepalen van het vereist eigen vermogen aangescherpt. Als gevolg daarvan zou de vereiste dekkingsgraad onder het nieuwe regime 117,9% bedragen. Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen blijft gelijk.

De toetsingsgrootte wijzigt onder het nFTK in de zogenaamde beleidsdekkingsgraad. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad per eind 2014 van Pensioenfonds Vervoer bedraagt 112,7%. Aangezien deze onder het vereist vermogen ligt zal Pensioenfonds Vervoer uiterlijk 1 juli 2015 een nieuw herstelplan opstellen.

Herstelplan en ontwikkeling dekkingsgraad

In 2010 heeft het toen gefuseerde fonds bij DNB een herstelplan ingediend dat een samenvoeging was van de herstelplannen van de voor 2010 bestaande afzonderlijke fondsen. Dit herstelplan is door DNB goedgekeurd. Op grond van de berekeningen in dit herstelplan zou de dekkingsgraad per eind 2014 ten minste 107,4% moeten bedragen (per eind 2013 was dat minimaal 105,0%). Met de aanwezige dekkingsgraad van 111,7% (per eind 2013: 109,0%) was de werkelijke dekkingsgraad hoger.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het daadwerkelijke verloop van de dekkingsgraad in 2014 ten opzichte van het verloop zoals geschat in het herstelplan.

	feitelijk	volgens herstelplan
Dekkingsgraad per 31 december 2013	109,0%	105,0%
Verandering van de dekkingsgraad als gevolg van:		
Nieuwe aanspraken	0,2%	-/-0,0%
Gedane uitkeringen	0,2%	0,2%
Toeslagverlening ¹⁰	-/-0,0%	-/-0,2%
Wijziging rente (RTS)	-20,8%	0,7%
Beleggingsresultaat	28,1%	1,7%
Overige oorzaken	-/-5,0%	0,0%
Dekkingsgraad per 31 december 2014	111,7%	107,4%

Uit dit overzicht blijkt dat de stijging van de dekkingsgraad in het boekjaar met name is veroorzaakt door de invloed van het beleggingsresultaat (inclusief het effect van de gedaalde rente op de technische voorzieningen).

De looptijd van het korte termijn herstelplan is per 31 december 2013 verstreken. Op dat moment was er geen sprake van een dekkingstekort, zodat er toen geen noodzaak of wenselijkheid

bestond van het treffen van aanvullende maatregelen, zoals het korten van pensioenaanspraken en/of uitkeringen. Het lange termijn herstelplan bleef evenwel tot en met 31 december 2014 van kracht, omdat Pensioenfonds Vervoer nog steeds een reservetekort heeft. Per 1 januari 2015 is het nieuwe Financiële Toetsingskader (nFTK) van toepassing geworden. In dat kader zijn de lopende herstelplannen van alle pensioenfondsen per die datum vervallen. Pensioenfondsen krijgen tot 1 juli 2015 de gelegenheid om te bepalen wat de

¹⁰ Door afronding is het effect van de onvoorwaardelijke toeslagverlening op de tot 1 januari 2010 opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de excedentregeling niet in dit staatje zichtbaar.

impact is van het nFTK op hun financiële positie. Zoals eerder opgemerkt ligt de beleidsdekkingsgraad van het fonds onder het vereist vermogen, zodat Pensioenfonds Vervoer uiterlijk 1 juli 2015 een nieuw herstelplan zal opstellen.

Toeslagverlening

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het fonds. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen.

Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening wordt gegeven. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen; de premiestelling is gebaseerd op de ambitie om een nominaal pensioen te kunnen verstrekken. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het fonds, die voor een belangrijk deel worden beïnvloed door de jaarlijkse beleggingsresultaten.

Vanwege de financiële positie van het fonds heeft het bestuur besloten om per 1 januari 2015 geen toeslag te verlenen op de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten, de opgebouwde prepensioenaanspraken en –rechten en de opgebouwde rechten in de excedentregeling. Per 1 januari 2015 zijn alleen de

prepensioenaanspraken van Personenvervoer met 0,22% verhoogd; deze wijziging is nog niet verwerkt in de technische voorzieningen per 31 december 2014.

Voor zover niet met regelgeving strijdig worden onvoorwaardelijke toeslagen verleend op de tot 1 januari 2010 opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten in de excedentregeling. De verhoging per 1 januari 2015 van de tot 1 januari 2010 opgebouwde pensioenaanspraken in de excedentregelingen bedraagt 0,59% (verhoging per 1 januari 2014: 1,68%). De benodigde koopsom voor deze verhoging is onttrokken aan de voorziening voor onvoorwaardelijke toeslagverlening die onderdeel uitmaakt van de technische voorzieningen. Daarin wordt rekening gehouden met een jaarlijkse verhoging van 2%. Derhalve leidt de daadwerkelijke verhoging van 1 januari 2015 met 0,59% tot een positief resultaat op toeslagverlening.

Invloed van ontwikkeling rente en zakelijke waarden op de financiële positie

In onderstaande tabel wordt getoond hoe de dekkingsgraad zich zal ontwikkelen bij bepaalde ontwikkelingen van de zakelijke waarden (de beleggingen in aandelen, vastgoed en infrastructuur) en hoe deze wordt beïnvloed door de renteontwikkeling, onder overigens gelijkblijvende omstandigheden.

	rente-stand	rente-verandering	procentuele verandering zakelijke waarden portefeuille																
			-40.0%	-35.0%	-30.0%	-25.0%	-20.0%	-15.0%	-10.0%	-5.0%	0.0%	5.0%	10.0%	15.0%	20.0%	25.0%	30.0%	35.0%	40.0%
rente- verandering	-0.20%	-2.00%	92,3%	93,5%	94,7%	95,9%	97,0%	98,2%	99,4%	100,6%	101,8%	103,0%	104,2%	105,3%	106,5%	107,7%	108,9%	110,1%	111,3%
	0,05%	-1.75%	92,2%	93,4%	94,6%	95,9%	97,1%	98,4%	99,6%	100,9%	102,1%	103,3%	104,6%	105,8%	107,1%	108,3%	109,5%	110,8%	112,0%
	0,30%	-1.50%	92,0%	93,3%	94,7%	96,0%	97,3%	98,6%	99,8%	101,2%	102,5%	103,9%	105,1%	106,4%	107,7%	109,0%	110,3%	111,6%	112,9%
	0,55%	-1.25%	92,0%	93,3%	94,7%	96,1%	97,4%	98,8%	100,2%	101,5%	102,9%	104,3%	105,6%	107,0%	108,3%	109,7%	111,1%	112,4%	113,8%
	0,80%	-1.00%	92,0%	93,4%	94,8%	96,2%	97,7%	99,1%	100,5%	102,0%	103,4%	104,8%	106,3%	107,7%	109,1%	110,5%	112,0%	113,4%	114,8%
	1,05%	-0.75%	92,0%	93,5%	95,0%	96,5%	98,0%	99,5%	101,0%	102,5%	104,0%	105,5%	107,0%	108,5%	110,0%	111,5%	113,0%	114,5%	116,0%
	1,30%	-0.50%	92,1%	93,7%	95,2%	96,8%	98,4%	99,9%	101,5%	103,1%	104,7%	106,2%	107,8%	109,4%	110,9%	112,5%	114,1%	115,6%	117,2%
	1,55%	-0.25%	92,3%	93,9%	95,6%	97,2%	98,8%	100,5%	102,1%	103,8%	105,4%	107,1%	108,7%	110,4%	112,0%	113,7%	115,3%	116,9%	118,6%
	1,80%	0.00%	92,5%	94,2%	96,0%	97,7%	99,4%	101,1%	102,9%	104,6%	106,3%	108,0%	109,7%	111,5%	113,2%	114,5%	116,6%	118,4%	120,1%
	2,05%	0.25%	92,9%	94,7%	96,5%	98,3%	100,1%	101,9%	103,7%	105,5%	107,3%	109,1%	110,9%	112,7%	114,5%	116,0%	118,1%	119,9%	121,7%
	2,30%	0.50%	93,3%	95,2%	97,1%	99,0%	100,9%	102,7%	104,8%	106,5%	108,4%	110,3%	112,2%	114,1%	116,0%	117,8%	119,7%	121,6%	123,5%
	2,55%	0.75%	93,9%	95,8%	97,8%	99,8%	101,8%	103,7%	105,7%	107,7%	109,6%	111,6%	113,6%	115,6%	117,5%	119,5%	121,5%	123,5%	125,4%
	2,80%	1.00%	94,6%	96,6%	98,7%	100,7%	102,8%	104,8%	106,9%	109,0%	111,0%	113,1%	115,1%	117,2%	119,3%	121,3%	123,4%	125,4%	127,5%
	3,05%	1.25%	95,4%	97,5%	99,7%	101,8%	104,0%	106,1%	108,2%	110,4%	112,5%	114,7%	116,8%	119,0%	121,1%	123,3%	125,4%	127,6%	129,7%
	3,30%	1.50%	96,3%	98,8%	100,9%	103,0%	105,3%	107,5%	109,7%	112,0%	114,2%	116,4%	118,7%	120,9%	123,1%	125,4%	127,6%	129,8%	132,1%
	3,55%	1.75%	97,4%	99,8%	102,1%	104,4%	106,7%	109,1%	111,4%	113,7%	116,0%	118,3%	120,7%	123,0%	125,3%	127,6%	129,9%	132,3%	134,6%
	3,80%	2.00%	98,7%	101,1%	103,5%	105,9%	108,3%	110,7%	113,2%	115,6%	118,0%	120,4%	122,8%	125,2%	127,6%	130,0%	132,4%	134,8%	137,2%

De startdekkingsgraad kijkt af van de 111,7% die u elders in dit jaarverslag gerapporteerd ziet. De 111,7% is namelijk de officiële dekkingsgraad inclusief driemaands middeling van de te hanteren UFR-rente. Ingaande 2015 vervalt de driemaands rentemiddeling. Wij presenteren daarom de gevoeligheid voor rente- en koersbewegingen van de dekkingsgraad per 31 december 2014 zoals die zou zijn geweest zonder rentemiddeling.

9. Ontwikkelingen na afloop verslagjaar

Vrijwillige aansluiting met collectieve waardeoverdracht

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor Onderhoud en Reiniging in Scheepvaart, Industrie en Milieu en Aanverwante activiteiten ('Pensioenfonds Orsima') is voornemens te liquideren, en heeft de rechten van de deelnemers door middel van een collectieve waardeoverdracht conform artikel 84 van de Pensioenwet (met terugwerkende kracht) per 1 januari 2015 overgedragen naar de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg. In de loop van de maand januari 2015 heeft DNB toestemming voor de collectieve waardeoverdracht gegeven, waarna in drie tranches een totaalbedrag groot ruim € 88 miljoen door Pensioenfonds Orsima aan Pensioenfonds Vervoer is overgemaakt. Medio 2015 zal nog een definitieve verrekening plaatsvinden.

Nieuw financieel toetsingskader (nFTK)

Per 1 januari 2015 is een nieuw financieel toetsingskader (nFTK) van kracht geworden. Pensioenfonds Vervoer is gestart met het analyseren en implementeren van de gevolgen daarvan; op het moment van schrijven zijn deze activiteiten deels nog gaande. We noemen enkele belangrijke aspecten:

- *Besluitvorming omtrent het strategisch beleidskader:*

In het voorjaar van 2015 heeft het bestuur vastgesteld wat de verschillen zijn tussen het oude en het nieuwe beleidskader, en wat daarvan de betekenis is voor de diverse uit te voeren toetsen. Het vereist vermogen zal op basis hiervan opnieuw worden berekend (zie paragraaf 8.3). Voorts is - mede aan de hand van het herziene risicoprofiel - de impact bepaald voor de kostendekkende premie, het premiebeleid, toeslagenbeleid en beleggingsbeleid. In de komende periode zal een nadere uitwerking van het premiebeleid, toeslagenbeleid en beleggingsbeleid plaatsvinden, en het adviserings- en besluitvormingstraject worden afgerond.

- *Aanvangshaalbaarheidstoets:*

Op basis van opgevraagde en waar nodig bewerkte data alsmede afgestemde veronderstellingen is een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Deze toets vormde mede input voor het gewenste risicoprofiel. Van daar uit wordt een vertaalslag gemaakt naar een strategische normportefeuille, die per 1 juli 2015 van kracht moet worden.

- *Herstelplan:*

Uit analyses is gebleken dat Pensioenfonds Vervoer een nieuw herstelplan dient op te stellen. Dit herstelplan zal in de loop van juni 2015 worden vastgesteld.

- *Aanpassen fondsdocumenten:*

Geïnterviewd is welke documenten geraakt worden door het nFTK. Daarbij moet onder meer worden gedacht aan de ABTN, het Crisisplan, uitvoeringsreglement, start- en stopbrieven en UPO's.

- *Communicatie naar belanghebbenden:*

Geïnterviewd wordt voor welke aspecten, en in welke vorm, er met welke belanghebbenden communicatie over en naar aanleiding van het nFTK zal gaan plaats vinden. Hierbij valt te denken aan het Verantwoordingsorgaan, de sociale partners, de Raad van Toezicht en DNB.

- *Uitvoeringsorganisaties:*

Geïnterviewd wordt wat de impact is op de werkzaamheden die plaatsvinden bij de diverse uitvoeringsorganisaties van Pensioenfonds Vervoer. Over de implementatie worden afspraken gemaakt.

Den Haag, 4 juni 2015

Namens het bestuur,

Mw. R. Hidding

Dhr. Mr. L.J.H. Ceelen

Mw. drs. S. Kraaijenoord

Dhr. drs. M. van Ballegooijen

Dhr. Mr. P.W. Kievit

Mw. drs. L.F.A.M. Jansen

Dhr. H. van den Dungen

Dhr. Mr. W. Kusters

Jaarrekening

10. Balans per 31 december 2014 Na bestemming van het saldo van baten en lasten (bedragen x € 1.000.000)

Activa	*)	31-12-2014	31-12-2013
Beleggingen voor risico pensioenfondsen	(1)		
Vastgoedbeleggingen		529	396
Aandelen		5.516	4.033
Vastrentende waarden		11.156	9.056
Derivaten		2.400	873
Overige beleggingen		1.441	1.240
		21.042	15.598
Vorderingen en overlopende activa	(2)	1.175	1.542
Overige activa	(3)	25	19
Totaal activa		22.242	17.159

Passiva		31-12-2014	31-12-2013
Stichtingskapitaal en reserves	(4)		
Stichtingskapitaal		0	0
Solvabiliteitsreserve		1.978	1.207
		1.978	1.207
Technische voorzieningen	(5)	16.849	13.360
Overige voorzieningen	(6)	0	2
VPL-verplichting	(7)	876	405
Derivaten	(8)	1.580	867
Overige schulden en overlopende passiva	(9)	959	1.318
Totaal passiva		22.242	17.159

*) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 50.

11. Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000.000)

Baten	*)	2014	2013
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	(10)	722	802
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(11)	4.130	-245
Overige baten	(12)	2	1
Totaal baten		4.854	558
Lasten	*)	2014	2013
Pensioenuitkeringen	(13)	310	345
Pensioenuitvoeringskosten	(14)	19	20
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
Pensioenopbouw		569	639
Rentetoevoeging		52	49
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten		-302	-337
Wijziging marktrente		3.157	-522
Wijziging actuariële uitgangspunten		0	-16
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		16	-14
Aanpassing sterftekansen		-2	50
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-1	70
		3.489	-81
Mutatie overige technische voorzieningen		-2	-18
Beleggingsrendementen inzake VPL	(15)	294	-45
Saldo herverzekering	(16)	-1	0
Saldo overdracht van derden	(17)	-16	13
Overige lasten	(18)	-10	8
Totaal lasten		4.083	242
Saldo van baten en lasten		771	316

*) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 71.

	2014	2013
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Solvabiliteitsreserve	771	316
	771	316

12. Kasstroomoverzicht: (bedragen x € 1.000.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2014	2013
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen premies (incl. VPL-premie)	918	930
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	40	22
Overig	0	-1
	958	951
Uitgaven		
Betaalde pensioenuitkeringen	-309	-346
Betaald in verband met overdracht van rechten	-24	-35
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-22	-20
	-355	-401
Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten	603	550
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	714	942
Verkopen en aflossingen van beleggingen	10.523	11.574
	11.237	12.516
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-11.771	-13.008
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-63	-66
	-11.834	-13.074
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-597	-558
Netto kasstroom	6	- 8
Mutatie liquide middelen	6	- 8

	2014	2013
Samenstelling geldmiddelen		
Liquide middelen primo boekjaar	19	27
Liquide middelen ultimo boekjaar	25	19
Waarvan: Voor risico pensioenfondsen	25	19

13. Toelichting op de jaarrekening

13.1 Algemeen

Activiteiten

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg (hierna 'het fonds') is opgericht in 1963, statutair gevestigd te Amsterdam en kantoorhoudend te Den Haag.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199575.

Het fonds heeft overeenkomstig artikel 4 van de statuten als doel om binnen de kring van aangesloten werkgevers en overeenkomstig de bepalingen van de statuten en de reglementen van het fonds aan de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden alsmede hun nabestaanden aanspraken c.q. rechten toe te kennen op uitkering bij ouderdom, arbeidsongeschiktheid of overlijden en/of op uitkeringen wegens vervroegde uittreding.

In de toelichting 5 bij de voorziening pensioenverplichtingen is een korte beschrijving van de verschillende regelingen opgenomen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen. Het bestuur heeft op 4 juni 2015 de jaarrekening opgemaakt.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.000, tenzij anders aangegeven.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

13.2 Grondslagen

13.2.1 Algemene grondslagen

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen

wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het fonds

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta zijn:

	31 dec. 2014	Gemiddeld 2014	31 dec. 2013	Gemiddeld 2013
USD	0,8264	0,7543	0,7257	0,7421
GBP	1,2885	1,2429	1,2019	1,2174
JPY	0,0068	0,0071	0,0069	0,0078

Stelselwijziging

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft de richtlijn RJ 610.270 uitgebracht. Deze richtlijn stelt dat ontvangen, maar nog niet aangewende middelen uit hoofde van VPL verantwoord dienen te worden als verplichting. Tot boekjaar 2014 werden deze middelen

door het fonds als bestemmingsreserve verantwoord. Vanaf boekjaar 2014 wordt de richtlijn gevolgd en worden VPL-middelen verantwoord als VPL-verplichting.

Met ingang van boekjaar 2014 worden de ontvangen middelen niet meer als premiebaten verantwoord, maar direct toegevoegd aan de balanspost. Bij inkoop van de rechten wordt de inkoopsum (en hiermee de vrijval uit de balanspost) als separate post onder de

overige premiebaten verantwoord. Beleggingsresultaten inzake VPL worden toegerekend aan de balanspost.

Naar aanleiding van de deze stelselwijziging zijn de vergelijkende cijfers aangepast. Het cumulatieve effect van de stelselwijziging dat betrekking heeft op perioden voorafgaande aan het vorige boekjaar, is verwerkt in het stichtingskapitaal en de reserves aan het begin van het voorgaand boekjaar.

	Bestemmings reserve per 1-1-2013	VPL-verplichting per 1-1-2013	Premiebijdragen over 2013	Beleggingsresultaten over 2013	Resultaat over 2013
Saldo voor stelselwijziging	297	0	955	-245	424
Saldo na stelselwijziging	0	297	802	-200	316
Effect stelselwijziging	-297	297	-153	45	-108

Als gevolg van de stelselwijziging is het vermogen van de stichting per 1 januari 2013 afgenomen met € 297 miljoen. Het effect op het resultaat over 2013 bedraagt € 108 miljoen negatief. De stelselwijziging heeft geen effect op de dekkingsgraad van het fonds aangezien zowel de bestemmingsreserve als de VPL-verplichting buiten de berekening van de dekkingsgraad worden gehouden.

Schattingswijziging

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Op 9 september 2014 is door het Actuarieel Genootschap de nieuwe prognosetafel AG2014 gepubliceerd. Het bestuur heeft besloten om voor de vaststelling van de voorziening voor pensioenverplichtingen gebruik te maken van de AG2014 prognosetafel. Ten opzichte van de prognosetafel AG 2012-2014 heeft de toepassing van de nieuwe AG 2014 prognosetafel geleid tot een daling van de technische voorziening van € 2 miljoen (0,01% dekkingsgraad).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende en langlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

13.2.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Onder waardering op actuele waarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor

een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

De waardering van participaties in beleggingsinstellingen geschiedt tegen actuele waarde. Voor beursgenoteerde beleggingsinstellingen is dit de marktnotering per balansdatum. De waardering in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt tegen actuele waarde.

Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De gerealiseerde waardeveranderingen zijn verwerkt onder de verkopen. Alle gerealiseerde- en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoed wordt gewaardeerd tegen actuele waarde per 31 december van het boekjaar. De actuele waarde van de directe belangen wordt bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties. Elk kwartaal wordt circa 25% van de vastgoed portefeuille extern getaxeerd door een erkende taxateur conform de richtlijnen van de vermogensbeheerder. Deze richtlijnen sluiten aan bij de richtlijnen van de ROZ/IPD-index. Het overige deel van de portefeuille wordt per kwartaal gewaardeerd op basis van interne indexering. Deze is gebaseerd op externe taxaties per sector per kwartaal. Ten aanzien van de waardering per 31 december van de objecten die niet extern zijn getaxeerd, is in het laatste kwartaal een update van de externe taxateur ontvangen.

De actuele waarde wordt gebaseerd op de onderhandse verkoopwaarde, welke bij aanbieding in verhuurde staat, op de voor het onroerend goed meest geschikte wijze, na de beste voorbereiding, door de meest biedende gegadigde – niet zijnde de huurder – zou kunnen worden verkregen. De kosten van verwerving, bestaande uit notariskosten, verschuldigde overdrachtsbelasting en dergelijke, komen voor rekening van de koper en zijn derhalve in de actuele waarde begrepen.

De onderhandse verkoopwaarde is gebaseerd op actuele marktprijzen, indien noodzakelijk, aangepast voor specifieke omstandigheden en courantheid van het object. Als deze informatie onvoldoende beschikbaar is, worden marktprijzen geschat op basis van de gekapitaliseerde huurwaardemethode of contante waarde methode.

De actuele waarde voor niet beursgenoteerde participaties en deelnemingen in vastgoedmaatschappijen is de berekende intrinsieke waarde van de onderliggende beleggingen.

Vastgoed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waardewijzigingen leiden. Na oplevering worden (her)ontwikkelde objecten naar actuele waarde geherwaardeerd. Objecten in het boekjaar verkocht maar met levering in het volgende boekjaar zijn niet als verkoop in het boekjaar verantwoord.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

De actuele waarde van de in deze categorie mede opgenomen niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen, met name infrastructuurbeleggingen¹¹, is gebaseerd op het aandeel dat het fonds heeft in het eigen vermogen van de betreffende beleggingsvehikels per balansdatum.

De marktwaarde van de beleggingen in private equity is berekend door middel van de 'discounted cash flow'-methode (Hierna: DCF-model). Bij de reële waardeberekening is uitgegaan van een aantal parameters en/of veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. Eén van de infrastructuurbeleggingen heeft ook een vastgoedcomponent, waarbij periodieke externe taxatie plaatsvindt.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. De marktwaarde van de hypotheek is berekend door middel van de 'discounted cash flow'-methode (Hierna: DCF-model). Bij de reële waardeberekening is uitgegaan van een aantal parameters en/of veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van de gewogen gemiddelde momenten van de ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor het berekenen van de marktwaarde van renteswaps wordt als basis een 'Overnight Indexed Swap (OIS)'-curve gebruikt.

Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde.

Securities lending

Het fonds neemt deel aan een securities lendingprogramma, waarbij bepaalde effecten voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen. Beleggingen die in het kader van een securities lendingcontract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor deze beleggingen. Als onderpand ontvangen geldmiddelen worden opgenomen onder beleggingen. Indien als onderpand ontvangen geldmiddelen zijn herbelegd, worden deze beleggingen opgenomen onder de desbetreffende beleggingscategorie. De schuld uit hoofde van de ontvangen zekerheden is opgenomen onder de overige schulden. Indien uit hoofde van een securities lendingprogramma als zekerheid beleggingen zijn ontvangen worden deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans van het fonds opgenomen. Alle uit het securities lendingprogramma voortvloeiende baten en lasten worden volgens het toerekeningsbeginsel over de looptijd van de desbetreffende transacties verantwoord en in de rentebaten of -lasten in de staat van baten en lasten.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder de overige schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

11) Elders in het jaarverslag/de jaarrekening ook wel aangeduid als 'private equity'

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid, waarbij rekening wordt gehouden met revalidatiekansen.

In de voorziening pensioenverplichtingen zijn verder de volgende posten opgenomen:

- Een voorziening voor het tweejarig uitlooprisico met betrekking tot arbeidsongeschiktheid;
- Een voorziening voor de toegezegde of toegekende verhogingen ter compensatie van de ziektekostenpremie;
- Een voorziening ter hoogte van de te verwachten toekomstige lasten uit hoofde van de overgangsregeling prepensioen voor de sectoren goederenvervoer en personenvervoer (niet meer van toepassing ultimo 2014);
- Een voorziening voor onvoorwaardelijke toeslagen voor de tot 1 januari 2010 opgebouwde rechten in excedentregelingen. Hierbij is verondersteld dat er jaarlijks 2% wordt geïndexeerd.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

- Marktrente: de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per balansdatum, dit is de RTS inclusief driemaands middeling en UFR;
- Sterftegrondslagen: AG prognosetafel 2014, startjaar 2014, met leeftijds-afhankelijke correctiefactoren op de sterftekanalen;
- Gehuwdheidsfrequenties: Voor pensioengerechtigden geboren in of voor 1935 wordt de volgende gehuwdheidsfrequentie toegepast:
 - voor mannen bedraagt de gehuwdheidsfrequentie op 60-jarige leeftijd 90% en neemt daarna af met de sterftekanalen voor vrouwen;

- voor vrouwen bedraagt de gehuwdheidsfrequentie op 65-jarige leeftijd 70% en neemt daarna af met de sterftekanalen voor mannen.
- Voor pensioengerechtigden uit de overige geboortejaren wordt het bepaalde partnertarief gehanteerd. Hierbij is tot de pensioendatum voor iedereen een partnerpensioen verzekerd. Na de pensioendatum wordt het bepaalde partnertarief vermenigvuldigd met de overlevingskans van de partner. Op leeftijd 65 bedraagt de gehuwdheidsfrequentie 1 en neemt daarna af met de sterftekanalen van de partner.

Voor alle actieve deelnemers en alle nog niet gepensioneerd geweest deelnemers wordt tot de pensioendatum de gehuwdheidsfrequentie gehanteerd conform de tafels Gehele Bevolking 1980-1985 (onbepaalde partnertarief). Op de pensioenrichtleeftijd bedraagt de gehuwdheidsfrequentie 1 en neemt daarna af met de sterftekanalen van de partner.

- Leeftijdsverschil Man-Vrouw: 3 jaar;
- Arbeidsongeschiktheid en revalideringskansen bij arbeidsongeschiktheid: Afgeleid uit gegevens van UWV;
- Kostenopslag excasso: 1% van de netto pre-pensioenverplichtingen, 2% van de netto overige pensioenverplichtingen;
- Kostenopslag lopende kosten: 0,55% van de pensioengrondslag.

Overige voorzieningen

De nakomende VUT-verplichtingen worden per balansdatum berekend op het bedrag van de reeds ingegane nog verschuldigde uitkeringen tot aan de pensioengerechtigde leeftijd van de betrokkenen, rekening houdend met mogelijke toekomstige toetredingen.

VPL-verplichting

De VPL-verplichting betreft de vooruit ontvangen gelden uit hoofde van VPL. Aan het saldo wordt een verondersteld rendement toegerekend, waarbij de middelen worden verondersteld te zijn belegd in een portefeuille die het renterisico, dat over de nog in te kopen aanspraken wordt gelopen, zo goed mogelijk afdekt. Voorts wordt de inkoopsum van de extra pensioenaanspraken in enig jaar onttrokken aan het saldo. De regeling is door de sociale partners van het fonds in het leven geroepen waarbij in een overeenkomst is opgenomen dat de uitvoering is gedelegeerd aan het fonds. Het fonds heeft derhalve een verplichting op de balans op basis van de overeenkomst.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

13.2.3 Grondslagen voor bepaling van de baten en lasten

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in de baten en lasten.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte of te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde- en ongerealiseerde waardewijzigingen inclusief valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en overige kostencomponenten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging betreft de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder is opgenomen het saldo van de actuariële benodigde koopsommen voor overgenomen pensioenverplichtingen en de vrijval van de voorziening pensioenverplichtingen die betrekking heeft op de overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De overige mutaties betreft een vrijval van de voorziening voor arbeidsongeschikte deelnemers. Verder worden hier verschillende mutatierechten samengenomen die niet onder een eerdere mutatierechten zijn opgenomen.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

13.2.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

ACTIVA

(1.) Beleggingen voor risico pensioenfonds 2014						
	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2014	396	4.033	9.056	6	1.240	14.731
Aankopen	134	2.171	7.831	648	987	11.771
Verkopen	-12	-1.474	-6.811	-1.442	-395	-10.134
Herwaardering	9	618	1.180	1.608	0	3.415
Overige mutaties	2	168	-100	0	-391	-321
Stand per 31 december 2014	529	5.516	11.156	820	1.441	19.462
Schuldpositie derivaten (credit)						1.580
						21.042

Beleggingen voor risico pensioenfonds 2013						
	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2013	406	3.582	8.428	817	1.225	14.458
Aankopen	17	4.404	8.566	17	4	13.008
Verkopen	-11	-4.391	-6.097	-17	21	-10.495
Herwaardering	-37	467	-734	-810	-7	-1.121
Overige mutaties	21	-29	-1.107	-1	-3	-1.119
Stand per 31 december 2013	396	4.033	9.056	6	1.240	14.731
Schuld positie derivaten (credit)						867
						15.598

Vastgoedbeleggingen	31-12-2014	31-12-2013
Directe vastgoedbeleggingen in exploitatie	153	159
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijnde participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed	367	227
Liquide middelen	9	10
	529	396

Binnen de totale vastgoedportefeuille wordt een vastgoedmandaat aangehouden. Binnen dit mandaat zijn 24 objecten eigendom van het fonds. Deze objecten zijn eind 2014 allemaal getaxeerd door een

beëdigd taxateur waarvan drie objecten intern en 21 objecten extern. Interne taxaties zijn dit jaar voorzien van externe validaties.

Aandelen

Directe aandelenbeleggingen	2014		2013	
	Beurs-genoteerd	Niet beurs-genoteerd	Beurs-genoteerd	Niet beurs-genoteerd
Aandelen	5.258	1	3.964	69

Indirecte aandelenbeleggingen				
Aandelen	43	50	0	0
Private equity	0	164	0	0
	5.301	215	3.964	69

Vastrentende waarden	31-12-2014	31-12-2013
Staatsobligaties	4.921	3.622
Inflatiegerelateerde obligaties	40	254
Bedrijfsobligaties	4.755	3.980
Particuliere hypotheke via beleggingsfondsen	899	758
Zakelijke hypotheke via beleggingsfondsen	371	379
Overige hypothecaire leningen via beleggingsfondsen	141	27
Microfinanciering (via beleggingsfonds)	0	36
Overige	29	0
	11.156	9.056

Van de obligatieportefeuille is een deel groot € 1.999 (2013: € 1.238) gestort in een gesepareerd depot als zekerheid voor derivaten, voor het geval deze een negatieve marktwaarde zouden krijgen. Dat kan bijvoorbeeld in een situatie van rentestijging gebeuren met de rentederivaten die worden aangehouden ter afdekking van het renterisico. De gesepareerde obligaties staan niet zonder meer ter

vrije beschikking van het fonds. Het feit dat genoemde bedragen beschikbaar zijn om als zekerheid te dienen, betekent niet dat deze bedragen ook volledig benodigd zijn als onderpand. De feitelijke behoefte aan onderpand hangt samen met de dagelijkse waardering van de derivaten.

Derivaten	31-12-2014	31-12-2013
Valutatermijn contracten	-294	67
Renteswaps	1.108	-180
Swaptions	0	113
CDS	6	6
	820	6

Overige beleggingen	31-12-2014	31-12-2013
Hedgefondsen	1	2
Beleggingen in infrastructuur	0	137
Liquide middelen en deposito's	1.440	1.101
	1.441	1.240

De liquide middelen worden aangehouden in de vorm van geld-marktfondsen.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

	2014		2013	
	€	%	€	%
Northern Trust Global PLC - Euro Liquidity Fund	846	58,7	0	-
BlackRock liquidity fund	211	14,6	740	59,7
	1.057	73,3	740	59,7

Securities lending

Het fonds stelt een deel van de aandelen- en obligatieleningen beschikbaar voor het in bruikleen geven van effecten (securities lending). Het fonds behoudt economisch eigendom. Voor het risico van niet teruglevering zijn zekerheden in stukken en geld ontvangen. De afdekking (verhouding tussen de ontvangen zekerheden en de

uitgeleende effecten) bedraagt per eind 2014 103% (2013: 103%). De in geld ontvangen zekerheden worden herbelegd in kasfondsen. De waarde van de kasfondsen is verantwoord onder 'Vorderingen en overlopende activa'. De verplichting tot terugstorten van de ontvangen zekerheden is opgenomen onder 'Overige schulden en overlopende passiva'. Dit alles kan als volgt worden samengevat:

Uitgeleende effecten	31-12-2014	31-12-2013
Aandelen	474	332
Vastrentende waarden	1.458	1.155
	1.932	1.487

Zekerheden	31-12-2014	31-12-2013
In stukken	1.191	336
In geld	802	1.196
	1.993	1.532

Eén van de grotere risico's in het securities lendingprogramma betreft een default (faillissement) van een partij die effecten heeft geleend van Pensioenfonds Vervoer. De kans bestaat dat het fonds de uitgeleende stukken niet terug zal ontvangen.

Dit risico is (in grote mate) beheerst door:

- De vereiste financiële stabiliteit van in het programma participerende tegenpartijen (minimaal A-);
- De afspraak dat voor alle uitgeleende stukken een hogere waarde aan onderpand wordt gestort (minimaal 102%);
- De mogelijkheid voor het fonds om partijen (ongeacht rating) uit te sluiten. Dit kan gewenst zijn om de blootstelling per tegenpartij

(ook vanuit andere activiteiten, zoals de renteoverlay) niet te groot te laten worden;

- De 'indemnification' van de custodian. Hierin is geregeld dat de custodian de plicht heeft om in geval van default van een tegenpartij het ontvangen onderpand weer om te zetten in de oorspronkelijk uitgeleende stukken.

Het resterende risico heeft vooral betrekking op de situatie dat de uitvoering van laatstgenoemd punt markttechnisch onmogelijk blijkt te zijn in tijden van grote marktstress, veroorzaakt door het in default geraken van een grote financiële partij. In dat geval zal de custodian proberen de originele positie van het fonds te herstellen. Indien dat

niet lukt, zal de waarde van de uitgeleende stukken op moment van default worden uitgekeerd. Het is mogelijk dat de betreffende stukken op dat moment duurder zijn waardoor een direct financieel verlies zal optreden. Hierdoor kunnen afwijkingen ontstaan tussen de werkelijke asset mix en de benchmark, met z-scorerisico tot gevolg.

Schattingen en oordelen

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingsmodellen en –technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van

nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.

Niveau 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderings- modellen	Totaal
<i>Per 31 december 2014</i>				
Vastgoedbeleggingen	135	0	394	529
Aandelen	5.352	0	164	5.516
Vastrentende waarden	9.403	0	1.753	11.156
Derivaten	0	820	0	820
Overige beleggingen	1.439	0	2	1.441
	16.329	820	2.313	19.462

	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderings- modellen	Totaal
<i>Per 31 december 2013</i>				
Vastgoedbeleggingen	0	0	396	396
Aandelen	4.027	6	0	4.033
Vastrentende waarden	7.461	416	1.179	9.056
Derivaten	0	0	6	6
Overige beleggingen	1.102	0	138	1.240
	12.590	422	1.719	14.731

Per eind 2014 zijn ten opzichte van eind 2013 vooral meer aandelen en meer vastrentende waarden in portefeuille. Dat heeft te maken met respectievelijk de in 2014 positief gestemde aandelenbeurzen en de per saldo gedaalde rente. Bij de vastrentende waarden leidt dit tot een groei van zowel de beleggingen met directe marktnotering als die met afgeleide marktnotering, alsmede de beleggingen

waarvan de waardering mede op basis van modellen tot stand is gekomen.

Het grootste bedrag bij niveau 3 betreft de vastrentende waarden. Hier zitten met name hypothecaire leningen en bank loans in.

Hypotheke

De marktwaarde van deze hypotheke is berekend door middel van de 'discounted cash flow'-methode (Hierna: DCF model). Bij de reële waardeberekening is uitgegaan van een aantal parameters en/of veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van de het gewogen gemiddelde momenten van de ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het

DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Bank Loans

De waarde van de bank loans wordt bepaald met behulp van theoretische modellen die worden gevoed met actuele gegevens vanuit de financiële markten, gebaseerd op de specifieke kenmerken van de betreffende bank loans.

Voor de waardering van de hierin opgenomen vastgoedbeleggingen en aandelen verwijzen we naar de hiervoor opgenomen grondslagen voor waardering van activa en passiva.

(2.) Vorderingen en overlopende activa	31-12-2014	31-12-2013
Vorderingen op de werkgever(s)	168	168
Beleggingsdebiteuren	1.002	1.371
Overige vorderingen en overlopende activa	5	3
	1.175	1.542

De overige vorderingen en overlopende activa bestaan vooral uit vooruitbetaalde fee pensioenuitvoering Q1 2015 en een claim UWV in verband met faillissementen werkgevers.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Premievorderingen	31-12-2014	31-12-2013
Premie debiteuren	181	195
Premie voortgezette verzekering FVP	0	5
Voorzieningen dubieuze debiteuren	-13	-32
	168	168

Verloop van de voorziening dubieuze debiteuren	2014	2013
Stand per 1 januari	32	26
Reclassificatie	0	16
Afboeking wegens oninbaarheid	-8	-17
Toevoeging/onttrekkingen ten laste van staat van baten en lasten	-11	7
Stand per 31 december	13	32

De vrijval uit de voorziening dubieuze debiteuren wordt grotendeels verklaard door de schattingswijziging met betrekking tot oninbare debiteuren.

Beleggingsdebiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Te ontvangen interest en dividend	145	89
Te ontvangen uit hoofde van transacties	52	86
Herbelegging van ontvangen cash collateral	802	1.196
Terug te vorderen dividendbelasting	3	0
	1.002	1.371

(3.) Overige activa	31-12-2014	31-12-2013
Liquide middelen	25	19

De liquide middelen worden aangehouden bij Nederlandse kredietinstellingen. De tegoeden staan ter vrije beschikking van het fonds.

PASSIVA

(4.) Stichtingskapitaal en reserves	Solvabiliteitsreserve
Stand per 1 januari 2013 Bestemming van saldo baten en lasten	891
Bestemming van saldo baten en lasten	316
Stand per 1 januari 2014	1.207
Bestemming van saldo baten en lasten	771
Stand per 31 december 2014	1.978

Algemene reserves

De algemene reserve is gelijk aan het verschil tussen het totaal eigen vermogen van het fonds en de bedragen die benodigd zijn voor de vorming van de solvabiliteitsreserve. De solvabiliteitsreserve is maximaal gelijk aan het vereist eigen vermogen en kan nooit negatief zijn. Omdat het totaal eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen is de algemene reserve nihil. Het stichtingskapitaal is € 0.

Solvabiliteitsreserve

De solvabiliteitsreserve is maximaal gelijk aan het vereist eigen vermogen.

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteits-toets) maakt het fonds gebruik van het standaard model. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de paragraaf 'Risicobeheer'. Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist vermogen op 31 december:

	2014	2013
Stichtingskapitaal en reserves	1.978	1.207
Minimaal vereist eigen vermogen	775	623
Vereist eigen vermogen	2.072	1.896

Per 31 december 2014 voldeed het fonds aan de wettelijke normen met betrekking tot het minimaal vereist eigen vermogen. Per 31 december 2014 voldeed het fonds echter niet aan de wettelijke normen met betrekking tot het vereist eigen vermogen. Het fonds bevindt zich in een situatie van reservetekort.

Evaluatie herstelplan, geen korting op ingegane pensioenen

In het kader van de fusie per 1 januari 2010 is het op 27 maart 2009 ingediende en goedgekeurde kortetermijnherstelplan en langetermijnherstelplan aangepast. Dit aangepaste herstelplan is een samenvoeging (optelsom) van de herstelplannen van de afzonderlijke stichtingen, uitgaande van de uitgangssituatie per ultimo 2008. Ook met dit aangepaste herstelplan heeft DNB ingestemd.

Op grond van de in januari 2014 uitgevoerde evaluatie van het herstelplan zou de dekkingsgraad per 31 december 2014 107,4% bedragen. Ultimo 2014 bedraagt de dekkingsgraad 111,7%. Het Vereist Eigen Vermogen ligt met 112,3% hoger, zodat het fonds in een situatie van reservetekort is gebleven.

Conform het aangepaste FTK is 2014 een overgangsjaar. Met de invoering van de nieuwe wetgeving rond het FTK per 1 januari 2015, is het langetermijnherstelplan formeel op 31 december 2014 beëindigd. Een evaluatie van het herstelplan 2014 zal niet meer plaatsvinden omdat in 2015 een herstelplan volgens de nieuwe regels ingediend moet worden.

(5.) Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	2014	2013
Stand per begin boekjaar	13.360	13.441
Pensioenopbouw	569	639
Rentetoevoeging	52	49
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-302	-337
Wijziging marktrente	3.157	-522
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	0	-16
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	16	-14
Aanpassing sterftekansen	-2	50
Overige mutaties	-1	70
	16.849	13.360

Ultimo boekjaar bedraagt de gemiddelde discontovoet 2,05% (2013: 2,86%).

Pensioenregeling	2014	2013
Stand per begin boekjaar	12.295	12.220
Pensioenopbouw	568	636
Toeslagverlening	-1	0
Rentetoevoeging	48	45
Onttrekking voor uitkering en kosten	-247	-224
Wijziging marktrente	3.005	-497
Wijziging actuariële uitgangspunten	0	8
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	18	-10
Aanpassing sterftekansen	1	50
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	37	67
	15.724	12.295

Prepensioenregeling	2014	2013
Stand per begin boekjaar	1.065	1.221
Pensioenopbouw	1	3
Toeslagverlening	1	0
Rentetoevoeging	4	4
Onttrekking voor uitkering en kosten	-55	-113
Wijziging marktrente	152	-25
Wijziging actuariële uitgangspunten	0	-24
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-2	-4
Aanpassing sterftekansen	-3	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-38	3
	1.125	1.065

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de pensioenopbouw in het boekjaar. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Ook de premie voor de dekking van de risico's ten aanzien van overlijden en arbeidsongeschiktheid is hierin opgenomen. Tevens is hieronder begrepen de inkoop voor de VPL-regeling voor een bedrag van € 66 (2013: € 49).

Toeslagverlening

Het fonds kent voorwaardelijke en onvoorwaardelijke toeslagverlening. Vanwege de financiële positie van het fonds heeft het bestuur besloten per 1 januari 2014 geen toeslag te verlenen op deze aanspraken en rechten. Voor de onvoorwaardelijke rechten van de tot 1 januari 2010 opgebouwde aanspraken in de excedentregeling is wel een toeslag verleend. Per 1 januari 2015 bedroeg de toekenning 0,59%. In de technische voorziening is een reservering opgenomen van 2% voor onvoorwaardelijke toeslagverlening welke wordt verrekend met de werkelijk toegekende toeslag.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn aan het begin van het verslagjaar 2014 opgerend met 0,379% (2013: 0,351%), op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

De onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten bedraagt 2% (pensioenregeling) respectievelijk 1% (prepensioenregeling) van de verwachte afname van de voorziening pensioenverplichtingen voor het doen van uitkeringen en is bestemd voor het betalen van de uitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Rentepercentage per 31 december	
2012	2,55
2013	2,86
2014	2,05

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van

de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Onder deze mutatiereiden worden de gevolgen op de voorziening pensioenverplichtingen van flexibilisering opgenomen alsmede de vrijval van de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van de niet opgevraagde uitkeringen na het bereiken van de leeftijd van 70 jaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	2014	2013
Onttrekking aan de technische voorzieningen	16	-14
	16	-14

Aanpassing sterftekansen

De grondslag sterfte bestaat uit de combinatie van de overlevingstafel, de fondsspecifieke toegepaste correctiefactoren en de risicopremies voor de dekking van de toe te kennen nabestaandenpensioenen. Op grond van het FTK dient wettelijk gezien rekening te worden gehouden met de voorzienbare toename in overlevingskansen (sterftetrend).

Op 9 september 2014 is door het Actuarieel Genootschap de nieuwe prognosetafel AG2014 gepubliceerd. Het bestuur heeft besloten om voor de vaststelling van de voorziening voor pensioenverplichtingen gebruik te maken van de AG2014 prognosetafel. Ten opzichte van de prognosetafel AG 2012-2014 heeft de toepassing van de nieuwe AG 2014 prognosetafel geleid tot een daling van de technische voorziening van € 2 (0,01% dekkingsgraad).

	2014	2013
<i>Resultaat op kanssystemen:</i>		
Arbeidsongeschiktheid	5	38
Overige technische grondslagen	31	22
	36	60

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën als volgt samengesteld:

		2014		2013
	€	Aantallen	€	Aantallen
Actieven	6.952	157.206	5.614	161.172
Pensioengerechtigden	4.238	89.509	3.743	84.713
Gewezen deelnemers	5.340	382.206	3.752	377.490
Excassovoorziening	319	-	251	-
Voorziening voor pensioenverplichtingen	16.849	628.921	13.360	623.375

Korte beschrijving pensioenregeling

Deelnemers geboren op of na 1 januari 1950 (Reglement I)

Middelloodregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen verschilt per sector en loopt uiteen van 1,79% tot 1,85% van de pensioengrondslag. Vanaf 2013 loopt de opbouwperiode van de 21-jarige leeftijd van de deelnemer tot de 67-jarige leeftijd. Ingeval van arbeidsongeschiktheid wordt naar rato van de mate van arbeidsongeschiktheid premievrije deelneming verleend.

Deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 (Reglement VI)

Middelloodregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De regeling van Reglement VI is vergelijkbaar met Reglement I met uitzondering van het volgende. De jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen bedraagt 1,975% van de pensioengrondslag. De opbouwperiode loopt van de 21-jarige leeftijd van de deelnemer tot de 60-jarige leeftijd (oude regeling 21 jaar tot 65 jaar). Voor deelnemers die vanaf 31 maart 2001 tot de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen onafgebroken deelnemer waren, is er overgangsregeling. Het bestuur kan aan deze deelnemers een toeslag toekennen gelijk aan het positieve verschil van het ouderdomspensioen dat zou zijn verkregen bij voortzetting van de tot 1 april 2001 geldende regeling en het op de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen daadwerkelijk opgebouwde ouderdomspensioen. Bij overlijden voor de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen kan een vergelijkbare toeslag op het nabestaandenpensioen worden toegekend.

VPL-overgangsregeling (Reglement V)

Deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en die voldoen aan de voorwaarden met betrekking tot deelnemerschap en

diensttijd kunnen extra aanspraken op ouderdoms- en partnerpensioen verwerven. Deze voorwaardelijke aanspraken zijn op 1 januari 2006 eenmalig berekend en zijn gelijk aan het positieve verschil tussen enerzijds de aanspraken die opgebouwd hadden kunnen worden als de pensioenregeling per 1 januari 2006 in het verleden had gegolden en anderzijds de aanspraken die opgebouwd hadden kunnen worden op basis van het tot 1 januari 2006 geldende reglement. De extra aanspraken worden verworven op het moment dat en voor zover de aanspraken zijn gefinancierd. De financiering vindt plaats direct voorafgaand aan 31 december 2020 of, indien het pensioen ingaat vóór die datum, op het moment waarop het pensioen ingaat. Er vindt geen financiering plaats nadat de deelneming is beëindigd vóór de ingang van het pensioen.

Prepensioenregeling goederenvervoer

De prepensioenregeling geldt per 1 januari 2002. De prepensioenregeling voorziet in een uitkering van 60 (richtleeftijd) tot 65 jaar. Vanaf 1 januari 2006 is deze regeling in het bijzonder van belang voor werknemers geboren tussen 1 april 1947 en 1 januari 1950. Zij bouwen na 1 januari 2006 nog prepensioen op. Voor werknemers die geboren zijn vóór 1 april 1947, en op 31 maart 2001 en 1 april 2001 in dienst waren bij een bij de Stichting Vrijwillig Vervroegde Uittreding voor het Beroepsgoederenvervoer over de Weg en de Verhuur van Mobiele Kranen aangesloten werkgever, blijft de VUT-regeling van kracht. Hierop is echter één uitzondering: werknemers die geboren zijn vóór 1 april 1947 en die op 31 maart 2001 en 1 april 2001 nog niet in de bedrijfstak werkten, doen mee aan de prepensioenregeling.

Een volledig prepensioen, dat voorziet in een uitkering van circa 85% van de prepensioengrondslag, wordt opgebouwd in een deelnemingsperiode van 39 jaar (van 21 tot 60 jaar). Omdat niet iedere

werknemer in staat is voldoende prepensioen op te bouwen is door CAO-partijen een overgangsregeling in het leven geroepen. Deze overgangsregeling heeft tot doel een aanvulling te geven op het prepensioen. De overgangsregeling is een voorwaardelijke regeling: het bestuur beslist jaarlijks, gegeven de financiële positie van het fonds, of de aanvulling kan worden toegekend aan de deelnemers die in het volgende kalenderjaar de reglementaire datum voor ingang van het overangsrecht bereiken.

De hoogte van de prepensioenuitkering is afhankelijk van hetgeen aan prepensioen opgebouwd is. Per jaar wordt 2,179% aan prepensioen opgebouwd. Het prepensioen wordt opgebouwd over het vaste jaarsalaris en over het loon uit een aantal overuren en/of over de uren van het structureel verrichten van arbeid als gevolg van werken in een rouleersysteem volgens een rooster.

Prepensioenregelingen personenvervoer

De prepensioenregeling is van start gegaan op 1 januari 2004 en is per 1 januari 2006 van toepassing op werknemers in de sectoren busvervoer en taxivervoer die geboren zijn vóór 1 januari 1950 en die op 31 december 2003 jonger waren dan 62 jaar. De prepensioenregeling is met ingang van 1 januari 2006 alleen nog van toepassing op werknemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950. Bij een volledige opbouwperiode van 41 jaar (21 tot 62 jaar) komt een werknemer op 85% van de gemiddelde prepensioengrondslag uit. Ieder jaar wordt er 2,073% van de prepensioengrondslag van dat jaar opgebouwd. De prepensioenregeling is met ingang van 1 januari 2006 alleen nog van toepassing op werknemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950.

Voor werknemers die bij de start van de regeling, 1 januari 2004, ouder dan 21 jaar waren is een overgangsregeling afgesproken. Deze overgangsregeling zorgt voor een aanvulling op het prepensioen tot 85% van de gemiddelde prepensioengrondslag. De overgangsregeling is een voorwaardelijke regeling. Het bestuur beslist jaarlijks, gegeven de financiële situatie van het fonds, of de aanvulling kan worden toegekend aan de deelnemers die in het volgende kalenderjaar de prepensioenleeftijd (62 jaar) bereiken. Het bestuur heeft besloten in 2011 de prepensioenaanspraken uit de overgangsregeling voor de betreffende groep deelnemers volledig toe te kennen.

Werknemers die als actieve deelnemer met prepensioen zijn gegaan, ontvangen een vergoeding ter compensatie van de ziektekostenpremie. Het bestuur beslist jaarlijks, gegeven de financiële situatie van het fonds, over de hoogte van de vergoeding.

Toeslagverlening

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het fonds. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen.

Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het fonds en daarvoor zijn beleggingsresultaten een belangrijk element. Per 1 januari 2015 zijn

alleen de prepensioenaanspraken van personenvervoer verhoogd met 0,22%.

Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2014 de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten, de opgebouwde prepensioenaanspraken en –rechten en de opgebouwde rechten in de excedentregeling niet te indexeren.

De onvoorwaardelijke toeslag op de tot 1 januari 2010 opgebouwde aanspraken in de excedentregeling bedroeg per 1 januari 2014 1,68%. Er is in 2014 geen voorwaardelijke toeslagverlening toegekend. In de technische voorziening is een reservering opgenomen van 2% voor onvoorwaardelijke toeslagverlening welke wordt verrekend met de werkelijk toegekende toeslag. Per 1 januari 2014 is de toekenning 0,59%.

Inhaaltoeslagen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen inhaaltoeslagen worden toegekend. Inhaaltoeslagen zijn toeslagen die worden toegezegd, voor zover in het verleden niet voor 100% is geïndexeerd. Om inhaaltoeslagen te kunnen toekennen is een hoge dekingsgraad vereist. Inhaaltoeslagen zijn daarom op korte termijn niet te verwachten.

(6.) Overige voorzieningen

VUT-voorziening	2014	2013
Stand per begin boekjaar	2	20
VUT-uitkeringen	-1	-6
Vrijval	-1	-12
Stand per eind boekjaar	0	2

Dit betrof de VUT-regeling. De laatste VUT-uitkeringen zijn eind 2014 gedaan. De resterende voorziening ad € 1 is ultimo 2014 vrijgevallen.

(7.) VPL verplichting

VPL-verplichting	2014	2013
Stand per begin boekjaar	405	297
Dotatie inzake premies	243	202
Rendementstoerekening	294	-45
Toekenning VPL-aanspraken	-66	-49
Stand per eind boekjaar	876	405

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft de richtlijn RJ 610.270 uitgebracht. Deze richtlijn stelt dat ontvangen, maar nog niet aangewende middelen uit hoofde van VPL verantwoord dienen te worden als verplichting. Tot boekjaar 2014 werden deze middelen door het fonds als bestemmingsreserve verantwoord. Vanaf boekjaar 2014 wordt de richtlijn gevolgd en worden VPL-middelen verantwoord als langlopende schuld.

Met ingang van boekjaar 2014 worden de ontvangen middelen niet meer als premiebaten verantwoord, maar direct toegevoegd aan de langlopende schuld. Bij inkoop van de rechten wordt de inkoopsom (en hiermee de vrijval uit de langlopende schuld) als separate post onder de overige premiebaten verantwoord. Eventuele beleggingsresultaten inzake VPL worden direct toegevoegd aan de langlopende schuld. De VPL-beleggingen zijn opgenomen in de beleggingen voor risico pensioenfondsen.

De jaarlijkse dotatie, die onderdeel is van de doorsneepremie, wordt ex ante vastgesteld op dezelfde grondslagen als de gedempte kostendekkende (toets)premie. Jaarlijks wordt een verondersteld rendement aan de langlopende schuld toegevoegd uitgaande van volledig gematchte beleggingen (100% renteafdekking op de werkelijke rentetermijnstructuur, de zogenaamde zero swapcurve zonder rekening te houden met een driemaands middeling, UFR-systematiek of mogelijk andere vormen van afwijking van de werkelijke rentetermijnstructuur). In de overeenkomst met de sociale partners is verondersteld dat de beleggingen zo goed mogelijk worden belegd waardoor deze systematiek wordt gehanteerd. Jaarlijks wordt de koopsom onttrokken die benodigd is voor de financiering van de daadwerkelijk in enig jaar toegekende VPL-aanspraken. Deze koopsom wordt kostendekkend berekend op basis van de door de DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

(8.) Derivaten

	31-12-2014	31-12-2013
Derivaten	1.580	867

De derivaten zijn verantwoord conform de hiervoor beschreven grondslagen voor de waardering van activa en passiva.

9.) Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2014	31-12-2013
Nog te verrekenen premies	16	3
Beleggingscrediteuren	922	1.287
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7	8
Overige schulden en overlopende passiva	14	20
	959	1.318

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De overige schulden bestaan onder andere uit het Spaarfonds Gemoedsbezwaren (€ 1) en nog te betalen kosten (€ 11).

	31-12-2014	31-12-2013
Beleggingscrediteuren		
Beleggingscrediteuren	92	72
Te retourneren cash collateral	802	1.196
Overige	28	19
	922	1.287

13.3.1 Risicobeheerbeleid en uitvoering

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2014	2013
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	109,0	106,6
Premie	0,2	0,4
Uitkering	0,2	0,2
Toeslagverlening	-	-
Korting van aanspraken en rechten	-	-
Rendement	28,1	-2,0
Renteafdekking	-	-
Wijziging in de rentetermijnstructuur	-20,8	4,3
Wijziging Ultimate Forward Rate voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Aanpassing levensverwachting	-	-
Overige oorzaken	-5,0	-0,5
Dekkingsgraad per 31 december	111,7	109,0

Uit dit overzicht blijkt dat de stijging van de dekkingsgraad in het boekjaar vooral is veroorzaakt door de invloed van het beleggingsresultaat (inclusief het effect van de gedaalde rente op de technische voorzieningen). Het effect van de overige oorzaken wordt veroorzaakt door de voorgeschreven berekeningsmethodieken (vooral kruiseffecten).

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de ondernemingen en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De solvabiliteit wordt weergegeven door middel van de dekkingsgraad: de marktwaarde van het aanwezige vermogen uitgedrukt in de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Het solvabiliteitsrisico is in feite de combinatie van beleggings- en actuariële risico's. De dekkingsgraad is als volgt berekend: (totaal activa +/- schulden) / technische voorzieningen. De bestemmingsreserve is niet vrij beschikbaar en wordt derhalve niet meegenomen in de berekening van de aanwezige dekkingsgraad.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fondsspecifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt (bedragen in € x honderd miljoenen):

	2014 %	2013 %
S1 Renterisico	0,6	0,6
S2 Risico zakelijke waarden	1,5	1,1
S3 Valutarisico	0,4	0,9
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	0,5	0,3
S6 Verzekeringstechnisch risico	0,5	0,4
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer risico	0,1	0,1
Diversificatie-effect	-1,5	-1,5
Totaal	2,1	1,9

Het vereist eigen vermogen is bepaald als de wortel van: $S1^2 + S2^2 + (0,5 \times 2 \times S1 \times S2) + S3^2 + S4^2 + S5^2 + S6^2 + S10^2$.

	2014	2013
Vereist eigen vermogen (buffer)	2.072	1.896
Voorziening pensioenverplichting	16.849	13.360
Vereist pensioenvermogen	18.921	15.256
Aanwezig eigen vermogen (totaal activa -/- schulden)	1.978	1.207
Tekort	94	689

Bij de berekening van de buffers past het fonds de standaardmethode toe. Het vereist eigen vermogen wordt bepaald door het maximum te nemen van de uitkomst van de S-toets op basis van de huidige beleggingsmix en op basis van de strategische beleggingsmix. Het vereist eigen vermogen uitgedrukt in percentages bedraagt ultimo 2014 op basis van de huidige beleggingsmix 12,3% (2013: 14,2%) en op basis van de strategische mix 11,7% (2013: 12,5%).

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico.

Het marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin het fonds op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief is. De beheersing van het risico is geïntegreerd in het beleggingsproces. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen zich voorts risico's manifesteren uit hoofde van de geselecteerde managers en bewaarbedrijven (zogeheten manager- en custodyrisico), en de juridische bepalingen omtrent

gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomst (juridisch risico). Het marktrisico wordt beheerst doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn afgesproken, welke in overeenstemming zijn met de beleidskaders en richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur. Het bestuur monitort de mate van naleving van deze mandaten. De marktposities worden periodiek aan het bestuur gerapporteerd.

Renterisico (S1)

Renterisico is het risico op een verandering in de dekkingsgraad als gevolg van een verandering van de rente. Zonder afdekking van dit risico stijgt de marktwaarde van de pensioenverplichtingen bij een rentedaling harder dan de marktwaarde van de beleggingen; bij een rentestijging doet zich het omgekeerde effect voor. Dat komt doordat de pensioenverplichtingen een veel langere gemiddelde looptijd hebben. Doorgaans geldt: hoe langer de looptijd, hoe rentegevoeliger.

Het beleid van het fonds is er ingaande 2014 op gericht om het renterisico voor 85% (op UFR-basis) af te dekken (was 90% op UFR-basis in 2013). Het fonds realiseert de afdekking van renterisico

door langlopende (staats)obligaties te kopen en gebruik te maken van rentederivaten (swaps en swaptions). Hiermee wordt de rentegevoeligheid van de beleggingsportefeuille meer in lijn gebracht met die van de pensioenverplichtingen.

Het fonds maakt gebruik van rentederivaten om de renteafdekking efficiënt en tegen lage kosten uit te voeren. Het gebruik van derivaten brengt wel additionele risico's met zich mee zoals tegenpartij-, liquiditeit- en juridisch risico. Deze risico's zijn aan de

hand van door het bestuur geformuleerde randvoorwaarden tot aanvaardbare niveaus gebracht en vormen onderdeel van de continue risicomonitoring.

Een maatstaf voor de rentegevoeligheid van vastrentende waarden, derivaten en pensioenverplichtingen is de duration. Als vuistregel kan worden aangehouden dat bij een 1% verandering van de rente de waarde van de belegging of pensioenverplichting met 1% maal de duration zal veranderen.

De duration en het effect van de renteafdekking kan als volgt worden samengevat:

	31-12-2014		31-12-2013	
	€	duration	€	duration
Vastrentende waarden (vóór derivaten)	11.156	7,1	9.056	5,4
Vastrentende waarden (na derivaten)	12.264	19,1	8.990	21,8
(Nominale) pensioenverplichtingen	16.849	20,9	13.360	19,6

Looptijdoverzicht van de vastrentende waarden, rentederivaten en technische voorzieningen

2014										
	Markt-waarde	Nominale kas-stromen	< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 en < 10 jaar	> 10 en < 20 jaar	> 20 en < 30 jaar	> 30 en < 40 jaar	> 40 en < 50 jaar	> 50 jaar
Vastrentende waarden	11.156	13.946	1.138	4.888	4.057	1.403	2.373	45	5	37
Rentederivaten	1.108	5.130	-6.952	-121	-1.250	6.667	3.702	1.884	1.199	0
Pensioenverplichtingen	16.849	28.137	274	1.317	2.179	5.890	6.819	5.729	3.699	2.230

2013										
	Markt-waarde	Nominale kas-stromen	< 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 en < 10 jaar	> 10 en < 20 jaar	> 20 en < 30 jaar	> 30 en < 40 jaar	> 40 en < 50 jaar	> 50 jaar
Vastrentende waarden	9.056	11.965	1.020	3.810	4.043	1.141	1.858	43	8	42
Rentederivaten	-180	6.416	-5.792	-1.986	603	7.877	3.553	1.374	788	0
Pensioenverplichtingen	13.360	26.430	283	1.248	2.043	5.622	6.648	5.505	3.386	1.695

Zoals reeds is aangegeven worden instrumenten aangehouden die grote schommelingen in de dekkingsgraad als gevolg van renteveranderingen moeten voorkomen. In bovenstaande tabellen wordt voor de jaren 2014 en 2013 zichtbaar gemaakt wat de marktwaarde per jaareinde was van de instrumenten die het renterisico mitigeren (en wel de vastrentende waarden plus de rentederivaten, per looptijdsegment). De pensioenverplichtingen zijn op dezelfde wijze per looptijd gesegmenteerd. Het is relevant dat de mate van afdekking ook per looptijdsegment in verhouding is, omdat renteveranderingen veelal niet in elk looptijdsegment even sterk zijn.

Risico zakelijke waarden (S2)

Het marktrisico is het risico dat de waarde van de beleggingen in de portefeuille verandert als gevolg van veranderingen in de

desbetreffende marktprijzen. Het zakelijke waardenrisico heeft voornamelijk betrekking op de aandelen- en vastgoedportefeuilles van het fonds.

Het marktrisico wordt gemitigeerd door spreiding van de beleggingsportefeuille over verschillende categorieën, regio's, landen en sectoren. Om goede spreiding te borgen legt het fonds haar externe managers richtlijnen op waardoor ook binnen mandaten bovengenoemde spreiding gerealiseerd wordt. Controle op naleving van deze richtlijnen vindt plaats aan de hand onafhankelijke rapportages van de custodian van het fonds.

Valutarisico (S3)

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen die in vreemde valuta luiden verandert als gevolg van veranderingen in

valutakoersen. Conform het beleid van het fonds zijn in 2014 de valutaposities van de normportefeuille in de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen voor 100% (2013: 60%) afgedekt. De reden voor deze verhoging was dat in 2014 meer in aandelen is belegd en de afdekking van het renterisico ten opzichte van 2013

iets is verlaagd. Deze twee bewegingen hebben het risico verhoogd. Omdat het fonds gehouden was aan bepaalde risicobegrenzings vanuit het tot eind 2014 van toepassing zijnde herstelplan, was het noodzakelijk om het risico elders te verlagen. Dat is gedaan door het verhogen van de mate van afdekking van het valutarisico.

De valutapositie per 31 december 2014 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2014		
	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	8.994	8.354	17.348
GBP	584	-572	12
JPY	866	-918	-52
USD	7.635	-7.266	369
Overige	1.758	108	1.866
Totaal niet EUR	10.843	-8.648	2.195
	19.837	-294	19.543

De valutapositie per 31 december 2013 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2013		
	Totaal voor afdekking	Valutaderivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	6.360	3.745	10.105
GBP	521	-264	257
JPY	641	-456	185
USD	5.781	-2.999	2.782
Overige	1.428	-26	1.402
Totaal niet EUR	8.371	-3.745	4.626
	14.731	0	14.731

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitvoerende instelling of generieke factoren.

Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het fonds. In aanvulling hierop maakt het fonds voor afdekking van het prijrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Naast de strategische mix heeft het fonds in het mandaat aan de vermogensbeheerders richtlijnen gesteld aan het maximale percentage dat namens het fonds in een sector, land of tegenpartij mag worden belegd. Naleving van deze richtlijnen vond in het eerste halfjaar van 2014 plaats door de Beleggingscommissie. Vanaf 1 juli 2014 vindt naleving plaats door het Algemeen Bestuur, op basis van rapportages van de integraal manager.

De segmentatie van de totale beleggingsportefeuille naar regio is als volgt:

	2014		2013	
	€	%	€	%
Nederland en andere EU-landen	8.205	42,2	5.986	40,7
Noord-Amerika	5.826	29,9	4.670	31,7
Japan	884	4,5	657	4,5
Azië en Oceanië	1.245	6,4	1.004	6,8
Overig/opkomende markten	1.041	5,4	1.168	7,9
Subtotaal vastgoed, aandelen en vastrentende waarden	17.201	88,4	13.485	91,6
Derivaten	820	4,2	6	-
Overige beleggingen	1.441	7,4	1.240	8,4
Totaal	19.462	100,0	14.731	100,0

De segmentatie van de aandelen naar sectoren is als volgt:

	2014		2013	
	€	%	€	%
Energie	299	5,4	297	7,4
Materialen	312	5,7	251	6,2
Industrie	608	11,0	455	11,3
Consumentengebruiksgoederen	1.669	30,3	831	20,6
Farmacie	0	-	372	9,2
Financiële dienstverlening	1.212	22,0	874	21,7
Informatietechnologie	420	7,6	520	12,9
Telecommunicatie	641	11,6	211	5,2
Utilities	200	3,6	132	3,3
Overige	155	2,8	90	2,2
Totaal	5.516	100,0	4.033	100,0

Een nadere detaillering van de segmentatie van de vastgoedbeleggingen naar aard van het vastgoed is als volgt:

	2014		2013	
	€	%	€	%
Kantoren	111	21,0	111	28,1
Winkels	139	26,2	130	32,6
Woningen	132	25,0	120	30,4
Overige	147	27,8	35	8,9
Totaal	529	100,0	396	100,0

Het vastgoed bevindt zich in Europa (63%), Amerika (17%), Azië (19%) en overige (1%).

Grondstoffenrisico (S4)

Het fonds belegde in 2014 net als in 2013 niet in grondstoffen en loopt derhalve geen direct grondstoffenrisico.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of andere vormen van betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Van de vastrentende waarden heeft € 961 (2013: € 354) betrekking op obligaties uitgegeven door de Nederlandse, Duitse en Franse staat. Deze hebben een rating van AAA of AA.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van dit risico door het fonds vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau. Dat wil zeggen: met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds, het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten alsmede het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Het kredietrisico ten aanzien van de te ontvangen pensioenpremies is gespreid over een groot aantal verschillende werkgevers. De pensioenadministrateur TKP heeft de facturering, de inning en het debiteurenbeheer uitbesteed aan een op dit gebied gespecialiseerde partij.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan als volgt worden samengevat:

	2014		2013	
	€	%	€	%
Nederland en andere EU-landen	6.480	58,2	4.675	51,5
Noord-Amerika	3.538	31,7	3.115	34,4
Japan	27	0,2	14	0,2
Azië en Oceanië	371	3,3	294	3,3
Overige/opkomende markten	740	6,6	958	10,6
Totaal	11.156	100,0	9.056	100,0

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. De samenvatting van de vastrentende waarden op basis van de ratings zoals eind 2014 gepubliceerd door Standard & Poors is als volgt:

	2014		2013	
	€	%	€	%
AAA	3.388	30,4	2.217	24,5
AA	2.250	20,2	232	2,6
A	1.383	12,4	863	9,5
BBB	1.686	15,1	1.565	17,3
<BBB	2.155	19,3	1.817	20,1
Geen rating	294	2,6	2.362	26,0
Totaal	11.156	100,0	9.056	100,0

De beleggingen met rating < BBB en zonder rating betreffen met name beleggingen in hoogrentende leningen.

Pensioenfondsen Vervoer genereert extra opbrengsten uit de beleggingen door in bepaalde gevallen, tegen een gedegen onderpand, effecten gedurende een bepaalde periode uit te lenen. Dit staat bekend als 'securities lending'.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's, S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven), arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Gezien de omvang van het pensioenfonds wordt het grootste deel van de verzekeringstechnische risico's niet herverzekerd. Uitzonderingen hierop zijn de Anw- en WIA-excedentregelingen, die wel volledig zijn herverzekerd.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetabels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen.

Arbidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) echter, afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het fonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten

vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Het fonds heeft meer liquiditeiten en snel liquide te maken instrumenten beschikbaar dan in een extreem scenario noodzakelijk is. Het liquiditeitsrisico voor het fonds is derhalve beperkt. Dit is onder meer bereikt door effecten zoals obligaties van Nederland en Duitsland te gebruiken als onderpand voor de rentederivaten, in plaats van 'cash'. Het fonds zal door deze keuze niet snel geconfronteerd worden met een onverwachte vraag naar liquide middelen door een extreme beweging in de rente. Het liquiditeitsrisico vanuit valutaderivaten is gespreid doordat daar gekozen is voor een dakpanstructuur. Maandelijks loopt één derde deel van de valutaafdekking af, zodat het afrekenen van de waardeontwikkeling van de contracten in de tijd is gespreid.

De beleggingen van het fonds bestaan voor meer dan 74% uit binnen vijf dagen liquide te maken beleggingen en liquide middelen dan wel zeer liquide geldmarktfondsen. De aanwezige liquiditeit is derhalve meer dan voldoende om in de mogelijke liquiditeitsvraag in een extreem scenario te kunnen voorzien.

Tenslotte is het fonds een relatief jong fonds, de premie-inkomsten zijn hoger dan de pensioenuitkeringen. Kas in- en uitstromen uit de reguliere bedrijfsvoering zijn bekend: per saldo is het fonds netto ontvanger van liquide middelen.

In het uiterste geval dat het fonds onmiddellijk en onvoorzien meer liquiditeiten nodig zou hebben dan beschikbaar is of op korte termijn vrijgemaakt kan worden, is een krediet faciliteit van € 40 miljoen beschikbaar bij de custodian.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het fonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Om concentraties in de beleggingsportefeuille te beheersen maakt het bestuur gebruik van diversificatie en limieten voor beleggen in landen, regio's, sectoren en tegenpartijen. Deze uitgangspunten zijn door het fonds vastgesteld op basis van een ALM-studie en zijn vastgelegd in de contractuele afspraken met de vermogensbeheerders. Het bestuur monitort op maandelijkse basis de naleving hiervan op basis van de rapportages van de risicomanager van het fonds en van de vermogensbeheerder.

Er zijn enkele grote posities binnen de vastrentende waarden; deze worden echter geacht een zeer beperkt risico te hebben. Het betreft de volgende posities:

	31-12-2014		31-12-2013	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
Duitse staatsobligaties	1.896	8,5	1.323	7,7
Nederlandse staatsobligaties	1.967	8,9	1.058	6,2
Totaal	3.863	17,4	2.381	13,9

Voorts zijn er twee grote posities in geldmarktfondsen Northern Trust GBL Euro Liquidity Fund ad € 846 (geen positie in 2013) en het BlackRock Liquidity Fund ad € 211 (2013: € 740). Doordat de mogelijkheden om liquiditeiten te stallen bij Northern Trust in 2014 zijn toegenomen konden de posities in de BlackRock Liquidity Fund vergaand worden afgebouwd.

Binnen de pensioenverplichtingen van het fonds kan de demografische opbouw van de deelnemers een concentratierisico vormen. Gegeven de aard is dit risico niet te beïnvloeden. Ultimo 2014 is de verhouding tussen mannen en vrouwen in het fonds 89%/11% (2013: 89%/11%). De gemiddelde leeftijd bedraagt 55,2 jaar (2013: 55,2 jaar), waarbij sprake is van een gelijkmatige leeftijdsverdeling.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

De beleggingsportefeuille wordt beheerd door Robeco Institutional Asset Management en de feitelijke uitvoering is ondergebracht bij een dertigtal vermogensbeheerders. Met al deze partijen zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partijen wordt beheerd doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij een custodian, Northern Trust.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan pensioenuitvoerder TKP. Met TKP is een uitbestedingsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten.

Het bestuur beoordeelt periodiek de kwaliteit van de uitvoering van het vermogensbeheer en pensioenbeheer door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitsstoets.

Actief risico (S10)

De mate waarin het actieve beleggingsbeleid bijdraagt aan het totale risico van de beleggingen is mede afhankelijk van de correlatie die

verondersteld wordt te bestaan tussen het benchmark rendement en het extra rendement als gevolg van actief beheer. Het actief beheer risico is bij het fonds beperkt, maar is toch meegenomen in de bepaling van het vereist eigen vermogen.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitsstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Hoofregel die hierbij geldt, is dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Putopties op aandelen: dit betreft al dan niet beursgenoteerde opties waarmee het pensioenfonds het neerwaartse koersrisico van de aandelenportefeuille kan beperken. Voor deze opties wordt bij de verwerving een premie betaald die onder meer afhankelijk is van het actuele koersniveau van de onderliggende index, de looptijd van de opties en de uitoefenprijs van de opties.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

- Swaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

- Swaptions: dit zijn opties op swaps. Het voordeel van swaptions ten opzichte van swaps is dat het risico van rentedaling wel wordt afgedekt, maar dat tegelijk geprofiteerd kan blijven worden van het (voor de dekkingsgraad) positieve effect van een eventuele rentestijging. Het nadeel van swaptions is echter dat dit relatief dure instrumenten zijn.

Onderstaande tabellen geven een samenvatting van de derivatenposities op achtereenvolgens 31 december 2014 en 31 december 2013

2014					
Type contract	Resterende looptijd	Contract-omvang	Saldo waarde	Receiver/ Long/ Buyer	Payer/ Short/ Seller
Renteswaps	<1 jaar	1.315	-11	0	11
Renteswaps	>1 en <5 jaar	1.017	-65	2	67
Renteswaps	>5 en < 10 jaar	2.355	-133	3	136
Renteswaps	>10 en <20 jaar	7.298	713	777	63
Renteswaps	>20 en <30 jaar	2.705	498	498	0
Renteswaps	>30 en <40 jaar	4.222	129	516	387
Renteswaps	>40 en <50 jaar	3.808	-24	514	538
Futures gekocht	<1 jaar	573	0	0	0
Swaptions	<5 jaar	71	0	0	0
Valuta termijncontracten	< 1 jaar	8.354	-294	81	376
Overige derivaten		594	7	9	2
		32.312	820	2.400	1.580

2013					
Type contract	Resterende looptijd	Contract-omvang	Saldo waarde	Receiver/ Long/ Buyer	Payer/ Short/ Seller
Renteswaps	< 1 jaar	259	4	3	-1
Renteswaps	>1 en <5 jaar	1.918	-6	-20	-14
Renteswaps	>5 en <10 jaar	2.692	-139	-153	-14
Renteswaps	>10 en <20 jaar	4.132	-213	9	222
Renteswaps	>20 en <30 jaar	2.844	-89	-3	86
Renteswaps	>30 en <40 jaar	3.367	54	68	14
Renteswaps	>40 en <50 jaar	4.315	193	73	-120
Renteswaps	>50 en <60 jaar	560	16	18	2
Futures gekocht	<1 jaar	258	0	0	0
CDS	>0 en <60 jaar	718	6	8	2
Swaptions	<5 jaar	301	113	114	1
Valuta termijncontracten	<1 jaar	6.375	67	6.375	6.308
Overige derivaten		8	0	0	0
		27.747	6	6.492	6.486

Ter zake van de rente- en valuta-afdekking bedroeg de waarde van de ontvangen en gestorte zekerheden respectievelijk (collateral) ultimo 2014 € 961 (2013: € 354) en € 53 (2013: € 371). De ontvangen zekerheden omvatten vooral Duitse, Franse en Nederlandse staatsobligaties die een AA- of AAA-rating hebben conform de met tegenpartijen gesloten overeenkomsten (ISDA/CSA). De gestorte zekerheden bestaan uit Duitse staatsobligaties. De omvang van de zekerheden wordt afgestemd op het saldo van de derivatenposities per tegenpartij.

13.4 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingsovereenkomst gesloten met TKP Pensioen B.V. per 1 december 2009. Het betreft een langlopende overeenkomst inzake pensioenadministratie en bestuursondersteuning voor een periode van vijf jaar vanaf 1 januari 2010 met een opzegtermijn van één jaar. De vergoeding voor 2014 bedraagt € 14 (2013: € 14). De overeenkomst is in 2014 voor vijf jaar verlengd.

Ultimo 2014 bedroegen de investeringstoezeggingen in vastgoed, microfinance en de overige beleggingen € 131 (2013: € 99).

Het fonds heeft kantoorruimte gehuurd (tot en met 31 maart 2021) voor de huisvesting van het Bestuursbureau. De totale verplichting voor de resterende looptijd van het contract bedraagt € 3.

13.6 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2014

(10). Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

De premiebijdragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2014	2013
Verplichte bijdrage	638	729
Voortgezette bijdrage FVP	1	2
Aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering	16	17
Claim UWV	0	1
Premie VPL	66	49
Prepensioenregeling	1	2
Overig	0	2
	722	802

De premieopbrengsten zijn niet gesplitst naar een werkgevers- en een werknemersdeel, omdat de totale premie volgens overeenkomst aan de werkgevers in rekening wordt gebracht. Een deel van de premie wordt door de werkgevers ingehouden op het salaris van de werknemers.

De premiebijdragen zijn gebaseerd op een doorsneepremie. Deze zogenaamde combiheffing wordt op basis van vooraf bepaalde verdeelsleutels toegerekend aan de diverse regelingen. De doorsneepremie wordt in het najaar van enig jaar vastgesteld

13.5 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, het bestuur van het fonds, de aangesloten ondernemingen en hun werknemers.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting bij de pensioenuitvoeringskosten. Het fonds heeft geen leningen verstrekt aan de (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op de (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Het fonds heeft een Uitvoeringsreglement afgesloten met de verplicht aangesloten werkgevers en een Uitvoeringsovereenkomst met de vrijwillig aangesloten werkgevers.

Er wordt door het fonds ultimo boekjaar niet belegd in deelnemende partijen.

Deelname in de pensioenregeling

De bestuurders van het fonds nemen niet deel in de pensioenregeling van Pensioenfonds Vervoer. De medewerkers van het Bestuursbureau nemen deel aan de pensioenregeling.

voor het jaar daaropvolgend. Deze vaststelling vindt plaats op basis van de dan beschikbare gegevens en dan geldende actuariële grondslagen. Voor de berekening van de gedempte kostendeckende premie is 30 september als referentiepunt gebruikt.

Jaarlijks worden aan de VPL-gelden een koopsom onttrokken die benodigd is voor de financiering van de daadwerkelijke in enig jaar toegekende VPL-aanspraken, ongeacht het geboortjaar van de desbetreffende deelnemer. Deze koopsom wordt vastgesteld als kostendeckende inkoop op basis van de voor de technische

voorzieningen van het fonds gehanteerde rentetermijnstructuur (door de DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur inclusief UFR). In 2014 was deze kostendekkende onttrekking gelijk aan € 66. Dit bedrag is als premiebate gepresenteerd en is onttrokken aan de langlopende schulden. Het bedrag is gebaseerd op de deelnemers waarvan het pensioen is ingegaan in 2014.

De premie voor het goederenvervoer en kraanverhuur bedraagt 30% in 2014, de deelnemersbijdrage is 10,16%. In het besloten busvervoer bedraagt de premie 30% in 2014, de deelnemersbijdrage is 12,19% van de pensioengrondslag. De premie voor de sector taxivervoer bedraagt in 2014 30%, de deelnemersbijdrage is 12,25% van de pensioengrondslag.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie zijn als volgt:

	2014	2013
Kostendekkende premie	670	718
Feitelijke premie	665	728
Gedempte premie	667	642

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

Kostendekkende premie	2014	2013
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	575	622
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	82	78
Opslag voor uitvoeringskosten	13	18
Totaal kostendekkende premie	670	718

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

Gedempte premie	2014	2013
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	573	556
Opslag voor in stand houden c.q. op peil brengen van het vereist eigen vermogen	80	68
Opslag voor uitvoeringskosten	14	18
Totaal gedempte premie	667	642

Het verschil tussen de gedempte kostendekkende premie en de actuariële premie uit de analyse van het resultaat is voornamelijk het gevolg van het feit dat de gedempte kostendekkende toetspremie op basis van een andere rentetermijnstructuur wordt berekend. Dit is de gemiddelde RTS per 30 september over de aan het boekjaar voorafgaande vijf jaar.

De feitelijke premie ten behoeve van de toets op de kostendekkendheid wordt bepaald door de premiebijdragen, zoals opgenomen in de staat van baten en lasten, te verlagen met de toekenning VPL-aanspraken 2014 (€ 66). Naast de bovenstaande correcties wordt de vrijval uit de voorziening financiering overgangsregeling (VFO) ten behoeve van de koopsom voor in 2014 toegekende overgangsuitkeringen van € 11 in de toets op kostendekkendheid betrokken. Dit betreft een niet in rekening gebrachte premie.

De feitelijke premie verminderd met de gedempte premie leidt tot een saldo van -2. De premie van het pensioenfonds is daarmee in 2014 nagenoeg kostendekkend.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord.

(11.) Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen

2014				
	Directe beleggings-opbrengst	Indirecte beleggings-opbrengst	Kosten vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	25	9	-2	32
Aandelen	132	618	-23	727
Vastrentende waarden	428	1.180	-34	1.574
Overige beleggingen	7	33	0	40
Derivaten	119	1.640	-2	1.757
	711	3.480	-61	4.130

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor € 50 uit vaste vergoedingen inzake managementfees en de aan vermogensbeheer toegerekende kosten van het Bestuursbureau. De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor fiduciair beheer € 8, bewaarloon € 2 en advieskosten vermogensbeheer € 1.

2013				
	Directe beleggings-opbrengst	Indirecte beleggings-opbrengst	Kosten vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	37	-37	-2	-2
Aandelen	81	467	-25	523
Vastrentende waarden	479	-734	-35	-290
Overige beleggingen	-4	-6	-2	-12
Derivaten	349	-811	-2	-464
	942	-1.121	-66	-245

(12.) Overige baten

	2014	2013
Andere baten	2	1

(13.) Pensioenuitkeringen

	2014	2013
Ouderdomspensioen	167	144
Prepensioen	54	114
Partnerpensioen	46	43
Wezenpensioen	2	2
Arbeidsongeschiktheidspensioen	27	20
Afkopen	13	16
VUT-uitkeringen	1	6
	310	345

De post 'afkopen' betreft de afkoop van pensioenen die individueel lager zijn dan € 458,06 (2013: € 451,22) per jaar.

(14.) Pensioenuitvoeringskosten

	2014	2013
Administratiekostenvergoeding	14	14
Contributies en bijdragen	1	1
Dwangsommen en boetes	0	0
Personeelskosten	2	2
Overige kosten	2	3
	19	20

Kosten uitvoering

De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling bestaan uit de kosten van de werkzaamheden van TKP aan wie de uitvoering van de regeling is uitbesteed, de kosten van het bestuur, een pro rata deel van de kosten van het Bestuursbureau en de kosten van het toezicht. De totale kosten over 2014 bedragen € 19 (2013: € 20).

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de (voormalige) bestuurders tezamen bedraagt € 0,4 (2013: € 0,4).

Er wordt per bestuurder een vast bedrag aan vacatiegeld toegekend.

Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Accountantshonoraria

De externe accountant is KPMG Accountants N.V. Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de externe accountant als volgt weergegeven, in duizendtallen:

	2014			2013		
	Accountant	Overig netwerk	Totaal	Accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	280	0	280	399	0	399
Andere controleopdrachten	8	0	8	42	0	42
	288	0	288	441	0	441

Het onderzoek van de jaarrekening omvat zowel de wettelijke controle van de statutaire jaarrekening als de verslagstaten in het kader van de Pensioenwet.

Personeelskosten x € 1000	2014	2013
Salarissen medewerkers	1.834	1.959
Pensioenlasten	443	358
Sociale lasten	218	214
	2.495	2.531

Het aantal personeelsleden in dienst van het pensioenfonds bedraagt 21 (2013: 21). Daarnaast worden beheeractiviteiten op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van de pensioenuitvoerder dan wel de vermogensbeheerder.

De personeelsleden van het Bestuursbureau voeren werkzaamheden uit in het kader van pensioenuitvoering en vermogensbeheeruitvoering. Derhalve zijn van de bovenstaande personeelskosten 53,39% (2013: 56,02%) toegerekend de kosten van het vermogensbeheer. De resterende personeelskosten zijn opgenomen onder de pensioenuitvoeringskosten.

(15.) Beleggingsrendementen inzake VPL

	2014	2013
Effect wijziging RTS	292	-47
Toevoeging 1 jaarsrente	2	2
	294	-45

Jaarlijks wordt op basis van hetgeen is vastgelegd in de overeenkomst met de sociale partners rendement aan de VPL-voorziening toegerekend, uitgaande van volledig gematchte beleggingen (100% renteafdekking op de werkelijke RTS, de zogenaamde zero swap-

curve zonder rekening te houden met een driemaands middeling, UFR-systematiek of mogelijke andere vormen van afwijking van de werkelijke rentetermijnstructuur).

(16.) Saldo herverzekering

	2014	2013
Premie herverzekering Anw	1	1
Uitkeringen uit hoofde van herverzekering	-2	-1
	-1	0

(17.) Saldo overdracht van derden

	2014	2013
Inkomende waardeoverdrachten	-40	-22
Uitgaande waardeoverdrachten	24	35
	-16	13

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn

opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

(18.) Overige lasten

	2014	2013
Interest waardeoverdrachten	1	1
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-11	7
	-10	8

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Den Haag, 4 juni 2015

Namens het bestuur,
Mw. R. Hidding
Dhr. Mr. L.J.H. Ceelen
Dhr. H. van den Dungen
Mw. drs. S. Kraaijenoord
Dhr. drs. M. van Ballegooijen
Dhr. Mr. P.W. Kievit
Mw. drs. L.F.A.M. Jansen
Dhr. Mr. W. Kusters

Overige gegevens

14. Rapport Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is per 1 juli 2014 geïnstalleerd. De taak van de raad wordt bepaald door het wettelijk kader, inclusief de Code Pensioenfondsen en de statuten en reglementen van Pensioenfonds Vervoer. De VITP Toezichtcode wordt als richtlijn gehanteerd bij het handelen.

2014 is te zien als een overgangsjaar. De raad heeft zich in eerste instantie vooral gericht op kennismaken met en oriëntatie op de organisatie en het beleid van het fonds, met als aandachtspunten de governance, missie en strategie, het beleid op hoofdlijnen, inclusief uitbesteding, de financiële positie van het fonds en de cultuur binnen de organisatie. Daarnaast heeft de raad het eigen reglement verder ontwikkeld, werkafspraken gemaakt en de toezichtthema's voor 2015 vastgesteld.

Als startpunt voor het toezicht heeft de raad het laatste rapport genomen van de Visitatiecommissie. De raad heeft zich door het bestuur laten informeren over de stand van zaken van de aanbevelingen uit dit rapport en heeft vastgesteld dat het bestuur aan alle aanbevelingen een vervolg heeft gegeven. Verder heeft de raad zich een eerste algemeen oordeel gevormd over het fonds door het bestuderen van relevante documenten, het voeren van gesprekken met bestuur en Bestuursbureau en het bijwonen van vergaderingen. In het verslagjaar is een besluit van het bestuur over een collectieve waardeoverdracht ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. De raad kan beschikken over alle bestuursstukken van het fonds en heeft vrije toegang tot alle gremia en het Bestuursbureau van het fonds. De raad heeft recht van overleg met de externe accountant, actuaire, de integraal manager, de vermogensbeheerder en de uitvoeringsorganisatie.

De raad vergadert eenmaal per kwartaal en verder zo vaak als nodig is. Vaste agendapunten zijn de kwartaalrapportage en daarnaast besluiten die de goedkeuring van de raad behoeven. De raad wordt proactief geïnformeerd over belangrijke beleidsbeslissingen van het fonds, ook als die niet de goedkeuring van de raad behoeven. De raad vergadert tweemaal per jaar met het bestuur, eenmaal met het Verantwoordingsorgaan en woont ieder jaar een aantal bestuurs- en commissievergaderingen bij.

Governance

Normenkader:

De governance van een fonds dient zodanig te zijn dat goede besturing is geborgd. Het bestuur en de individuele leden dienen geschikt te zijn, respectievelijk te borgen dat er binnen het fonds voldoende deskundigheid aanwezig is en er dient sprake te zijn van een open cultuur waarin consistente besluitvorming mogelijk is en een evenwichtige afweging van belangen kan plaatsvinden.

Bevindingen:

Het bestuur heeft goede stappen gezet in het kader van het borgen van een effectieve structuur en cultuur binnen het fonds zoals het aanstellen van een externe voorzitter en het integreren van de Beleggingscommissie en de Pensioencommissie in het bestuur. In 2015 wordt de ingezette lijn verder uitgebouwd. De raad heeft een aantal observaties en aandachtspunten geformuleerd, die het bestuur wellicht kunnen ondersteunen bij de verdere versterking van dit proces.

Missie, visie en strategie

Normenkader:

Het bestuur van het fonds heeft als belangrijkste taak om nu en in de toekomst de pensioenregeling uit te voeren. Het beleid en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen, dienen voldoende kenbaar te zijn voor alle belanghebbenden en stakeholders. Het beleid moet consistent zijn met missie en visie van het fonds en gericht op het realiseren van de doelstellingen die van die missie en visie zijn afgeleid.

Bevindingen:

De raad heeft geconstateerd dat het bestuur in 2014 gestart is met een discussie over de missie en visie van het fonds. Op hoofdlijnen is die nu vastgesteld. Door het bestuur is aangegeven dat in 2015 de missie en visie verder wordt uitgewerkt en geconcretiseerd in strategisch beleid. De raad is benieuwd naar die uitwerking en denkt graag met het bestuur mee.

Financiële opzet

Normenkader:

Het fonds dient een deugdelijke financiële opzet te hebben, waarbij sprake is van consistentie tussen gewekte verwachtingen, financiering en pensioenresultaat. De financieringsopzet moet toekomstbestendig zijn.

Bevindingen:

De raad heeft aan de hand van de fondsdocumenten en een nadere toelichting van het Bestuursbureau vastgesteld dat de financieringsopzet van het fonds voldoet en aansluit bij de kenmerken van het fonds en de risicohouding die door het bestuur is bepaald. Vanwege het feit dat in 2015 de financieringsopzet herijkt wordt als gevolg van de invoering van het nieuwe financiële toezichtkader, heeft de raad dit onderwerp benoemd tot toezichtthema voor 2015.

Evenwichtige belangenafweging:

Normenkader:

Het bestuur van een fonds dient ervoor te zorgen dat alle belanghebbenden van het fonds zich op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd weten door het fonds.

Bevindingen:

De raad heeft op dit onderwerp slechts eerste waarnemingen aan de hand van de bestuursstukken. Daaruit komt het beeld naar voren dat evenwichtige belangenafweging wel de aandacht heeft van het bestuur, maar nog niet altijd heel expliciet in de stukken of de argumentatie voor besluitvorming is opgenomen. Voor 2015 heeft de raad dit onderwerp benoemd tot toezichtthema.

Beleggingsbeleid en vermogensbeheer:

Normenkader:

Een pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de prudent person regel. Waarden worden belegd in het belang van de aanspraken van de pensioengerechtigden. De opdracht aan de vermogensbeheerder dient hierbij aan te sluiten en het mandaat is helder en eenduidig omschreven.

Bevindingen:

Het beleggingsbeleid van het fonds voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Uitbesteding

Normenkader:

Het bestuur dient een visie te hebben op de uitvoering van de activiteiten door het pensioenfonds en een expliciete afweging te maken ten aanzien van welke activiteiten worden uitbesteed. Het kostenniveau dient aanvaardbaar te zijn. Het bestuur dient in control te zijn, ook over de uitbesteede activiteiten. Partijen waaraan wordt uitbesteed, alsook externe adviseurs, worden periodiek geëvalueerd. De algemene gang van zaken in het fonds voldoet aan de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Bevindingen:

De raad heeft geconstateerd dat het uitbestedingsbeleid onder handen is en in 2015 grondig wordt herzien. Uitbesteding is een toezichtthema voor 2015.

Risicomanagement

Normenkader:

Een goede risicobeheersing is één van de belangrijke pijlers waarop goed pensioenfondsbestuur rust. Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het ervoor dat het integraal risicomanagement adequaat georganiseerd is. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicobeheersing legt het bestuur vast.

Bevindingen:

De raad stelt vast dat er goede aandacht is voor integraal risicomanagement en een adequaat ICT- en informatiebeveiligingsbeleid. De kwalitatieve en kwantitatieve personele bezetting binnen het Bestuursbureau is op orde, en het onderwerp risicomanagement staat in toenemende mate op de bestuursagenda. De instelling van de Risk & Audit Adviescommissie zal daaraan gaan bijdragen. De gestructureerde uitwerking van het risicomanagementbeleid en de verankering daarvan in de bestuursagenda en het bestuurlijk functioneren zijn aandachtspunt voor ons toezicht in 2015.

Goedkeuring besluit vaststelling jaarverslag

Op 4 juni 2015 heeft de Raad van Toezicht het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd.

Den Haag, 4 juni 2015

Raad van Toezicht

Reactie van het bestuur

Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht voor de diepgaande wijze waarop zij vanaf 1 juli 2014 de procedures, processen en checks en balances binnen het fonds heeft beoordeeld. Het bestuur heeft de bijdrage van de Raad van Toezicht ervaren als van toegevoegde waarde voor de governance van het fonds.

Het bestuur neemt goede nota van de door de Raad van Toezicht gedane observaties en benoemde aandachtspunten.

15. Oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het Verantwoordingsorgaan is op 23 september 2009 ingesteld. Op 1 juli 2014 is naar aanleiding van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (WVBP) zijn de taken, rechten en bevoegdheden van het Verantwoordingsorgaan gewijzigd en is ook de samenstelling aangepast. Het Verantwoordingsorgaan telt vanaf deze datum vijf leden, die de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de bij het pensioenfonds betrokken werkgeversverenigingen vertegenwoordigen.

Op grond van de Pensioenwet en ook de statuten van het pensioenfonds moet het bestuur jaarlijks verantwoording afleggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en over de wijze waarop dat is uitgevoerd. Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Raad van Toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Onderwerpen 2014

In 2014 vergaderde het Verantwoordingsorgaan zeven keer waaronder één maal met een delegatie van het Algemeen Bestuur en één maal met de (aspirant)leden van de Raad van Toezicht.

In de vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan kwamen in 2014 onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- Implementatie van de besluiten naar aanleiding van Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen;
- Advies inzake Pensioenregeling 2015 en Premie 2015;
- Advies inzake collectieve waardeoverdracht Orsima;
- Het Beleggingsplan 2014.

Daarnaast is door het Verantwoordingsorgaan aandacht besteed aan:

- De ontwikkelingen op het gebied van vermogensbeheer in 2014;
- De beleidsmonitor, waarin onder andere de ontwikkeling van de dekkingsgraad wordt toegelicht;
- Integraal Risicomanagement.

In de vergadering van 28 mei 2014 heeft de accountant van het pensioenfonds op verzoek van het Verantwoordingsorgaan een toelichting gegeven op het controleproces.

Hieronder gaan wij nader in op een aantal aandachtsgedebieden.

Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen

Het jaar 2014 stond voor een groot deel in het kader van de werkzaamheden in verband met de implementatie van het nieuwe bestuursmodel als gevolg van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen. Gekozen is voor een paritair bestuursmodel. De samenstelling van bestuur en Verantwoordingsorgaan is aangepast. Ook is vanaf 1 juli 2014 de Visitatiecommissie vervangen door de Raad van Toezicht.

Aan het Verantwoordingsorgaan zijn in 2014 in het kader van de implementatie van de door het bestuur gemaakte keuzes onder andere de volgende documenten voorgelegd:

- Voorstel statutenwijziging;
- Voorstel reglement Raad van Toezicht;
- Voorstel wijziging reglement Verantwoordingsorgaan;
- Voorstel wijziging reglement Klachten- en geschillenregeling;
- Functieprofiel leden Raad van Toezicht;
- Competentieprofiel leden Verantwoordingsorgaan;
- Procedure selectie leden Raad van Toezicht.

Het Verantwoordingsorgaan heeft het bestuur over deze onderwerpen in positieve zin geadviseerd.

Vrijwillige toetreding Orsima

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor Onderhoud en Reiniging in Scheepvaart, Industrie en Milieu en Aanverwante activiteiten (Pensioenfonds Orsima) heeft in 2014 besloten te liquideren. Cao partijen verbonden aan Pensioenfonds Orsima hebben een voorkeur uitgesproken voor het met ingang van 1 januari 2015 onderbrengen van de pensioenregeling bij Pensioenfonds Vervoer.

Op basis van de verstrekte informatie en de nadere toelichting, heeft het Verantwoordingsorgaan het bestuur in positieve zin geadviseerd over de overkomst van Pensioenfonds Orsima naar Pensioenfonds Vervoer en de daarmee samenhangende collectieve waardeoverdracht per 1 januari 2015. Het bestuur heeft ingestemd met de vrijwillige aansluiting van de Orsima-werkgevers en hun werknemers bij Pensioenfonds Vervoer.

Pensioenregeling 2015 en Premie 2015

Aan het adviesrecht van het Verantwoordingsorgaan is formeel met ingang van 1 januari 2015 de advisering over de premie voor het volgend kalenderjaar toegevoegd. DNB heeft de pensioenfondsen gevraagd om dit adviesrecht al feitelijk – vooruitlopend op de wettelijke invoeringsdatum – toe te passen voor de in 2015 te heffen premie. Het bestuur heeft hier gevolg aan gegeven.

Het Verantwoordingsorgaan heeft, op basis van de gegeven toelichting en onderbouwing in positieve zin geadviseerd over de voorgestelde, in 2015 te heffen, premie van 30,0%.

De aanpassing van het zogenoemde Witteveenkader (herziening fiscale kader) noopte tot aanpassing van de pensioenregeling. Het Verantwoordingsorgaan heeft, op basis van de gegeven toelichting eveneens in positieve zin geadviseerd over de vanaf 1 januari 2015 geldende pensioenregeling. Het Verantwoordingsorgaan constateert dat de nadelige consequenties van de noodgedwongen versoering van de regeling, ingegeven door het herzien fiscale kader, tot het minimum zijn beperkt.

Vermogensbeheer en beleggingsbeleid

Het Verantwoordingsorgaan wordt elke vergadering op de hoogte gebracht van de actuele ontwikkelingen op het gebied van vermogensbeheer en het beleggingsbeleid.

Governance en deskundigheid

De eerder in gang gezette versterking van de governance en deskundigheid is in 2014 door het bestuur voortgezet. Het Verantwoordingsorgaan constateert dat de deskundigheid van de diverse gremia de doorlopende aandacht van het bestuur heeft.

Risicomanagement

De risicomanager rapporteert elke vergadering aan het Algemeen Bestuur middels het risicodashboard. De risicomanager deelt zijn bevindingen periodiek ook met het Verantwoordingsorgaan.

Met de in 2014 doorgevoerde versteviging van de compliance functie, verdere inbedding van de incidentenprocedure en de introductie van het risicodashboard niet financiële risico's heeft een verdere versteviging van het risicomanagement van het fonds plaatsgevonden. Ook de per 1 juli 2014 geïntroduceerde Risk & Audit Adviescommissie heeft hier aan bijgedragen.

Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur met de invulling van het risicomanagement genoegzaam aantoont dat het risicobeleid van het fonds continu de aandacht van het bestuur heeft.

Communicatie

In het Verantwoordingsorgaan heeft de manager communicatie het communicatiebeleid van het fonds en de ontwikkelingen op het gebied van communicatie toegelicht. Onder andere de onderwerpen die hieronder worden benoemd zijn aan bod geweest.

Maatschappelijke ontwikkelingen

In de Pensioenwet is de wijze waarop pensioenfondsen moeten communiceren vastgelegd. Op 1 juli 2015 wordt de Pensioenwet op dit punt gewijzigd. Onder meer wordt geregeld dat de fondsen hun pensioeninformatie digitaal mogen verzenden. Dat is niet alleen kostenbesparend, maar biedt bovendien de mogelijkheid van maatwerk op basis waarvan gesegmenteerd kan worden gecommuniceerd met specifieke doelgroepen. Pensioenfonds Vervoer loopt met een aantal activiteiten vooruit op het wettelijke kader.

Nieuwe website

De nieuwe website is in 2014 geïntroduceerd. Via de website kan de deelnemer kennis nemen van de meer algemene informatie, de informatie die op zijn persoonlijke situatie van toepassing is, terwijl de deelnemer met zijn/haar DigiD kan inloggen op de 'eigen pensioenomgeving'.

Mijnberichtenbox.nl

Per 1 januari 2015 is de webapplicatie 'Mijnberichtenbox.nl' van start gegaan, waarop alle Nederlanders met hun DigiD kunnen inloggen. Pensioenfondsen kunnen hun wettelijk verplichte informatie – bijvoorbeeld het jaarlijkse UPO – via deze webapplicatie aan de deelnemers toezenden. Pensioenfonds Vervoer heeft zich aangemeld om gebruik te kunnen maken van dit kanaal.

Voorlichtingsactiviteiten in 2014

In 2014 zijn opnieuw bijeenkomsten 'Eerder stoppen met werken?' georganiseerd. Voorts zijn er de pensioensprekuren van de pensioenconsulenten waarvoor individuele deelnemers zich kunnen aanmelden om – met behulp van de pensioenplanner – te worden geïnformeerd over hun persoonlijke pensioensituatie.

Oordeel

Het jaarverslag over 2014 van Pensioenfonds Vervoer geeft naar ons oordeel een correcte weergave van het door het bestuur van Pensioenfonds Vervoer gevoerde beleid. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur de gemaakte beleidskeuzes voldoende overwogen heeft, het bestuur alle maatregelen getroffen heeft om het fondsvermogen zorgvuldig te beheren en dat het bestuur in de besluitvorming voldoende stil heeft gestaan bij een evenwichtige belangenafweging. Voorts is het Verantwoordingsorgaan van mening dat het bestuur op adequate wijze de Principes van goed pensioenfondsbestuur bij het pensioenfonds heeft doorgevoerd, nageleefd en doet naleven.

Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan is gebaseerd op de informatie die werd behandeld in de vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan in 2014, op het jaarverslag 2014 en de jaarrekening 2014, op de toelichting die werd gegeven in het overleg met een delegatie van het Algemeen Bestuur, en op het rapport van de Raad van Toezicht met als waarnemingsperiode het jaar 2014.

De bevindingen van de Raad van Toezicht zijn in overwegende mate positief. Het Verantwoordingsorgaan schaaft zich achter het algemeen oordeel van de Raad van Toezicht. Het Verantwoordingsorgaan kan zich voorts verenigen met de aanbevelingen en aandachtspunten zoals geformuleerd door de Raad van Toezicht.

Slotconclusie

Het bestuur heeft in 2014 een consistent beleid gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en aangesloten werkgevers) afgewogen en geborgd zijn.

Amsterdam, 26 mei 2015

Het Verantwoordingsorgaan Pensioenfonds Vervoer

Reactie van het bestuur

Het Verantwoordingsorgaan heeft zich bij haar oordeelsvorming gericht op de vraag of het bestuur bij het door ons gevoerde beleid en de daaruit voortvloeiende besluiten, de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en aangesloten werkgevers) bij ons fonds op een evenwichtige wijze hebben behartigd.

Het bestuur heeft kennis genomen van het positieve oordeel van het Verantwoordingsorgaan.

Het bestuur is de leden van het Verantwoordingsorgaan erkentelijk voor de geleverde inspanningen om tot een oordeel te komen.

16. Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Er zijn geen statutaire bepalingen betreffende de bestemming van het resultaat. Het saldo van de staat van baten en lasten is toegevoegd aan de solvabiliteitsreserve.

17. Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuw financieel toetsingskader

Op 24 december 2014 is de Wet aanpassing Financieel Toetsingskader gepubliceerd (Stb. 2014, nr. 567). De wijzigingen in het FTK zijn ingegaan op 1 januari 2015 (voor bepaalde onderdelen krijgen pensioenfondsen tot 1 juli 2015 de tijd).

De wijzigingen in het FTK hebben onder meer betrekking op de volgende aspecten:

- Introductie van een beleidsdekkingsgraad;
- Bepaling van de kostendekkende premie;
- Voorwaardelijke toeslagverlening;
- Herstelplannen;
- Vereist eigen vermogen.

Naar aanleiding van de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste kamer heeft De Nederlandsche Bank op 22 december 2014 aangegeven dat de wijziging van de Ultimate Forward Rate (UFR) in de actuele rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, die per 1 januari 2015 werd voorzien, vooralsnog niet wordt doorgevoerd. Dit in afwachting van een onderzoek naar de wenselijkheid de UFR voor pensioenfondsen aan te passen aan die voor verzekeraars. Tegelijkertijd heeft DNB aangegeven dat per 1 januari 2015 de driemaands middeling van de rentetermijnstructuur komt te vervallen. Door de wijzigingen in het FTK per 1 januari 2015 worden beleidsbeslissingen dan gebaseerd op basis van twaalfmaands dekkingsgraadmiddeling.

Per 1 januari 2015 is er dus een aantal wijzigingen dat impact heeft op de verslaggeving van pensioenfondsen:

- Wijziging in de berekening van het vereist eigen vermogen;
- Introductie van de beleidsdekkingsgraad.

Daarnaast zal naar verwachting in de loop van 2015 duidelijk worden op welke wijze de UFR-methodiek, voor de berekening van de technische voorzieningen, wordt aangepast. In dit jaarverslag 2014 heeft Pensioenfonds Vervoer voor de berekening van de technische voorzieningen per 31 december 2014 gebruik maken van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2014, die nog gebaseerd is op de UFR-methodiek met driemaands-middeling, zoals die gedurende geheel 2014 van toepassing is geweest.

18. Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Het oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat tot en met 31 december 2014 van kracht was. Voor de volledigheid merk ik op dat, op basis van gegevens die door het pensioenfonds zijn aangeleverd en door mij op plausibiliteit gecontroleerd, mijn oordeel over de vermogenspositie per 1 januari 2015 op basis van het nieuw Financieel Toetsingskader niet zou zijn gewijzigd.

Apeldoorn, 4 juni 2015

R. Kruijff AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

19. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de

omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 4 juni 2015
KPMG Accountants N.V.
F.J.J. Glorie RA

Begrippenlijst

Begrippenlijst

ABTN

Actuariële en bedrijfstechnische nota. In deze, door de wet verplicht gestelde nota, wordt het beleid van het fonds beschreven. Aan de orde komen onder meer de inhoud van de uitvoeringsovereenkomst, de voorwaardelijke toeslagverlening, het financieel toetsingskader en de bedrijfsvoering van het pensioenfonds; verder zijn de verklaring over de beleggingsbeginselen, een beschrijving van de sturingsmiddelen en een financieel crisisplan opgenomen.

AFM

Autoriteit Financiële markten. AFM houdt toezicht op het gedrag van en de informatieverstrekking door alle partijen op de financiële markten in Nederland, waaronder pensioenfondsen. Bovendien houdt de AFM toezicht op de naleving van de zorgplicht. Het doel hiervan is om deelnemers, indien van toepassing, te adviseren over verantwoorde individuele beleggingen. Naast AFM houdt ook De Nederlandsche Bank (DNB) toezicht op pensioenfondsen.

ALM

Asset Liability Management. Een ALM-studie betreft de analyse van het risicobeheer van de balans tussen de bezittingen en verplichtingen van een pensioenfonds. Deze studie dient te resulteren in de formulering van een strategisch beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagenbeleid.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en alternatieve beleggingen.

Benchmark

Representatieve index waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is bedoeld voor de financiering van de VPL-overgangsregeling.

CEM

Cost Effectiveness Measurement. Canadese organisatie die zich toelegt op performancevergelijking van pensioenfondsen.

Collateral

Onderpand. Manier om het kredietrisico op tegenpartijen uit hoofde van over-the-counter-derivaten transacties te beperken. Het collateral reduceert dit risico doordat er gedurende de looptijd van de transactie onderpand in de vorm van effecten en/of liquiditeit wordt gestort ter dekking van de marktw waarde van de transacties. Dit onderpand valt vrij bij het in gebreke blijven van de tegenpartij.

Compliance

Het begrip waarmee wordt aangeduid dat een persoon of organisatie werkt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, waaronder de gedragscode.

Contante waarde

De contante waarde op een bepaald moment van (een serie) betalingen in de toekomst, is het bedrag dat op dat moment aanwezig zou moeten zijn om, rekening houdend met renteaangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, deze toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

Correctiefactoren

Correctiefactoren worden toegepast om de waargenomen sterfte bij het fonds en de sterftekansen volgens de 'algemene' overlevingstafels op elkaar te laten aansluiten.

Custodian

De financiële partij die de effecten bewaart.

Dekkingsgraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de som van de waarde van de opgebouwde aanspraken en de reeds ingegane pensioenen, uitgedrukt in een percentage.

Derivaten

Van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals opties, futures en swaps.

DNB

De Nederlandsche Bank. Bij wet ingesteld toezichhoudend orgaan, dat onder andere het naleven van de Pensioenwet bewaakt.

Engagement

Het voeren van een dialoog met bedrijven waarin belegd wordt teneinde verbeteringen te bewerkstelligen op het gebied van het duurzaamheidsbeleid van het betrokken bedrijf.

ESG (-factoren, -thema's, -aspecten)

Engelse afkorting voor milieu (environment), maatschappij (social) en bestuur (governance).

Eigen vermogen

Buffer om mogelijke waardedalingen van de in het fonds aanwezige middelen op te vangen. Pensioenfondsen zijn verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer. Met een toereikendheidstoets kan jaarlijks worden vastgesteld of het eigen vermogen groot genoeg is.

Franchise

Het deel van het salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd.

FTK

Financieel Toetsingskader. Methodiek voor toetsing van de financiële opzet en bestendigheid van pensioenfondsen en verzekeraars door De Nederlandsche Bank.

FVP

FVP staat voor: Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering. Als regel eindigt de pensioenopbouw bij

werkloosheid. Voor een bepaalde groep werklozen bestond tot 1 januari 2011 de mogelijkheid om de pensioenopbouw voort te zetten op grond van de FVP.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een verze-keringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van specifieke risico's bij een verzekeraar, zoals overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's van deelnemers.

Infrastructuur beleggingen

Investerings in voorzieningen van algemeen maatschappelijk nut, zoals (spoor)wegen, vliegvelden, havens, bekabeling, riolering en dergelijke.

Impact investing

Missie gerelateerd investeren in activiteiten waarbij zowel sociale en/of milieudoelen als rendementsdoelen worden nagestreefd.

Indexering / indexatie / toeslagverlening

Het indien de financiële situatie dat toelaat met een inflatiecomponent verhogen van de pensioenaanspraken en pensioenrechten, in overeenstemming met de in het pensioenreglement omschreven pensioenregeling.

Intern Toezicht

Intern Toezicht is één van de Principes van goed Pensioenfondsbestuur (ofwel Pension Fund Governance). In de eerste helft is het intern toezicht bij Pensioenfonds Vervoer uitgeoefend door een visitatiecommissie. Zie aldaar. In het kader van de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfonds is deze vanaf 1 juli 2014 vervangen door een permanente Raad van Toezicht.

ISAE 3402 / SOC 1

ISAE 3402 (Assurance Reports on Controls at a Service Organization) is de internationale controlestandaard inzake rapportage door derden. Een SOC 1 rapportage (Service Organization Controls Report) is vergelijkbaar met een ISAE 3402 rapportage. Met zo'n 'derdenverklaring' wordt aangegeven dat een serviceorganisatie, waar een gebruikersorganisatie activiteiten aan heeft uitbesteed, 'in control' is aangaande de activiteiten die binnen de scope zijn gedefinieerd. Een ISAE3402 rapportage stelt serviceorganisaties en overige entiteiten in staat om hun cliënten en externe accountants te voorzien van eenduidige informatie inzake de controle over hun organisatie en bedrijfsprocessen.

Kostendekkende premie

Pensioenfonds zijn verplicht een kostendekkende premie te berekenen. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het pensioenfonds in rekening brengt.

Middelloodregeling

Het middellood is de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende de hele loopbaan. Bij de middelloodregeling hangt het uiteindelijke pensioen af van het aantal jaren dat een deelnemer bij de werkgever

in dienst is geweest en het salarisverloop tijdens deze werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is bij deze regeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen over de gehele periode van deelname aan de regeling.

Minimaal vereist eigen vermogen

De ondergrens van het vereist eigen vermogen. Indien het fonds niet over het minimaal vereist eigen vermogen beschikt is sprake van een dekkingstekort.

Nominale dekkingsgraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen ende waarde van de opgebouwde aanspraken, uitgedrukt in een percentage, waarbij de opgebouwde aanspraken contant zijn gemaakt met de nominale marktrente. Nominale marktrente: De marktrente die volgt uit de prijsvorming van obligaties. De hoogte van deze rente fluctueert in de tijd en hangt af van de looptijd van de kasstromen.

Nominaal contract

Het nominale contract is gericht op het opbouwen van een bepaald pensioen; alleen als het aanwezige vermogen dat toelaat wordt het opgebouwde pensioen onder bepaalde voorwaarden aangepast aan de stijging van de prijzen (inflatie).

Opbouwpercentage

Jaarlijkse pensioenopbouw uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag.

Opkomende markten

Markten die eerder in hun economische ontwikkeling achter lagen op de westerse economieën, maar nu een inhaalslag gemaakt hebben en/of daar (nog) mee bezig zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van out- of underperformance als het gerealiseerde rendement van een portefeuille hoger respectievelijk lager is dan het rendement van de benchmark.

Pensioengrondslag

Het pensioengevend salaris minus de zogenoemde franchise; over die franchise wordt geen pensioen opgebouwd.

Reëel contract

Bij een reëel contract is het opgebouwde pensioen minder zeker dan bij een nominaal contract, maar is de kans op aanpassing van de opgebouwde rechten aan de prijsstijgingen groter.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde pensioenvermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden wordt uitgegaan.

Renteafdekking

Het afdekken van (rente- en inflatie-) risico's in pensioenverplichtingen.

Renteswap

Een derivaat waarbij een vaste rentecoupon wordt uitgewisseld tegen een variabele rentecoupon. Dit is een Over The Counter transactie.

Rentetermijnstructuur

DNB publiceert per looptijdsegment (in jaren) een rente waarmee de actuele waarde moet worden berekend van de nominale pensioenverplichtingen met een corresponderende restant looptijd in jaren. De rentetermijnstructuur (het geheel van al die door DNB gepubliceerde rentes) wordt vastgesteld met behulp van maandeinde-gegevens.

SLA

Service Level Agreement. Een Service Level Agreement is een type overeenkomst waarin afspraken staan tussen aanbieder en afnemer van een dienst of product.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

SUAG

De Status uitkering arbeidsgeschiktheid (SUAG) is bedoeld voor pensioenuitvoerders. Op basis van een afnemerindicatie levert het UWV maandelijks de wijzigingen in de status van de arbeidsgeschiktheid van pensioendeelnemers die een WAO-, WAZ- of WIA-uitkering ontvangen.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Afdekking tegen renterisico gebeurt onder andere door het afsluiten met renteswaps (IRS) waarbij een vaste lange swaprente geruild wordt tegen een variabele korte rente.

Swaption

Een optie op een IRS (Interest Rate Swap of Renteswap).

Technische voorziening (voorziening pensioenverplichtingen)

Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.

Valutatermijncontract

Bindende overeenkomst tussen een bank en een tegenpartij, waarin wordt afgesproken om een bedrag aan vreemde valuta's op termijn te kopen of te verkopen tegen een nu reeds vastgestelde termijnkoers.

Vastrentende waarden

Schuldpapieren (obligaties) die een regelmatige en vaste rentebetaling opleveren.

Vereist eigen vermogen

Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het vereist eigen vermogen wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels.

Visitatiecommissie

In het kader van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur is tot 1 juli 2014 als toezichthoudend orgaan een Visitatiecommissie actief geweest die één keer in de twee jaar (minimaal één keer in de drie jaar was volgens de toenmalige regelgeving vereist) het functioneren van het bestuur heeft getoetst. De Visitatiecommissie werd benoemd door het bestuur en bestond uit drie onafhankelijke deskundigen, bijgestaan door een secretaris. In het kader van de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfonds is de Visitatiecommissie vanaf 1 juli 2014 vervangen door een permanente Raad van Toezicht.

VPL

VPL is de afkorting voor de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling. Naar aanleiding van deze wet heeft het pensioenfonds een overgangsregeling getroffen; deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en die voldoen aan de voorwaarden met betrekking tot deelnemerschap en diensttijd kunnen extra aanspraken op ouderdoms- en partnerpensioen verwerven. Deze voorwaardelijke aanspraken zijn op 1 januari 2006 eenmalig berekend en zijn gelijk aan het positieve verschil tussen enerzijds de aanspraken die opgebouwd hadden kunnen worden als de pensioenregeling per 1 januari 2006 in het verleden had gegolden en anderzijds de aanspraken die opgebouwd hadden kunnen worden op basis van het tot 1 januari 2006 geldende reglement.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot een zeker moment opgebouwd pensioenaanspraak.

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. De opvolger van de WAO.

Z-score

Jaarlijkse score die de afwijking weergeeft van het werkelijk behaalde rendement ten opzichte van het rendement van een vooraf door het bestuur vastgestelde wettelijke normportefeuille.

Colofon

Colofon

Tekst & redactie

Bestuursbureau Pensioenfonds Vervoer

Vormgeving

Millart / creatieve communicatie

Uitgave

Pensioenfonds Vervoer

Juni 2015

Uitgave

Pensioenfonds Vervoer
Juni 2015

